

Tutkintaselostuksen liitteet

S2/2010Y

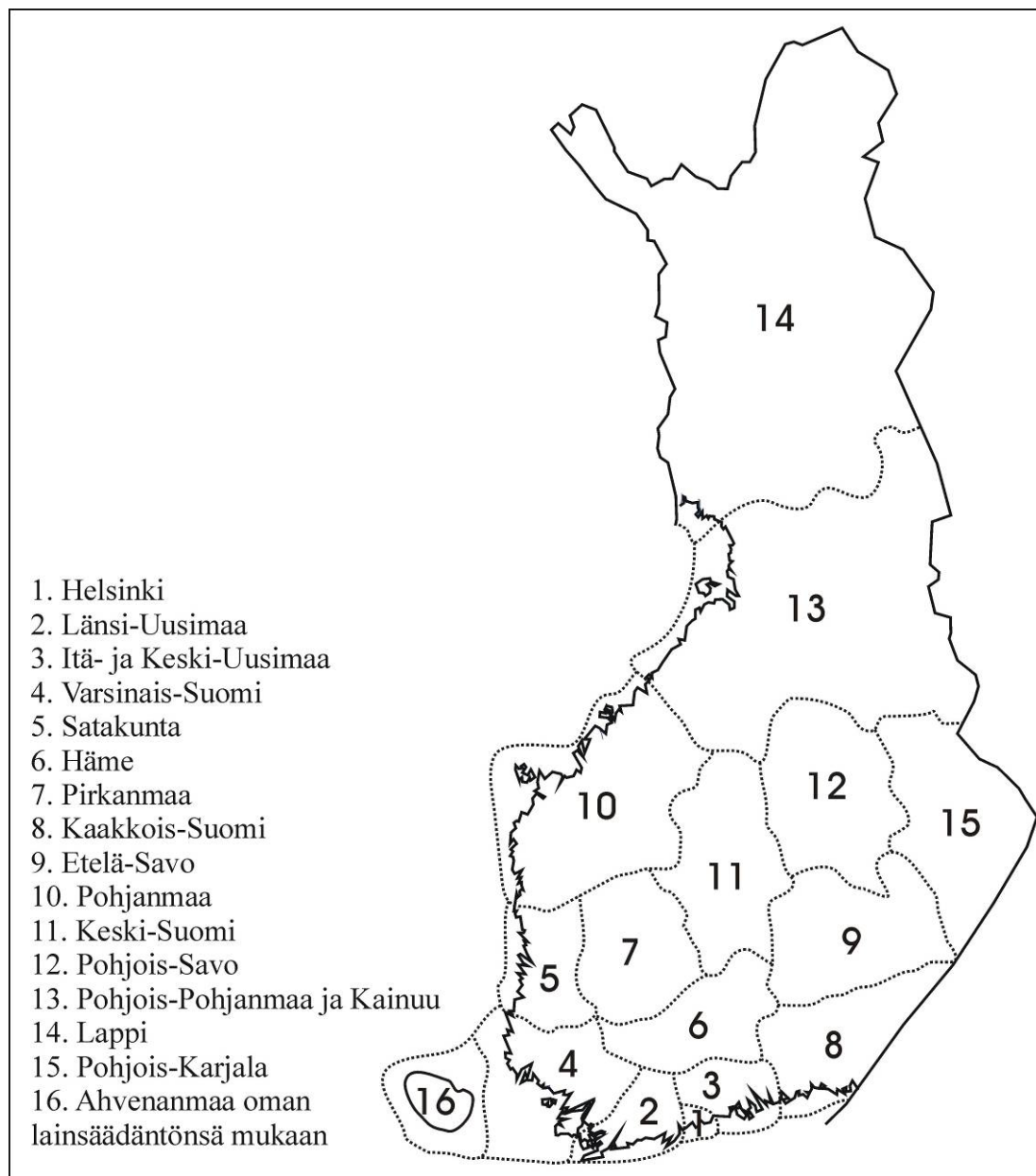
Heinä-elokuun 2010 rajuilmat – tutkintaselostuksen liitteet 2–18

LIITTEET

- Liite 2. Hätäkeskusten toiminta
- Liite 3. Pelastuslaitosten toiminta
- Liite 4. Aluehallintovirastojen toiminta
- Liite 5. Sisäasiainministeriön toiminta
- Liite 6. Poliisilaitosten toiminta
- Liite 7. Rajavartiolaitoksen hallintoyksiköiden toiminta
- Liite 8. Sairaanhoidopiirien toiminta
- Liite 9. Puolustusvoimien toiminta
- Liite 10. Ilmatieteen laitoksen antamat vaarasäätiedotteet ja säästä annetut viranomaistiedotteet
- Liite 11. Tuulen luokittelu nopeuden mukaan
- Liite 12. Pelastuslaitosten antamat viranomais- ja mediatiedotteet
- Liite 13. Maataloustoiminnalle aiheutuneet haitat alueittain
- Liite 14. Taulukko maatalojen jakautumisesta tuotantosuunnittain ELY-keskusten alueille
- Liite 15. Sähköverkkoihin liittyviä määritelmiä
- Liite 16. Viestintäverkkoihin liittyviä määritelmiä
- Liite 17. Viestintäverkkojen ja -palvelujen vika- ja häiriöluokittelut
- Liite 18. Sonisphere-festivaalialueen kartta

Hätäkeskusten toiminta

Hätäkeskusten aluejako esitetään kuvassa 1.

Kuva 1. Hätäkeskusalueet

Bild 1. Nödcentralernas regioner

Picture 1. ERC regions

Hätäkeskukset ottavat vastaan hätänumeroon 112 tulevat avunpyynnöt ja välittävät tilanteen mukaan tehtäviä pelastustoimen, poliisin ja sosiaali- ja terveystoimen yksiköille. Hätäkeskusten toimintojen suunnittelussa otetaan huomioon, että ne varmentavat toinen toisiaan.

Eräiden hätäkeskusten yhteydessä on tavanomaista suuremmat johtamistilat, jotka mahdollistavat noin 30 ulkopuolisen henkilön työskentelyn poikkeusoloissa. Tilat on tarkoitettu ensisijaisesti asianomaisen aluehallintoviraston pelastus-, poliisi- sekä sosiaali- ja terveystoimen käyttöön. Hätäkeskusten tiloja sekä viesti- ja tietoliikenneyhteyksiä voidaan käyttää myös normaaliolojen johtamistoiminnassa.

Hätäkeskustoiminta heinä-elokuun 2010 rajuilmoissa

Seuraavaksi esiteltävissä hätäkeskusten pelastustoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärätiedoissa on puutteita. Ruuhkatilanteissa eräät hätäkeskukset ovat todellisuudessa voineet välittää pelastustoimen yksiköille jopa satoja tehtäviä enemmän kuin taulukoissa esitetään. Hätäkeskukset ovat koonneet taulukkotiedot HOBI (Hätäkeskuslaitos Oracle Business Intelligence) -järjestelmästä, johon tiedot tulevat hätäkeskustietojärjestelmästä. **Vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukoissa.** Syynä pelastustoimelle välitettyjä tehtäviä koskevien lukumäärätietojen puutteisiin taulukoissa on, että kaikkia vähemmän kiireellisiä pelastustoimelle välitettyjä vahingontorjuntatehtäviä ei rajuilmojen aikana välitetty hätäkeskustietojärjestelmän kautta, vaan toimittiin pelastuslaitosten kanssa erikseen sovittujen periaatteiden mukaisesti. Pelastuslaitokset rajuilmatuhoalueilla suorittivat myös paljon kansalaisten suorien yhteydenottojen kautta tulleita, rajuilmavahingoista johtuneita tehtäviä. Lisäksi tehtävä kuvaa terminä epämääräisesti tilanteita, joissa yksiköt joutuivat useita kertoja tienaukaisutehtäviin edetessään kohteeseen, johon ne oli varsinaisesti lähetetty.

Kaakkois-Suomen hätäkeskus sijaitsee Kouvossa ja palvelee alueen noin 320 000 asukasta. Toimialueen kunnat ovat Hamina, Iitti, Imatra, Kotka, Kouvola, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Miehikkälä, Parikkala, Pyhtää, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale, Suomenselä, Taipalsaari ja Virolahti. Hätäkeskuksen alueella raskas liikenne on vilkasta. Kaakkois-Suomen hätäkeskuksen vuoden 2009 aikana vastaanottamien ilmoitusten määrä noin 236 000. Tavoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuheluiden osuus hätäkeskuksessa oli 89 %.

Taulukko 1. Kaakkois-Suomen hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhteydenottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–10.8.2010

Viikonpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	44	157	182	511
Pe 30.7.2010	141	189	187	589
La 31.7.2010	49	253	157	478
Su 1.8.2010	34	186	133	336
Ma 2.8.2010	41	169	145	441
Ti 3.8.2010	32	169	156	413
Ke 4.8.2010	100	125	144	478
To 5.8.2010	38	142	142	397
Pe 6.8.2010	32	191	176	478
La 7.8.2010	31	254	172	431
Su 8.8.2010	36	188	158	376
Ma 9.8.2010	33	137	143	405
Ti 10.8.2010	21	144	151	337

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Pelastustoimelle välitettyjen tehtävien lukumääriä kasvattavat rajuilmat Asta (30.7.2010) ja Veera (4.8.2010) kohdentuivat ensisijaisesti Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen alueelle. Kummassakin tapauksessa pelastuslaitos perusti johtokeskuksen. Yhteistoimintaosa-puolilta saadun palautteen perusteella järjestelyt toimivat hätäkeskustoiminnan osalta kohtuullisen hyvin. Hätäkeskuksen tukipalvelut kuitenkin rajoittuivat joiltakin osin. Vastu-sajoissa ilmeni ruuhkahippujen aikana jonkin verran viivettä. Rajuilmojen jälkeen hä-täkeskukseen tulleiden yhteydenottojen määrä normalisoitui melko nopeasti. Toiminta sujui rutiininomaisesti.

Etelä-Savon hätäkeskus sijaitsee Mikkeliissä ja palvelee alueen noin 160 000 asukas-ta. Hätäkeskuksen alueella järjestetään vuosittain suurehkoja yleisötapahtumia. Toimi-alueen kunnat ovat Enonkoski, Heinävesi, Hirvensalmi, Joroinen, Juva, Kangasniemi, Kerimäki, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Punkaharju, Puumala, Ran-tasalmi, Ristiina, Savonlinna ja Sulkava. Etelä-Savon hätäkeskuksen vuoden 2009 aika-na vastaanottamien ilmoitusten määrä oli noin 139 000. Tavoiteajassa (10 sekuntia) vastaanotettujen hätäpuheluiden osuus oli 95 %.

Taulukko 2. Etelä-Savon hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yk-siköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhtey-denottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–9.8.2010

Viikonpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	20	119	95	288
Pe 30.7.2010	396	121	90	470
La 31.7.2010	34	137	98	254
Su 1.8.2010	29	112	82	227
Ma 2.8.2010	18	116	90	284
Ti 3.8.2010	18	115	89	282
Ke 4.8.2010	48	123	90	386
To 5.8.2010	15	129	75	241
Pe 6.8.2010	15	125	81	259
La 7.8.2010	23	166	95	256
Su 8.8.2010	16	129	88	227
Ma 9.8.2010	25	102	79	201
Ti 10.8.2010	15	101	94	222

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kii-reelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Rajuilmoista erityisesti Asta (30.7.2010) kasvatti merkittävästi Etelä-Savon pelastuslai-tokselle välitettyjen tehtävien lukumäärää. Myös Veera (4.8.2010) -rajuilman ajankoh-dassa näkyy pelastustoimelle välitettyjen tehtävien lukumäärässä kasvua.

Asta-rajuilman iskiessä 29.7.2010 hätäkeskuksen salivahvuus oli vuoromestari ja kolme päivystäjää. Rajuilmaan oli varauduttu yhden päivystäjän vuoroa jatkamalla. Vapaavuo-roilta hälytettiin viestipäällikkö ja kolme päivystäjää, jotka saatiin vahvuuteen reilun tun-nin sisällä. Tilanteen aikana viestipäällikkö toimi vuoromestarin apuna tehden osan vuoromestarin tehtävistä. Vuoromestari järjesti tehtävaseurannan rajuilmaista aiheutuviin vahingontorjuntatehtäviin. Etelä-Savon pelastuslaitos perusti johtokeskuksen Varkauden alueelle heti Asta-rajuilman alkuvaiheessa. Mikkelin ja Savonlinnan alueiden toimintaa johtivat päivystävät palomestarit. Päivystävä päällikkö johti ja koordinoi johtamis- ja tie-dotustoimintaa. Asta-tilannekeskus perustettiin Savonlinnaan. Tehtävämäärien lisäänty-

Liite 2

essä hätäkeskus ja pelastuslaitos sopivat vahingontorjuntatehtävien välittämisestä johdokeskuksille faksilla. Kiireelliset, välittömiä toimia vaativat pelastustoimen tehtävät samoin kuin muiden viranomaisten tehtävät sen sijaan välitettiin yksiköille normaalimenettelyn mukaisesti. Astan jälkeiset rajuilmat eivät aiheuttaneet muutosta Etelä-Savon hätäkeskuksen toiminnassa. Ne hoidettiin perusvahvuudella ja normaalimenettelyllä.

Asta-rajuilman jälkeen tuli tapahtumaan liittyviä muita kuin tehtävien välittämistä edellyttäviä puheluja muutaman vuorokauden ajan. Puhelut pystyttiin hoitamaan ilman lisämiehitystä. Eniten yhteydenottoja tuli rajuilman jälkeen ensimmäisen 12 tunnin aikana ja sen jälkeen vähitellen hidastuvassa tahdissa. Yksittäisiä puheluja tuli vielä kahden–kolmen vuorokauden jälkeen. Varsinaista ongelmaa toiminnan kannalta näistä muista kuin tehtävien välittämistä edellyttävistä puhelusta aiheutui vain Asta-rajuilman alkuhetkellä ja sitä seuraavien 12 tunnin aikana.

Keski-Suomen hätäkeskus sijaitsee Jyväskylässä ja palvelee alueen noin 270 000 asukasta. Hätäkeskusalue koostuu seuraavista 23 Keski-Suomen kunnasta: Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kuhmoinen, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Pihtipudas, Toivakka, Uurainen, Viitasaari, Äänekoski. Vuoden 2009 aikana vastaanotettujen ilmoitusten määrä oli noin 220 000l. Tavoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuheluiden osuus oli 88 %.

Taulukko 3. Keski-Suomen hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhteydenottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–9.8.2010

Viikonpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	27	143	173	564
Pe 30.7.2010	60	174	162	786
La 31.7.2010	32	178	155	483
Su 1.8.2010	30	154	126	379
Ma 2.8.2010	17	122	151	429
Ti 3.8.2010	17	129	161	447
Ke 4.8.2010	94	101	146	879
To 5.8.2010	29	111	138	440
Pe 6.8.2010	31	129	175	378
La 7.8.2010	38	163	140	376
Su 8.8.2010	38	143	136	478
Ma 9.8.2010	33	91	139	466
Ti 10.8.2010	24	106	149	374

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Keski-Suomen hätäkeskuksessa ei tehty johtamisjärjestelmien muutoksia rajuilmojen aikana. Rajuilmojen aikaiset tehtävät hoidettiin normaalisti päivittäisorganisaatiolla, työn sisäisellä organisoinnilla ja johtamisella. Salissa toimivien henkilöiden tehtäviä vaihdettiin kunkin rajuilmojen aikana tarpeen mukaan käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa. Salitoimintaa johtava vuoromestari määräsi esimerkiksi ilmoitusten vastaanotto -päivystäjän toimimaan pelastustoimen tehtävän seuranta -päivystäjänä. Toimintaan vaikutti myös Asta-rajuilman aikana Keski-Suomen maakunnassa meneillään ollut suuri yleisötapahtuma, Neste Oil Rally Finland. Sitä varten oli osoitettu yksi päivystäjä, joka ei osallistunut muuhun salitoimintaan, vaan seurasi ja hoiti itsenäisesti kaikki tapahtumaan liittyvät puhelut ja vastuuviranomaisten hälyttämiset.

Keski-Suomen hätäkeskukseen saapuneet puhelut hoidettiin normaalisti sitä mukaan kuin niihin kyettiin vastaamaan. Rajuilmat eivät hätäkeskuksen arvion mukaan juuri lisänneet neuvontaa koskevien puheluiden lukumäärää yleiseen hätänumeroon Keski-Suomen hätäkeskuksessa.

Rajuilmojen aikaan yleiseen hätänumeroon soittaneet joutuivat jonottamaan pidempään kuin keskivertopäivinä, mutta tästä hätäkeskuksen arvion mukaan ei aiheutunut poikkeavan paljon hätäpuhelujonosta luopumista eli puheluiden menettämistä. Kansalaiset ovat ilmeisen hyvin ymmärtäneet poikkeavien olosuhteiden vaikutukset myös hätänumeroon soittaessa ja odottaneet hätäpuhelujonossa kunnes heidän puheluunsa vastaan. Keski-Suomen hätäkeskus ei esimerkiksi myöhemmin ole saanut yhtään palauteta kansalaisilta siitä, että hätäpuheluihin ei vastattu tai että hätäpuheluihin vastaaminen olisi kestänyt poikkeuksellisen pitkään rajuilma-ajanjaksoina.

Sisäisen organisoinnin myötä Keski-Suomen hätäkeskus pystyi vastaanottamaan rajuilmojen johdosta lisääntyneet puhelut ja välittämään tehtävät eri viranomaisille. Asiaan vaikutti merkittävästi se, että Keski-Suomen hätäkeskus ja Keski-Suomen pelastuslaitos muuttivat tilanteiden kehittyessä nopeasti menettelytapoja tehtävien välittämiseksi pelastustoimelle tilanteissa, joissa tehtävämäärä selvästi ylitti käytettävissä olevien voimavarojen määrän. Niissä tilanteissa tehtäviin ei sidottu hätäkeskustietojärjestelmän kautta voimavaroja, vaan tieto tehtävistä välitettiin suoraan pelastuslaitokselle ja erityisesti Veera-rajuilman aikana pelastuslaitoksen perustamaan johtokeskukseen. Rajuilmojen jälkeen hätäkeskus ja pelastuslaitos järjestivät palaverin yhteistoiminnan edelleen kehittämiseksi.

Pohjanmaan hätäkeskus sijaitsee Vaasassa ja palvelee alueen noin 440 000 asukasta. Ruotsinkielisen väestön osuus alueella on merkittävä. Hätäkeskusalueen kunnat ovat: Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Halsua, Ilmajoki, Isojoki, Isokyrö, Jalasjärvi, Kannus, Karjoki, Kaskinen, Kauhajoki, Kauhava, Kaustinen, Kokkola, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Kruunupyy, Kuortane, Kurikka, Laihia, Lappajärvi, Lapua, Lestijärvi, Luoto, Maalahti, Mustasaari, Närpiö, Oravainen⁴⁷, Pedersöre, Perho, Pietarsaari, Seinäjoki, Soini, Teuva, Toholampi, Töysä, Uusikaarlepyy, Vaasa, Veteli, Vimpeli, Vähäkyrö, Vöyri-Maksamaa⁴⁸ ja Ähtäri. Vuoden 2009 aikana vastaanotettujen ilmoitusten määrä oli noin 286 000. Taivoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuheluiden osuus oli 88 %.

⁴⁷ ja ⁴⁸ Vuoden 2011 alusta Oravainen ja Vöyri-Maksamaan kunta yhdistettiin ja perustettiin uusi kunta, joka sai nimekseen Vöyri [ruots. Vörå]

Liite 2

Taulukko 4. Pohjanmaan hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhteydenottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–10.8.2010

Viikonpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	82	162	188	665
Pe 30.7.2010	144	185	201	519
La 31.7.2010	39	207	180	385
Su 1.8.2010	25	154	163	365
Ma 2.8.2010	40	155	158	542
Ti 3.8.2010	30	153	158	521
Ke 4.8.2010	42	136	159	535
To 5.8.2010	42	149	195	523
Pe 6.8.2010	37	221	167	485
La 7.8.2010	109	274	189	507
Su 8.8.2010	96	216	167	649
Ma 9.8.2010	44	134	179	538
Ti 10.8.2010	29	157	169	582

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Rajuilmojen aikana päivystyssaliin järjestettiin oma tehtävänseuranta niistä aiheutuneita tehtäviä varten. Pohjanmaan hätäkeskuksen kahdeksanvuotisen toiminnan aikana henkilökunnan vaihtuvuus on ollut vähäistä, joten vastaavissa tehtäväruuhkatilanteissa toimimiseen on syntynyt rutiini. Vähemmät kiireiset vahingontorjuntatehtävät annettiin keskitetysti pelastustoiminnan johtajalle ja kiireellisiin tehtäviin hälytettiin suoraan. Toimintamalli kuitenkin vaihteli pelastustoimen alueittain ja tilanteittain. Hätäkeskuksen henkilöstön työvuoroja jouduttiin siirtelemään tai jatkamaan ja lisätyövoimaa jouduttiin hälyttämään. Muut kuin tehtävien välittämistä edellyttävät yhteydenotot työllistivät henkilökuntaa ruuhkahuippujen aikana.

Helsingin hätäkeskuksen toimialueena on Helsingin kaupunki. Se on samalla väestömäärältään maan suurin hätäkeskustoimialue. Tiiviin asutuksen lisäksi toimialueella sijaitsevat merkittävimmät valtiolliset rakennukset sekä maa- ja vesiliikenteen keskittymät. Helsinki on valtakunnan yleisimmin käytetty kansainvälisten konferenssien ja yleisötahtumien pitopaikka, mikä tuo pääkaupunkiin vuosittain runsaasti ulkomaalaisia ja kotimaisia vierailijoita. Helsingin hätäkeskus huolehti pelastus-, poliisi- sekä sosiaali- ja terveystoimen hätäkeskustehtävistä Helsingin kaupungin alueella. Helsingin 583 000 asukkaan lisäksi kaupungin alueella oleskelee työn- ja vapaa-ajan toiminnoissa noin 200 000 kansalaista. Yhden vuorokauden aikana hätäkeskus vastaanottaa noin 1 600 hätäilmoitusta ja hälyttää pelastustehtävään apua 20 kertaa, poliisipartio lähetetään tehtävälle 360 kertaa ja ambulanssi lähtee auttamaan (vakavasti loukkaantunutta tai sairastunutta) potilasta 140 kertaa. Vuoden 2009 aikana vastaanotettujen ilmoitusten määrä oli noin 569 000 kpl, ja tavoiteajassa (10 sekuntia) vastaanotettujen hätäpuhelimien osuus oli 92 %.

Taulukko 5. Helsingin hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhteydenottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–10.8.2010

Viikonpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	22	443	130	984
Pe 30.7.2010	38	493	133	1126
La 31.7.2010	33	529	174	999
Su 1.8.2010	18	450	124	876
Ma 2.8.2010	33	390	161	1172
Ti 3.8.2010	31	483	162	1082
Ke 4.8.2010	35	428	154	1336
To 5.8.2010	39	448	147	996
Pe 6.8.2010	42	518	170	1074
La 7.8.2010	37	541	149	1173
Su 8.8.2010	78	498	157	1152
Ma 9.8.2010	34	382	138	904
Ti 10.8.2010	19	394	125	942

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Helsingin hätäkeskuksessa ei tarvittu rajuilmojen vuoksi erityisjärjestelyjä. Normaalikäytäntönä on, että tehtävien lukumäärien kasvaessa vuoromestari määrää tarvittaessa oman erillisen tehtävänseurannan. Ilmoitusten vastaanottopöydässä toimiva hätäkeskuspäivystäjä käsittelee puhelun, tekee riskinarvion, määrittää tehtävälajin ja kiireisyyden. Mikäli puheluita on normaali määrä, päivystäjä hälyttää yksiköt kiireelliselle tehtävälle ja siirtää vähemmän kiireelliset rajuilmaan liittyvät tehtävät odotukselle tehtävänseuraajan jatkotoimenpiteitä varten. Puhelujen ruuhkautuessa tehtävän käsittelyyn osoitettu tehtävänseuraaja hälyttää kaikki myrskytehtävät, myös kiireelliset pelastustoimen tehtävät. Tehtävänseuranta välittää tehtävät myös muille toimijoille, esimerkiksi rakennusvirastolle. Päivystäjä voi tarvittaessa konsultoida sisäpuhelimella tehtävänseurannan päivystäjää voimavarojen käyttöön liittyvissä kysymyksissä. Muita päivittäistehtäviä varten on normaali tehtävänseuranta. Tätä menettelyä käytetään rutiininomaisesti vuoromestarin harkinnan mukaan kaikissa tilanteissa, joissa puheluita ruuhkautuu. Toimintatapa oli käytössä 8.8.2010 kello 21 jälkeen.

Helsingin pelastuslaitoksen kanssa on sovittu ruuhkatilannemenettelystä, jossa tietyt reservit ovat hätäkeskuksen käytössä ja tietyt reservit pelastuslaitoksen johtokeskuksen tai tilannekeskuksen käytössä vähemmän kiireellisiä tehtäviä varten. Oleellista on toimivaksi harjoitettu viranomaisyhteistyö. Toimijolla on oltava mahdollisuus olla valmiudessa ottamaan tehtäviä vastaan.

Hämeen hätäkeskus sijaitsee Hämeenlinnassa ja palvelee alueen noin 370 000 asukasta. hätäkeskuksen alueella kulkevat vilkkaat valtatie 2, 3, 4, 5, 10 ja 12 sekä kaksi rautateiden päärataa. Toimialueen kunnat ovat Artjärvi⁴⁹, Asikkala, Forssa, Hartola, Hatula, Hausjärvi, Heinola, Hollola, Humppila, Hämeenkoski, Hämeenlinna, Janakkala, Jokioinen, Kärkölä, Lahti, Loppi, Nastola, Orimattila, Padasjoki, Riihimäki, Sysmä, Hätäkeskuksen vuoden 2009 aikana vastaanottamien ilmoitusten lukumäärä oli noin 294 000, ja tavoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuhelimien osuus oli 92 %.

⁴⁹ Vuoden 2011 alusta Artjärven kunta liitettiin Orimattilan kaupunkiin.

Liite 2

Taulukko 6. Hämeen hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhteydenottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–10.8.2010

Viikonpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	40	167	161	509
Pe 30.7.2010	33	205	166	444
La 31.7.2010	37	237	262	334
Su 1.8.2010	26	183	141	247
Ma 2.8.2010	19	190	141	315
Ti 3.8.2010	23	189	182	367
Ke 4.8.2010	81	196	204	491
To 5.8.2010	26	210	178	369
Pe 6.8.2010	31	242	179	314
La 7.8.2010	46	299	167	336
Su 8.8.2010	242	211	170	455
Ma 9.8.2010	232	158	209	543
Ti 10.8.2010	39	144	161	311

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Pelastustoimelle 8.–9.8.2010 välitettyjen tehtävien lukumäärästä voidaan päätellä, että Hämeen alueelle osui merkittävimmin Sylvi-rajuilma. Tilanteen aikana vuoromestari koordinoi tehtävämäärää yhdessä pelastuslaitosten kanssa. Hätäkeskus ei puheluiden aikana selvittänyt, onko asiasta tullut jo aikaisemmin ilmoitus, vaan nopeutti puheluiden käsittelyä ottamalla tiedot vastaan. Pelastuslaitoksen perustamien tilannekeskusten tehtävänä oli tunnistaa päällekkäiset ilmoitukset sekä määrittää tehtävien priorisointi. Tehtäviä ei välitetty heti ilmoitusten tultua, vaan niitä annettiin useampi kerrallaan.

Hätäpuheluiden lukumäärä oli ruuhkaisimman tunnin aikana 659, kun se normaalisti on 30–50. Hätäpuheluihin oli vastaamassa neljä ihmistä ja pisin jonotusaika vastaamiseen oli 10 minuuttia 13 sekuntia. Keskimääräinen jonotusaika oli noin 4 minuuttia.

Pirkanmaan hätäkeskus sijaitsee Tampereella ja palvelee alueen noin 480 000 asukasta. Hätäkeskus toimii uusissa suojatuissa tiloissa. Teknisesti nykyaikaisena ja toiminnallisesti varmennettuna se voi toimia vaikeissakin olosuhteissa ja tarjota tilat muun muassa suuronnettomuuksia, johtamistoimintaa ja poikkeusoloja varten. Hätäkeskuksen toimialueen kunnat ovat Akaa, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Kuhmalampi⁵⁰, Kylmäkoski⁵¹, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Punkalaidun, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala, Tampere, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi. Hätäkeskuksen vuoden 2009 aikana vastaanottamien ilmoitusten lukumäärä oli noin 351 000, ja tavoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuheluiden osuus oli 93 %.

Pirkanmaan hätäkeskus on varautunut laajamittaisiin, poikkeaviin myrskytuhoihin sopimalla etukäteen toiminnasta Tampereen aluepelastuslaitoksen kanssa. Toiminta on hätäkeskuksessa ohjeistettu 9.11.2008 annetulla ohjeella *Toimintaohje myrskyn aiheuttamien kiireettömien tehtävien välittämiseen*. Toimintatavalla on pyritty hätäkeskustoimin-

⁵⁰ Vuoden 2011 alusta Kuhmalahden kunta liitettiin Kangasalan kuntaan

⁵¹ Vuoden 2011 alusta Kylmäkosken kunta liitettiin Akaan kaupunkiin

nan turvaamiseen ruuhkatilanteissa sekä paremman tilannekuvan muodostamiseen pelastustoimessa. Ohjeen mukaan hätäkeskus vastaanottaa ja käsittelee hätäilmoituksen. Jos tehtävä ei vaadi välittömiä toimenpiteitä, tehtävä lähetetään Tampereen aluepelastuslaitoksen johto- ja viestikeskukseen, joka jakaa tehtävät edelleen vapautuville yksiköille. Pelastustoimen yksikkö ilmoittautuu tehtävän vastaanotettuaan hätäkeskukselle, joka liittää yksikön tehtävälle. Tällä tavoin myös yksiköiden kiireelliset tehtävät välitetään suoraan hätäkeskuksesta pelastustoimen yksiköille hälytysohjeen mukaan.

Taulukko 7. Pirkanmaan hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhteydenottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–10.8.2010

Viikonpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	44	225	216	689
Pe 30.7.2010	32	235	169	731
La 31.7.2010	32	274	177	568
Su 1.8.2010	34	192	186	509
Ma 2.8.2010	34	113	178	564
Ti 3.8.2010	37	217	202	609
Ke 4.8.2010	130	213	209	757
To 5.8.2010	37	234	213	776
Pe 6.8.2010	32	262	192	676
La 7.8.2010	217	320	192	1018
Su 8.8.2010	154	248	184	712
Ma 9.8.2010	79	175	208	662
Ti 10.8.2010	33	162	178	577

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Pirkanmaan alueella vaikuttivat rajuilmat Veera, Lahja ja Sylvi. Hätäkeskuksen salitoiminta on suunniteltu ja ohjeistettu siten, että myös poikkeavissa tilanteissa toimintatavat noudattavat normaalitoiminnassa totuttuja menettelytapoja. Häiriötilanteessa muutoksia tehdään lähinnä päivystäjien työnjakoon, taukoihin, tehtävien priorisointiin sekä tehostettuun päällekkäistehtävien tunnistamiseen. Vuoromestari antaa ohjeet omalle työvuorolleen tilanteen aikana. Veera-rajuilmassa ryhdyttiin yhteistyössä vuoromestarin ja päivystävän palomestarin kesken valmistelemaan edellä mainitun, 9.11.2008 annetun ohjeen mukaista siirtymistä vähemmän kiireellisten tehtävien välittämiseen. Hätäkeskuksesta johtuvista teknisistä ja inhimillisistä syistä tiedonsiirron käynnistyminen viivästyi noin 15 minuuttia, ja tällöin akuuttivaihe alkoi olla jo ohi. Veera-rajuilman aikana tilanne hoidettiin päivittäismenettelyn mukaan. Hätäkeskuksen tehtävänseurantapöytä välitti tehtäviä pelastustoimen yksiköille sitä mukaan, kun niitä vapautui aikaisemmista tehtävistä. Lahja-rajuilma oli Pirkanmaan hätäkeskuksen historian rajuin. Toiminta hoidettiin myös sen aikana hätäkeskuksessa päivittäistoimintaa sopeuttamalla, hälyttämällä lisätyövoimaa sekä päivystäjien taukoja lyhentämällä. Rajuilman laannuttua siihen liittyvät puhelut vähenivät merkittävästi 30–90 minuutin kuluessa. Myöhemmin tulevat puhelut olivat yksittäisiä, eivätkä ne oleellisesti erottuneet muista hätäpuheluista.

Liite 2

Pelastustoimen kanssa suunniteltua ja sovittua tehtävien välittämistapaa ei siis rajuilmojen aikana otettu käyttöön. Syynä oli toisaalta hätäkeskuksen tekninen ja inhimillinen poikkeama. Toisaalta pelastustoimen puoleltakaan ei tullut Lahja-rajuilman aikaan esitystä siirtymisestä päivittäistoiminnasta poikkeavaan tehtävien välittämistapaan. Tilanteet hoidettiin päivittäisorganisaatiolla salin toimintoja sopeuttamalla.

Pohjois-Savon hätäkeskus sijaitsee Kuopiossa ja palvelee alueen noin 250 000 asukasta. Hätäkeskuksen toimialue on sama kuin Pohjois-Savon pelastuslaitoksella, poliisilaitoksella ja sairaanhoitopiirillä. Toimialueen kunnat ovat Iisalmi, Junakoski, Kaavi, Karttula⁵², Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Maaninka, Nilsia, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Varpaisjärvi⁵³, Vesanto ja Vieremä. Vuoden 2009 aikana vastaanotettujen ilmoitusten lukumäärä oli noin 214 000. Tavoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuheluiden osuus oli 91 %.

Taulukko 8. Pohjois-Savon hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhteydenottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–10.8.2010

Viikonpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	34	160	164	407
Pe 30.7.2010	75	188	163	560
La 31.7.2010	26	269	165	382
Su 1.8.2010	27	191	142	298
Ma 2.8.2010	26	152	156	403
Ti 3.8.2010	21	157	148	465
Ke 4.8.2010	72	158	157	529
To 5.8.2010	29	134	140	411
Pe 6.8.2010	28	175	174	332
La 7.8.2010	39	219	158	423
Su 8.8.2010	23	174	125	308
Ma 9.8.2010	28	154	164	419

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Hätäkeskustoimintaa ei organisoitu uudelleen rajuilmojen aikana, vaan toiminta jatkui samalla tavalla kuin muulloinkin. Vuoromestari johti salin työskentelyä, tehtävänseuranta seurasi tehtävien kulkua ja tuki viranomaisia kentällä sekä ilmoituksen vastaanottoa tekeviä päivystäjiä. Ilmoitusten vastaanotossa toimiva päivystäjä keskittyi hätäilmoitusten vastaanottoon ja hälyttämiseen. Rajuilmoissa ja muissa ruuhkatilanteissa vuoromestarin johtajarooli kuitenkin korostui. Vuoromestari voi vähentää tiettyjen rutiiniasioiden tekemistä ja alkaa tarvittaessa muuttaa salin roolien painotusta. Tarpeen mukaan vuoromestari voi siirtää ilmoituksen vastaanottajapäivystäjiä tehtävänseurantapäivystäjiksi tai päinvastoin. Hän voi myös kutsua lisähenkilöstöä töihin, kuten Asta-rajuilman kohdalla tapahtui, mutta tuolloin ketään ei ilmoittautunut töihin. Ruuhkasta huolimatta puheluihin vastattiin ja tehtäviä välitettiin eteenpäin, vaikka puheluihin vastaamisnopeus hieman hidastui. Myös ilmoittajan keskimääräinen odotusaika kasvoi.

⁵² Vuoden 2011 alusta Karttulan kunta yhdistyi Kuopion kaupunkiin.

⁵³ Vuoden 2011 alusta Varpaisjärven kunta liitettiin Lapinlahden kuntaan.

Hätäkeskukseen soitetut puhelut, jotka eivät johda tehtävien välittämiseen yksiköille, ovat yleisiä. Rajuilloissa näiden aiheettomien puhelujen määrä kasvoi, mikä lisäsi ruuhkautumista. Asta-rajuilman jälkeen 30.7.2010 hätäkeskustietojärjestelmään kirjattiin vielä 30.7.2010 kello 21.17 vahingontorjuntatehtävä, joka liittyi kaatumassa olevaan puuhun. Veera-rajuilman jäljiltä viimeisin, rikkoutunutta kattoa koskeva ilmoitus, kirjattiin 5.8.2010 kello 12.07. Vastaavia puheluita tuli rajuilmajakson jälkeen harvakseltaan. Ongelmana oli lähinnä se, oliko kysymys kiireellisistä pelastustoimelle välitettävistä tehtävistä vai ei.

Pohjois-Karjalan hätäkeskus sijaitsee Joensuussa ja palvelee alueen noin 170 000 asukasta. Pohjois-Karjalan hätäkeskuksen toimialue on monin paikoin harvaanasuttua ja etäisyydet ovat pitkiä. Toimialueen kunnat ovat Ilomantsi, Joensuu, Juuka, Kesälahti, Kiitee, Kontiolahti, Lieksa, Liperi, Nurmes, Outokumpu, Polvijärvi, Rääkkylä ja Tohmajärvi. Vuoden 2009 aikana vastaanotettujen ilmoitusten lukumäärä oli noin 154 000. Tavoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuheluiden osuus oli 91 %.

Taulukko 9. Pohjois-Karjalan hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhteydenottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–10.8.2010

Viikonpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	26	89	105	192
Pe 30.7.2010	20	97	105	177
La 31.7.2010	15	129	122	108
Su 1.8.2010	11	95	98	95
Ma 2.8.2010	16	79	88	130
Ti 3.8.2010	13	72	92	169
Ke 4.8.2010	94	88	89	219
To 5.8.2010	53	98	88	205
Pe 6.8.2010	27	103	122	163
La 7.8.2010	27	133	93	129
Su 8.8.2010	25	99	91	156
Ma 9.8.2010	15	74	92	185
Ti 10.8.2010	22	73	97	172

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Pohjois-Karjalan hätäkeskus pystyi toimimaan rajuilmajakson johdosta lisääntyneestä puhelujen lukumäärästä ilman huomattavia viiveitä ja ongelmia. Rajuilmailmoitukset saivat virka-ajan ulkopuolelle, jolloin ongelmaksi koettiin varallaolojärjestelmän puute liisähenkilöstön hälyttämiseksi.

Liite 2

Länsi-Uudenmaan hätäkeskus sijaitsee Lohjalla ja palvelee alueen noin 410 000 asukasta. Toimialueen kunnat ovat Espoo, Hanko, Inkoo, Karjalohja, Karkkila, Kauniainen, Kirkkonummi, Lohja, Nummi-Pusula, Raasepori, Siuntio ja Vihti. Vuoden 2009 aikana vastaanotettujen ilmoitusten lukumäärä oli noin 283 000, ja tavoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuhelukäytösten osuus oli 90,4 %.

Taulukko 10. Länsi-Uudenmaan hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhteydenottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–10.8.2010

Viikonpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	51	189	139	692
Pe 30.7.2010	21	225	137	614
La 31.7.2010	27	262	166	613
Su 1.8.2010	26	171	127	459
Ma 2.8.2010	24	150	159	486
Ti 3.8.2010	26	167	146	607
Ke 4.8.2010	52	145	144	542
To 5.8.2010	19	163	163	603
Pe 6.8.2010	28	222	132	503
La 7.8.2010	39	219	152	531
Su 8.8.2010	73	181	151	561
Ma 9.8.2010	30	137	151	520
Ti 10.8.2010	18	125	131	534

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Länsi-Uudenmaan hätäkeskuksessa ei ollut tarpeen tehdä erikoisjärjestelyjä rajuiltojen johdosta. Toimintaa tehosti hyvä yhteistoiminta Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa. Hätäkeskus vastaanotti ilmoitukset ja välitti tiedot pelastustoiminnan johtokeskukseen. Johtokeskuksessa priorisoitiin tehtävät ja välitettiin lähimmille tai tarkoituksenmukaisimmille pelastustoimen yksiköille.

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun hätäkeskus sijaitsee Oulussa ja palvelee alueen noin 470 000 asukasta. Toimialueen kunnat ovat Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Hailuoto, Haukipudas, Hyrynsalmi, Ii, Kajaani, Kalajoki, Kempele, Kiiminki, Kuhmo, Kuusamo, Kärsämäki, Liminka, Lumijoki, Merijärvi, Muhos, Nivala, Oulainen, Oulu, Oulunsalo, Paltamo, Pudasjärvi, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Raahe, Reisjärvi, Ristijärvi, Sievi, Siikajoki, Siikalatva, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Tyrnävä, Utajärvi, Vaala, Vihanti, Yli-Ii ja Ylivieska. Vuoden 2009 aikana vastaanotettujen ilmoitusten lukumäärä oli noin 379 000, ja tavoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuhelukäytösten osuus oli 88 %.

Taulukko 11. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhteydenottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–10.8.2010

Viikontäpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	43	69	23	400
Pe 30.7.2010	31	67	26	470
La 31.7.2010	27	99	30	354
Su 1.8.2010	26	63	15	266
Ma 2.8.2010	25	58	24	422
Ti 3.8.2010	21	70	25	390
Ke 4.8.2010	113	53	29	437
To 5.8.2010	55	48	27	435
Pe 6.8.2010	44	63	24	425
La 7.8.2010	61	101	31	353
Su 8.8.2010	77	60	19	291
Ma 9.8.2010	58	88	21	539
Ti 10.8.2010	24	34	24	415

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Hätäkeskuksessa ei ollut tarpeen tehdä sisäisiä järjestelyjä rajuilmojen vuoksi. Oulu-Koillismaan, Kainuun ja Jokilaaksojen pelastuslaitosten kanssa toteutettiin rajuilmojen aikana ennakkoon sovittua yhteistoimintamallia pelastustoimen tehtävien välittämiseksi rajuilmojen aikana, mikä helpotti hätäkeskuksen työskentelyä. Toimintamallia sovellettiin yhteisellä sopimuksella myös Kainuun pelastuslaitoksen kanssa, vaikka asiasta ei ollut vielä silloin sovittu ennakkoon. Rajuilmajaksolla ei ollut huomattavaa vaikutusta Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun hätäkeskuksen tehtäviin. Tavallinen viikonlopun ruuhka on joskus pahempi, mutta siihen voidaan varautua ennakkoon työvuorojärjestelyin. Jos rajuilma sattuu arkiyölle tai sunnuntai-päivään, työvuorovahvuudet ovat pienemmät ja lisätyövoimaa voi olla vaikea saada lyhyellä varoitusaajalla.

Liite 2

Satakunnan hätäkeskus sijaitsee Porissa ja palvelee alueen noin 230 000 asukasta. Hätäkeskusalue kattaa Olkiluodon ydinvoimalan sekä ydinjätteen loppusijoituspaikat. Toimialueen kunnat ovat Eura, Eurajoki, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kiikoinen, Kokemäki, Köyliö, Lavia, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Pomarkku, Pori, Rauma, Siikainen, Säkyli ja Ulvila. Vuoden 2009 aikana vastaanotettujen ilmoitusten lukumäärä oli noin 164 000, ja tavoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuheluiden osuus oli 90 %.

Taulukko 12. Satakunnan hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhteydenottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–10.8.2010

Viikontäpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	19	101	116	2
Pe 30.7.2010	28	127	141	2
La 31.7.2010	16	161	117	5
Su 1.8.2010	19	111	118	1
Ma 2.8.2010	19	100	159	-
Ti 3.8.2010	25	108	154	1
Ke 4.8.2010	58	101	100	2
To 5.8.2010	21	105	118	-
Pe 6.8.2010	21	131	133	2
La 7.8.2010	19	182	117	3
Su 8.8.2010	62	148	148	1
Ma 9.8.2010	27	118	136	2
Ti 10.8.2010	13	77	102	-

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Sylvi-rajuilmaan 8.8.2010 liittyvä syöksyvirtaus Porissa johti siihen, että yksi tehtävän-seurannassa ollut hätäkeskuspäivystäjä hoiti ainoastaan syöksyvirtauksesta aiheutuneita vahingontorjuntatehtäviä yhdessä Satakunnan pelastuslaitoksen päivystävän palomestarin kanssa. Syöksyvirtaus kesti alle puoli tuntia. Pelastustoimelle tuli 25 vahingontorjuntatehtävää ja terveystoimelle oma-aloitteisina 5 tehtävää Kirjurinluodosta, jossa oli rajuilman iskiessä Sonisphere-tapahtuma.

Itä- ja Keski-Uudenmaan hätäkeskus sijaitsi Keravalla ja palveli alueen noin 500 000 asukasta. Hätäkeskuksen toimialueella sijaitsevat muun muassa Helsinki-Vantaan lentokenttä, lukuisat päävaltaväylät, pääjunaradan oikoradat, yli 800 saaren saaristo sekä ydinvoimala ja öljysatama. Toimialueen kunnat ovat Askola, Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Liljendal, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Pernaja, Pornainen, Porvoo, Pukkila, Sipoo, Tuusula ja Vantaa. Aikavälillä 1.1.–30.6.2008 vastaanotettujen ilmoitusten lukumäärä oli noin 173 000, ja tavoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuheluiden osuus oli 86 %.

Taulukko 13. Itä- ja Keski-Uudenmaan hätäkeskuksen suoraan pelastus-, poliisi- ja lääkintätoimen yksiköille välittämien tehtävien lukumäärät sekä muihin toimenpiteisiin johtaneiden yhteydenottojen lukumäärät (Muut yhteydenotot) ajalla 29.7.–10.8.2010

Viikonpäivä ja päivämäärä	Viranomaisten yksiköille välitetyt tehtävät			Muut yhteydenotot
	Pelastustoimi*	Poliisitoimi	Terveystoimi	
To 29.7.2010	19	205	124	338
Pe 30.7.2010	20	295	152	603
La 31.7.2010	23	325	196	397
Su 1.8.2010	28	289	157	349
Ma 2.8.2010	33	286	152	468
Ti 3.8.2010	23	299	135	436
Ke 4.8.2010	56	261	161	417
To 5.8.2010	37	270	141	480
Pe 6.8.2010	34	281	160	458
La 7.8.2010	54	416	196	523
Su 8.8.2010	213	326	180	676
Ma 9.8.2010	186	254	172	480
Ti 10.8.2010	53	260	141	413

*huom.: vain hätäkeskustietojärjestelmän kautta pelastustoimen yksiköille välitetyt kiireelliset tehtävät näkyvät taulukossa

Hätäkeskuksen alueella lähinnä Sylvi-rajuilma aiheutti runsaasti puheluita. Vuorovahvuus ei sallinut erillisen myrsky-tehtävän seurannan perustamista. Henkilökunnalle lähetettiin ylityöviesti, johon vastasi kaksi henkilöä, mutta heistäkin toinen jäi junaan radalle kaatuneen puun takia. Rajuilma iski pahiten Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueelle. Puheluruuhkan purkamiseen osallistuivat toinen poliisin tehtävänseurantapäivystäjä ja vuoromestari. He myös tukivat ajoittain pelastuslaitoksen tehtävänseurantaa. Itä-Uudenmaan pelastuslaitos perusti johtokeskuksen, johon tehtävät lähetettiin suoraan hätäkeskustietojärjestelmästä. Johtokeskus huolehti tehtävien välittämisen tarkoituksenmukaisille yksiköille. Tämä helpotti hätäkeskuksen toimintaa huomattavasti.

Lapin hätäkeskus sijaitsi Rovaniemellä ja palveli alueen noin 190 000 asukasta. Lapin hätäkeskus toimii kiinteässä yhteistyössä rajanaapureidensa Ruotsin, Norjan ja Venäjän kanssa käsitellen yhdessä noin 100 erilaista tehtävää vuodessa. Toimialueen kunnat ovat Enontekiö, Inari, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tornio, Utsjoki ja Ylitornio. Vuoden 2009 aikana vastaanotettujen ilmoitusten lukumäärä oli noin 183 000, ja tavoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuheluiden osuus oli 89 %.

Aikavälillä 29.7.–9.8.2010 Suomessa riehuneet rajuilmojen vaikutukset olivat Lapin alueella lieviä. Ne eivät aiheuttaneet vahinkoja eivätkä normaalista poikkeavia järjestelyjä.

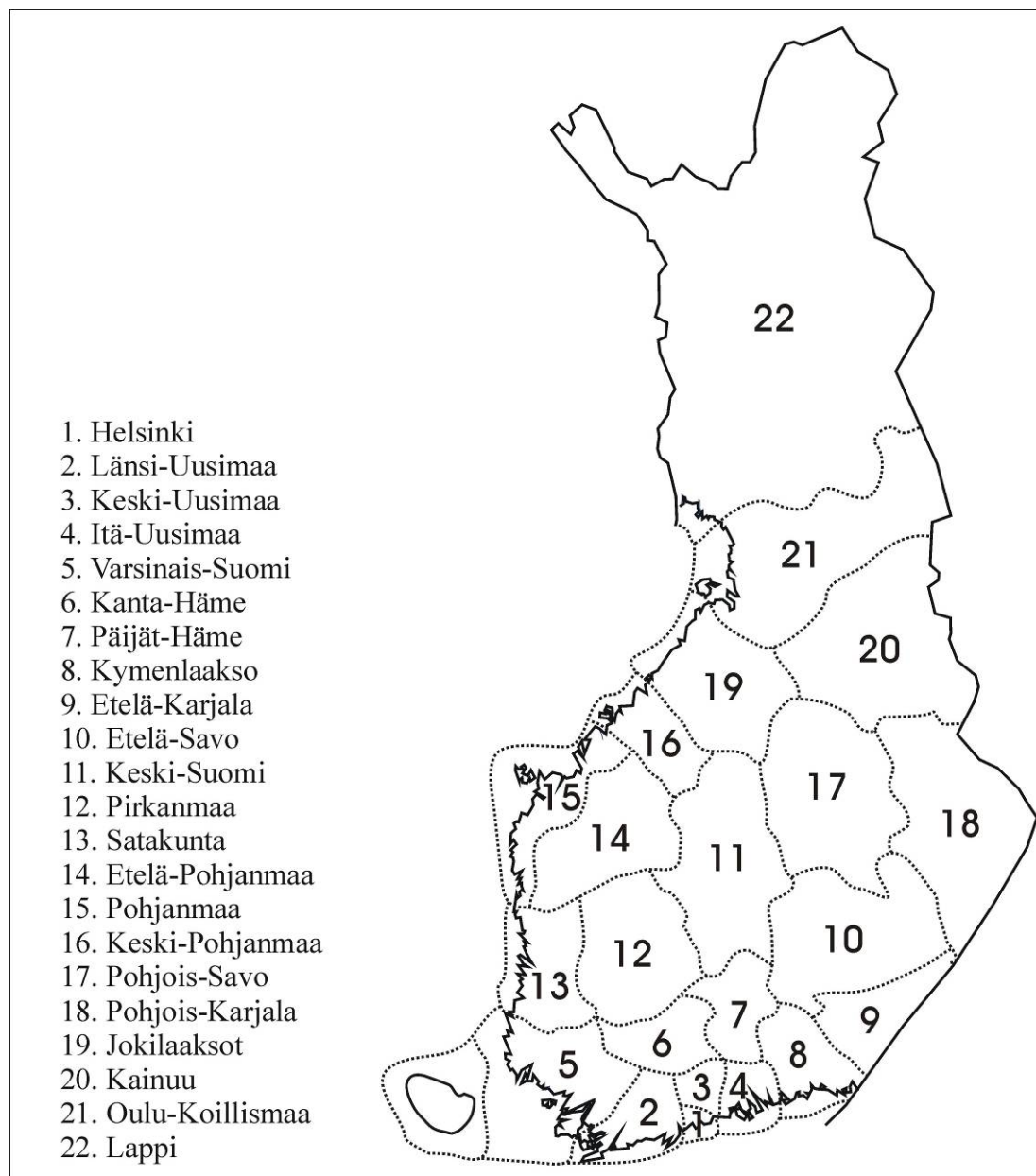
Varsinais-Suomen hätäkeskus sijaitsee Turussa ja palvelee alueen noin 460 000 asukasta. Kaksikieliseen hätäkeskusalueeseen kuuluu laaja Turunmaan saaristo ja raja-alueena Ahvenanmaan saaristo. Toimialueen kunnat ovat Aura, Kaarina, Koski Tl, Kustavi, Kemiönsaari, Laitila, Loimaa, Länsi-Turunmaa, Marttila, Masku, Naantali, Nousiainen, Oripää, Paimio, Pyhäranta, Pöytyä, Raisio, Rusko, Sauvo, Somero, Taivassalo, Tarvasjoki, Turku, Uusikaupunki ja Vehmaa. Vuoden 2009 aikana vastaanotettujen ilmoitusten luku määrä noin 331 000, ja tavoiteajassa (10 sekuntia) vastattujen hätäpuheluiden osuus oli 90 %.

Liite 2

Aikavälillä 29.7.–9.8.2010 Suomessa riehuneet rajuilmat ohittivat suurelta osin Varsinais-Suomen hätäkeskuksen toimialueen. Ne eivät aiheuttaneet hätäkeskuksen mukaan merkittäviä vahinkoja eivätkä normaalista poikkeavia järjestelyjä.

Pelastuslaitosten toiminta

Suomi on jaettu 22 pelastustoimen alueeseen. Jokaisella pelastustoimen alueella pelastustoimen tehtävistä huolehtii pelastuslaitos. Ahvenanmaa muodostaa oman pelastustoimen alueensa.

Kuva 1. Pelastustoimen alueet

Bild 1. Räddningsverkets regioner

Picture 1. Rescue service regions

Pelastuslaitos johtaa pelastustoimintaa ja osaltaan myös väestönsuojelua toimialueellaan. Pelastuslaitos muodostaa alueensa pelastustoiminnan ja väestönsuojelun tilannekuvan sekä tekee tilanneilmoitukset sisäasiainministeriölle annettujen ohjeiden mukaan. Pelastuslaitoksen tehtävänä on myös pitää alueensa kunnat ja muut yhteistyösapuolet tietoisina tilanteesta.

Liite 3

Pelastuslaitoksen toimialueella pelastustoimintaa voidaan johtaa normaalioloissa ennalta suunnitellusta ja varustellusta kiinteästä johtamispaikasta tai kentälle perustettavasta tilapäisestä johtamispaikasta. Pelastuslaitoksella tulee lisäksi olla valmiudessa johtokeskus, jossa toiminta on mahdollista myös poikkeusoloissa.

Pelastuslaitoksen tehtäviin kuuluu toimialueensa suojelupiirien, suojelulohkojen ja suoje-luysiköiden suunnittelu toteutettuna kiinteässä yhteistoiminnassa kuntien kanssa. Tällä omatoimisen varautumisen aluejakojärjestelyllä ja organisoinnilla

- luodaan edellytykset omatoimisille pelastus-, sammutus- ja ensiaputoimenpiteille
- rajoitetaan ja lievennetään yksityisten ja eri yhteisöjen omaisuuteen kohdistuvaa tuhoa
- huolehditaan evakuoinnin edellyttämistä toimenpiteistä
- luodaan aukoton valvontajärjestelmä pelastustoimen alueelle ja varmistetaan hälytyksen perille meno työpaikoilla ja asunnoissa
- huolehditaan tiedottamisella siitä, että väestö noudattaa väestönsuojelusta an-nettuja määräyksiä.

Pelastuslaitosten voimavarat ja toiminta heinä-elokuun 2010 rajuilmoissa

Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen toimialueena on Etelä-Karjalan maakunta. Pelastus-laitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 81. Si-vutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on 120, ja heistä aktii-visesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 110 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaeh-toisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 585, ja heistä aktiivisesti pelastus-toimeen osallistuu keskimäärin 500 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on kaksi sellaista paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös yksi pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämä paloasema. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspaloasemia, joista 17 toimii valmi-uspaloasemina, 3 täydennyspaloasemina, 9 tukipaloasemina ja 4 reservipaloasemina.

Pelastuslaitoksen toimialueella Asta- ja Veera-rajuilmat aiheuttivat tuhoja akselilla Ruo-kolahti–Rautjärvi–Parikkala. Etenkin Rautjärven kunnan Simpeleen taajama joutui ra-juilman runnomaksi kaksi kertaa. Eniten pelastuslaitosta kuormittivat puiden raivaus teil-tä aiheuttaen ylipitkiä työvuoroja sekä puiden raivaus talojen päältä pääasiassa Simpe-leen taajamassa Rautjärvellä sekä Asta- että Veera-rajuilmojen seurauksena. Yksi hen-kilö loukkaantui vakavasti Rautjärvellä 4.8.2010 auton päälle kaatuneen puun vuoksi.

Poliisi osallistui pelastustoimintaan ohjaamalla liikennettä sekä Asta- että Veera-rajuilman jälkeen useita tunteja lähinnä Rautjärvellä Simpeleen alueella valtatiellä 6. Ra-javartioston helikopteri ja Imatran lentokerho avustivat rajuilmatuhojen tiedustelussa. Metsänhoitoyhdistys sekä yksityiset kuorma-autoilijat auttoivat raivauksissa Asta ja Vee-ra rajuilman aikana pääosin Simpeleellä, Rautjärven kunnassa. Myrskytuhojen laajuu-den vuoksi pelastuslaitos suoritti paljon myös pelastustoimelle varsinaisesti kuulumat-tomia tehtäviä, kuten puiden raivausta teiltä sekä sähköjohtojen ja talojen päältä. Toi-minnan aikana Virve toimi kohtuullisesti, mutta gsm-liikenne oli osittain poikki. Pari tu-kiasemaa oli sähköttöjä ja se kuormitti muita tukiasemia, jolloin puhelinliikenne ei täysin toiminut.

Pelastuslaitokselle perustettiin sekä Asta- että Veera-rajuilman tapauksessa johtokeskus noin tunnin kuluttua ensimmäisistä rajuilmoihin liittyvistä hälytyksistä. Johtokeskuksessa pidettiin yllä tilannekuvaa, ohjattiin pelastustoimen yksiköiden sekä monitoimikoneiden ja kuorma-autojen toimintaa, pidettiin yhteyttä eri toimijoihin, ja tehtiin tilanneilmoitukset sisäasiainministeriölle. Tapahtumat dokumentoitiin tietokoneelle ja seinätauluille tai paperille. Johtokeskus oli toiminnassa sekä Asta- että Veera-rajuilman yhteydessä noin neljäntoista tunnin ajan. Raivausta kuitenkin tehtiin rajuilmojen jälkeen useiden päivien ajan. Pelastuslaitoksen tiedottaminen perustui tiedonantoihin eri tiedotusvälineiden haastatteluissa. Varsinaisia mediatiedotteita ei annettu.

Kuntien kanssa oli tehty yhteistyötä ja kunnat olivat saaneet valmiussuunnitteluun liittyvää tukea pelastuslaitokselta. Rajuilmojen aikana pelastuslaitos oli yhteydessä kuntiin. Yhteistyö sujui pelastuslaitoksen näkökulmasta hyvin. Myös kansalaisilta sekä kuntien johdolta tulleiden palautteiden perusteella pelastuslaitos selvisi toiminnastaan hyvin. Rajuilmatuhoalueilla tilanne oli useilla talouksilla hankala, koska rakennuksille aiheutuneet vahingot olivat huomattavia. Elintarvikehuolto kuitenkin toteutui tavalla tai toisella eikä varsinaisia evakuoiteja tarvittu lainkaan.

Etelä-Savon pelastuslaitoksen toimialueena on Etelä-Savon maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 105. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on 600, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 400 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on kaksi sellaista paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3 sekä yksi sellainen paloasema, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös 30 pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa.

Etelä-Savon pelastuslaitoksen toimialueella Asta-rajuilmassa tuhoutui 12 000 hehtaaria metsää, jossa puita on arvioitu olevan noin 2 miljoonaa kiintokuutiometriä. Noin 50 % tuon alueen puustosta tuhoutui täysin. Pelastuslaitoksen vahingontorjuntatehtävistä suurin osa kohdistui Sulkavan kunnan alueelle. Asta-rajuilma tuli noin 200 kilometrin levyisenä rintamana Etelä-Savoon kaakosta Punkaharjun kunnan alueelle siirtyen Sulkavan, Savonlinnan, Rantasalmen, Juvan, Joroisen ja Pieksämäen kautta Keski-Suomen maakuntaan. Tuulen voimakkuuden on arvioitu olleen puuskissa lähes 30 metriä sekunnissa. Asta-rajuilmaan liittyvä ensimmäinen hälytys pelastuslaitokselle tuli Punkaharjulle 30.7.10 kello 00.04.07. Tämän jälkeen Etelä-Savon hätäkeskus välitti parhaimmillaan 30 sekunnin välein tehtäviä. Yksittäisiä tehtäviä tuli vielä viikkoja alun jälkeen. Rajuilman aiheuttamat sähkökatkot kohdistuivat pahimmillaan noin 30 000 asiakkaaseen ja kestivät pisimmillään kaksi viikkoa.

Merkittävin alueellinen raivaustehtävä oli kantatieverkon saaminen liikennöitävään kuntoon. Suur-Savon sähkö raivasi osaltaan tiestölle kaatuneita puita, jotta linjojen päälle kaatuneita puita päästiin raivaamaan. Tiestölle oli kaatunut kymmeniätuhansia puita. Yksittäisistä kohteista vaativin oli Savonlinnan keskussairaalan ympäristön raivaaminen. Kaatuneet puut estivät liikennöinnin sairaalaan. Alueen raivaamiseen kahdelta pelastusyksiköltä kului noin kuusi tuntia. Satojen vahingontorjuntatehtävien aikana sattui myös kylmälaiteesta aiheutunut huoneistopalo. Suurimman huomion kohteeksi joutui Sulkavan liniemessä olevan kesämökkiläisten yhteisö. Se joutui täysin saarroksiin, koska liniemeen johtava lähes kahdeksan kilometrin mittainen tie oli koko matkaltaan kaatuneiden puiden peitossa.

Liite 3

Asta rajuilmasta ei Etelä-Savon pelastuslaitoksen tietoon tullut yhtään merkittävää henkilövahinkoa. Savonlinnassa ohikulkijat pelastivat veden varaan joutuneen henkilön, ja Sulkavan kotipalvelu saattoi verensokerin vaihtelua poteneen vanhuksen jatkohoitoon.

Poliisi haravoi rajuilman jälkeen Savonlinnan kaupungin alueen rantoja mahdollisten veden varaan joutuneiden auttamiseksi. Pelastuslaitos teki Destian kanssa yhteistyötä, jossa muun muassa sovittiin, että Destian maksaa tukkiautojen ja monitoimikoneiden tilaamisesta aiheutuneet kustannukset. Kuntien johtoryhmiä informoitiin vanhusten huollon tarpeesta pitkien sähkökatkosten vuoksi. Henkilöiden osoitteet ja tila olivat pelastuslaitoksella tiedossa ja vanhukset huomioitiin pelastuslaitoksen käsityksen mukaan kohtuullisen hyvin. Pelastuslaitos suoritti Savonlinnan ilmailukerhon avustuksella lentotiedustelua tuhoalueesta. Sulkavan ja Puumalan alueella oli Virve-verkossa ajoittain katkoksia. Pelastuslaitos informoi asiasta ja varavoiman järjestämisen tarpeesta Erillisverkkoa. Pelastuslaitos informoi myös muita viestiliikenneoperaattoreita katkoksista kehottaen järjestämään tukiasemille varavoimaa.

Tilannekuvaa lähinnä oman toiminnan osalta ylläpidettiin Savonlinnaan 30.7.2010 kello 8.00 perustetussa esikunnassa. Sähköyhtiön tilannekuvaa seurattiin yhtiön nettisivujen häiriökartalta. Pelastuslaitos teki vuorokausittain tilanneilmoitukset sisäasiainministeriölle ja aluehallintovirastolle. Pelastuslaitos antoi 30.7.2010 Asta-rajuilmaan liittyen viranomaistiedotteen sekä mediatiedotteen. Tilanteet ja toimenpiteet dokumentoitiin fläppi- ja tussitaululle sekä muistiinpanoihin. Savonlinnaan perustettu esikunta purettiin 2.8.10 kello 08.00. Tämän jälkeen tuli vielä lukuisia yksittäisiä rajuilmaan liittyviä vahingontorjuntatehtäviä.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimialueena on Itä-Uudenmaan maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 90. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) pelastustoimeen osallistuvan henkilöstön vahvuus on 100, ja pelastustoimeen osallistuvan vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan vahvuus on 400. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi sellainen paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Lisäksi toimialueella on kaksi sellaista paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös viisi pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa. Pelastuslaitoksen toimialueella on 41 valmiuspalokuntina toimivaa sopimuspalokuntaa. Lisäksi järjestelmään kuuluu kaksi muuta palokuntaa.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimialueella tuhoja aiheutui ainoastaan Sylvi-rajuilmasta 8.–9.8.2010. Tehtäviä pelastustoimelle alkoi tulla 8.8. kello 17.29 alkaen ja niitä riitti 9.8. kello 19.40 saakka. Tuona aikana kirjattiin yhteensä 44 vahingontorjuntatai luonnononnettomuustehtävää. Kysymys oli lähinnä kaatuneista puista ja niiden rai-vaamisesta teiltä tai sähkölinjoilta.

Sylvi-rajuilmaan liittyen 8.-9.8.2010 pelastustoimelle välitettiin kaksikymmentäneljä vahingontorjuntatehtävää ja kaksikymmentä luonnononnettomuustehtävää. Vahingontorjuntatehtävistä kahdeksan oli Loviisassa, kaksi Lapinjärvellä, kuusi Porvoossa ja kahdeksan Sipoossa. Luonnononnettomuustehtävistä yksi oli Loviisassa, yksi Lapinjärvellä, viisi Porvoossa, kaksi Myrskylässä, neljä Askolassa ja seitsemän Pukkilassa. Merkittävän pelastuslaitosta kuormittava ajanjakso oli 8.8.2010 kello 21.21–23.48 välinen ajanjakso. Tuolloin pelastuslaitokselle tuli kahdeksan vahingontorjuntatehtävää ja kaksitoista luonnononnettomuustehtävää. Näissä kysymys oli lähinnä kaatuneista puista ja niiden rai-

vaamisesta teiltä tai sähkölinjoilta. Henkilövahinkoja rajuilmat eivät Itä-Uudellamaalla aiheuttaneet. Tehtävistä selvittiin pelastuslaitoksen organisaatiolla. Myöskään naapurirapua ei tarvittu lähipelastuslaitoksilta.

Itä-Uudellamaalla oli perustettu Sylvi-rajuilman aikana pelastustoiminnan johtokeskus 8.8.2010 noin kello 21.00 – 24.00, kuten yleensäkin vastaavissa tilanteissa. Tilannekuva ylläpidettiin omaa toimintaa varten. Tilannekuvaa olisi ollut mahdollista välittää muillekin viranomaisille, mutta tähän ei kyseisten rajuilmojen aikana ilmennyt tarvetta. Virveyhteyksissä ei tilanteen aikana havaittu katkoksia tai ongelmia. Tilanneilmoitusten tekemiseen, johtoryhmän koolle kutsumiseen tai kuntien tukemiseen ei rajuilmojen vähäisten vaikutusten vuoksi ollut tarvetta. Alueella on kuitenkin Loviisan ydinvoimalan sijainnin vuoksi järjestetty säteilyonnettomuusharjoituksia, joten pelastuslaitoksella olisi tarvittaessa ollut hyvät valmiudet johtoryhmän perustamiseen ja tehtävien koordinointiin. Rajuilmojen vähäisten vaikutusten vuoksi ei Itä-Uudellamaalla ollut tarpeen laatia viranomaistiedotteita tai mediatiedotteita. Pelastuslaitokselta otettiin ennen Sylvi-rajuilmaa yhteyttä ilmatieteenlaitoksen päivystävään meteorologiin. Meteorologia pyydettiin tarvittaessa antamaan Itä-Uudenmaan alueelle asianomainen viranomaistiedote. Kaikki pelastustoimelle välitetyt tehtävät saatiin dokumentoitua. Pelastustoimella on käytössä myrskyohje, jonka mukaisesti pelastusyksiköt ja pelastuslaitoksen 24/7-valmiudessa oleva valvomo kirjaavat tehtävät. Tilanteen rauhoituttua valvomo kirjaa tehtävät Prontojärjestelmään.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksella oli 24/7 toimivan valvomon vuoksi hyvät valmiudet vastaanottaa ilmoituksia lisääntyneistä vahingontorjunta- ja luonnononnettomuustehtävistä siitäkin huolimatta, että hätäkeskus ei välittänyt tehtäviä johtokeskukselle aivan suunnitellulla ja sovitulla tavalla. Lisäksi pelastustoimen alueen 41 VPK-yksikköä voidaan käyttää tehokkaasti muun muassa myrskytuhojen raivaamiseen.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimialueen kunnat Uudellamaalla olivat Vantaa, Hyvinkää, Nurmijärvi, Järvenpää, Tuusula, Kerava, Mäntsälä ja Pornainen. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 256 henkilöä ja vapaaehtoisen (sopimus-) pelastustoimeen osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 575 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on yhdeksän sellaista paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista kaksitoista toimii valmiuspalokuntina, neljätoista täydennyspalokuntina ja viisi toimii tukipalokuntina, joskin pelastuslaitoksella on käytössä erilainen palokuntatyyppiä koskeva luokittelu.

Rajuilmat aiheuttivat pelastuslaitokselle 162 tehtävää. Suurimman osan tehtävistä aiheutti Sylvi. Tehtäviä oli 8.8.2010 kaikkiaan 66 kohteessa ja 9.8.2010 kaikkiaan 63 kohteessa. Eniten tehtäviä oli alueen pohjoisosissa: Hyvinkäällä 65, Järvenpäässä 26, Keravalla 14 ja Nurmijärvellä 32. Pääosa tehtävistä oli teiden auki raivausta ja rakennuksia vaurioittavien puiden poistoa. Työllistävien tien auki raivaustehtävä kesti kahdelta sopimuspalokunnalta kaksi tuntia. Lisätehtäviä aiheuttivat kaksi lähekkäistä rakennuspaloa 8.–9.8.2010 välisenä yönä. Pelastuslaitoksen tietoon ei tullut henkilövahinkoja, joita rajuilmat olisivat aiheuttaneet.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella oli 24/7 toimivan tilannekeskuksen vuoksi hyvät valmiudet tilannekuvan ylläpitoon sekä ilmoitusten vastaanottamiseen lisääntyneistä vahingontorjunta- ja luonnononnettomuustehtävistä. Johtokeskuksen miehittämiseen ja yleistilannekuvan ylläpitämiseen muiden toimijoiden palvelemiseksi ei pelastuslaitoksen

näkökulmasta ollut tarvetta. Tilanne hoidettiin normaalien päivittäistoiminnan rutiinien mukaan niin pelastuslaitoksessa kuin hätäkeskuksessakin. Tarvetta esimerkiksi ruuhkatilanneohjeen mukaiseen toimintaa siirtymisestä ei katsottu olevan. Pelastuslaitoksen voimavarat: yhdeksän välittömässä toimintavalmiudessa olevaa pelastusyksikköä ja kolmekymmentäkaksi sopimuspalokuntaa, olivat heinä-elokuun 2010 rajuilmatilanteiden hallinnan kannalta riittävät. Rajuilmojen vaikutusten vähäisyyden vuoksi ei nähty tarpeelliseksi tehdä toimialan sisäisiä tilanneilmoituksia. Virve-yhteydet toimivat moitteetta, eikä katveja toiminnan aikana havaittu.

Pitkiä eristystilanteita, jotka esimerkiksi olisivat vaikeuttaneet erityisryhmien hoitoa, ei syntynyt Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimialueella. Tällaisten tilanteiden varalta alueen kuntien valmiussuunnitelmat myös normaaliajan häiriötilanteiden osalta ovat pelastuslaitoksen mukaan kunnossa. Pelastuslaitos tukee toimialueensa kuntien valmiussuunnittelua ja toiminnan jatkuvuuden turvaamista eri toimialoille suunnatuin yhteisin seminaarein, ja pelastuslaitoksen tilannekeskus tiedottaa järjestelmällisesti kuntien johdolle onnettomuus- ja häiriötilanteista. Suuronnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin liittyvää johtamistoimintaa harjoitellaan ja kehitetään pelastuslaitoksen mukaan säännöllisesti. Lisäksi Helsingin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan (HIKLU) pelastuslaitoksilla on yhteinen suuronnettomuustilanteiden johtamisen yleisohje ja yhteistoimintasopimus.

Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen toimialueena on Pohjois-Karjalan maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 185 henkilöä. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on 450. Aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 300 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 50 henkilöä, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 40 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Lisäksi toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3 sekä kymmenen paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on kymmenen pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa. Pelastuslaitoksen toimialueen sopimuspalokunnista kaksi toimii valmiuspalokuntina, kolme täydennyspalokuntina ja yksi toimii tukipalokuntana.

Heinä-elokuun 2010 rajuilmoista Veera työllisti pelastuslaitosta eniten, Lahja- ja Sylvi- rajuilmat aiheuttivat lähinnä yksittäisiä puiden kaatumisia. Veera- rajuilma aiheutti 110 tehtävää maakunnan kaakkois- ja itäosiin Kesälahden, Tohmajärven, Ilomantsin kuntien sekä Kiteen, Lieksan ja Joensuun kaupunkien alueella 4.8. kello 19.10 ja 5.8. kello 17.00 välisenä aikana.

Ilomantsissa Koitere-järven ympäristössä oli runsaasti puita kaatunut teille, minkä seurauksena ihmisiä oli jäänyt eristyksiin. Vanhusten turvapuhelimissa jonkin verran ongelmia, mutta kuntien sosiaalitoimet tarkastivat tilanteet käymällä paikan päällä. Suoranaisia henkilövahinkoja ei pelastuslaitoksen tietojen mukaan alueella kuitenkaan tapahtunut. Rakennusten päälle kaatuneet puut työllistivät erityisesti Kiteellä ja Kesälahdella. Pelastusvoimavaroina käytettiin onnettomuuspaikkojen läheisiä paloasemia. Pelastuslaitoksen toiminta painottui myrskyvauriopuiden raivauksiin ja muihin vahingontorjuntatehtäviin mukaan lukien muutaman pudonneista sähköjohtimista aiheutuneen maastopalon torjuntaan. Toimintaa suoritettiin pääasiassa yhden yksikön tehtävinä, ja voimavarat riit-

tivät kohtalaisesti tehtäviä jonouttamalla. Vaarasäätiedotteen johdosta tilanteeseen oli varauduttu hyvin. Ilomantsissa Koitere-järven alueella käytettiin yksityisten urakoitsijoiden monitoimikoneita vaikeimmissa kohteissa. Lisäksi alueen asukkaat raivasivat puita omatoimisesti.

Pelastuslaitos perusti pelastustoiminnan johtokeskuksen 4.8.2010 kello 20.15. Hätäkeskus välitti tehtävät johtokeskukselle, joka jakoi ne edelleen pelastusyksiköille. Pelastuslaitoksen johdolle haasteita tuotti tilannekuvan muodostaminen johtuen toiminta-alueen maantieteellisestä laajuudesta. Tilannekuvaa pidettiin yllä pelastuslaitoksen johtokeskuksessa Peken (Pelastustoimen kenttäjohtamisjärjestelmä) ja Pronton (Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto) avulla. Käytettävissä oli maakunnallisen sähköyhtiön sähköinen vikatilannekartta. Pelastuslaitos päivitti tilannekuvaa yhdessä sähköyhtiön kanssa ja sähköverkkoyhtiölle välitettiin tietoja havaituista vikaantumiskohteista. Tilannekuvan päivytykseen pyrittiin myös viestiliikenneoperaattoreiden kanssa, mutta huonommalla menestyksellä. Metsäkeskukseen oltiin yhteydessä puhelimitse. Toimintapäiväkirjaa pidettiin ja Prontoa hyödynnettiin toimintapäiväkirjan ja tilannekuvan ylläpidossa. Tilanneilmoitukset tehtiin sekä sisäasiainministeriölle että aluehallintovirastolle tilannekohtaisesti. Johtoryhmää ei ollut kutsuttu koolle, vaan yhteydenpito muihin toimijoihin hoidettiin tilanteen aikana puhelimitse. Pelastustoiminnan johtokeskus purettiin 5.8.2010 kello 03.00. Johtokeskus toimi myöhemmin vielä 5.8.2010 kello 7.00–12.00 kuntien yhteispalavereiden ja tilannekartoitusten aikana.

Virve-yhteyksissä ei tilanteen aikana raportoitu ongelmia. Kesälahden paloasemalla ukkonen oli rikkonut pelastustoimen hälyttämisjärjestelmän, mutta tilanteen aikana toimitettiin tilapäisjärjestelmin. Viestiliikenneoperaattoreilta saadun tiedon mukaan matkapuhelinverkossa esiintyi jonkin verran kuuluvuusongelmia, mutta ongelmat eivät vaikuttaneet 112-puheluihin.

Aamulla 5.8.2010 informoitiin kuntien johtoa ja kartoitettiin samalla kunnan tärkeät toiminnot, kuten veden- ja sähkönjakelu, jäteveden pumppaus ja puhelinliikenne. Kuntien johtoa ohjeistettiin yhteydenoton muun muassa tarkastamaan vanhusten tilannetta alueella esimerkiksi sosiaalitoimen tai kotipalvelun suorittamin tarkastuskäynnein. Tohmajärvellä jäteveden pumppauksessa oli ongelmia, ja jätevettä jouduttiin siirtämään loka-autoilla. Muualla vedenjakelu tai jäteveden pumppaus toimi sähköverkolla tai lisävirralla avulla. Pelastuslaitoksella on hälytysryhmät kuntien johdolle. Myös muissa kunnan kiinteistöön kohdistuvassa tilanteessa informoidaan asianomaisen kunnan johtoryhmää vastaavalla tavalla. Pelastuslaitos tarjoaa myös tiedotustukea kunnille tarvittaessa.

Tiedottamisessa käytettiin pelastuslaitoksen ja Joensuun kaupungin nettisivuja. Lisäksi ohjeistettiin alueen kunnat tiedottamaan asukkailleen. Mediatiedottaminen painottui 5.8.-päivään ja tiedotteissa ohjeistettiin myös asukkaita. Tiedotettiin myös muun muassa raujuilman johdosta hajonneen tukkilautan vaaroista netin ja median välityksellä.

Pelastuslaitoksen arvion mukaan alueen väestön omatoiminen varautuminen esimerkiksi sähkönjakelun pitkäkestoisiin katkoihin on pääsääntöisesti heikko. Paristoradiot ja kotivara usein puuttuvat

Pelastuslaitosten välistä yhteistoimintaa ei ollut. Kainuun pelastuslaitos tiedusteli eräissä vaiheissa mahdollisuutta saada naapuriapua, mutta ilmoitti hetken päästä, että tarvetta ei sittenkään ollut.

Keski-Suomen pelastuslaitoksen toimialueena on Keski-Suomen maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 191 henkilöä. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on 550 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 450. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Lisäksi toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3 sekä yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös 24 pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa. Pelastuslaitoksen sopimuspalokunnista 15 toimii valmiuspaloalokuntina ja 4 täydennyspaloalokuntina.

Sekä Asta- 30.7.2010 että Veera-rajuilma 4.8.2010 aiheuttivat kumpikin pelastuslaitokselle lähes kymmenkertaisen määrän tehtäviä verrattuna normaaliin ajankohtaan ja päivittäisiin tehtävämääriin. Heinäkuun 30. päivänä 2010 Keski-Suomen hätäkeskus välitti tehtäviä pelastusyksiköille 62 kertaa. Näiden lisäksi välitettiin faksilistoilla 131 vähemmän kiireelliseksi arvioitua tehtävää. Veera-rajuilman 4.8.2010 aiheuttamana Keski-Suomen hätäkeskus välitti tehtäviä pelastusyksiköille 92 kertaa. Näiden lisäksi välitettiin faksilistoilla 112 tehtävää. Lahjan päivänä 7.8.2010 ukkoskuuro kosketti Keski-Suomen aluetta lännen puolelta aiheuttaen 34 tehtävää. Sylvi-rajuilma saavutti Keski-Suomen eteläosan sunnuntaina 8.8.2010 illalla aiheuttaen 50 tehtävää ja siirtyi yön aikana pohjoiseen, jolloin maanantaina 9.8.2010 tuli vielä 62 tehtävää.

Asta-rajuilmaan liittyen ensimmäisiin hälytyksiin johtaneet hätäpuhelut vastaanotettiin hätäkeskuksessa Konneveden kunnasta 30.7.2010 kello 2.19 alkaen. Kantatie 69 oli täynnä puita noin neljän kilometrin matkalla. Puut piti raivata, koska Leskelän kylä oli jäänyt eristyksiin. Aamulla 4.8.2010 kello neljän ja kuuden välillä oli kolme salamoinnista aiheutunutta tulipaloa Jämsän alueella. Seitsemältä aamulla salama rikkoi Saarijärvellä asuinrakennuksen sähkökeskuksen ja syöttökaapelin. Jyväskylässä ukkoskuurot aiheuttivat aamupäivällä kymmenkunta automaattista paloilmoitusta ja pari vedenpumppaus-tehtävää sekä muutaman tielle kaatuneen puun raivauksen. Pari tuntia kestänyt rankkasade sai Suolahdella sijainneen huoltoaseman pihan tulvimaan. Keuruulla ihminen oli jäänyt hissiin. Tehtäviä alkoi tulla normaalia tiheämmin Keuruun suunnalla kello 14 maissa. Alkulantiellä Keuruulla salama iski vanhaan noin 300 neliöiseen kouluun. Kars-tulaan ukkossolu aiheutti kolme tehtävää kello 14.19–14.27 välisenä aikana.

Kello 15.04 Keski-Suomen hätäkeskus vastaanotti hätäilmoituksen liittyen Uuraisten Hietasaaren leirintäalueeseen osuneeseen syöksyvirtaukseen. Leirintäalueelle hälytetyt yksiköt joutuivat raivaamaan suuret määrät kaatuneita puita tieltään useissa kohdissa matkan aikana. Alueelta pelastettiin vaikeiden raivaustöiden jälkeen kolme loukkaantunutta. Uuraisten Hietasaaren leirintäalueella poliisi ja Puolustusvoimien Pioneerirykmentin virka-apuosasto huolehtivat alueen eristyksestä ja vartioinnista. Kunnan sosiaalihuolto- ja kriisikeskus Mobile vastasi matkailuvaununsa ja -autonsa menettäneiden karavaanareiden väliaikaismajojittamisesta ja huoltamisesta. UPM:n ammattimetsuri ja kaksi yksityistä metsäkoneurakoitsijaa otettiin leirintäalueen raivaamistehtäviin. Uuraisten Hietasaaren leirintäalueen pelastustoiminnan lopettamishetkeä edelsi neuvonpito, jossa olivat läsnä alueen kaikki kolme maanomistajaa, karavaanareiden edustajat, metsäkoneyrittäjä, puolustusvoimien virka-apuosaston edustaja, poliisi ja kunnan johdon edustajia. Pelastustoimet leirintäalueella päätettiin 5.8.2010 iltapäivällä. Virka-apuosasto huolehti vielä seuraavaan päivään alueen vartioinnista, jonka jälkeen leirintäalue otti koko-

naisuudessaan vastuun alueesta. Pelastuslaitos perusti pelastustoiminnan johtokeskuksen 4.8.2010 kello 14.30 Jyväskylän pääpaloasemalle suureen luentosaliin. Uuraisten Hietasaaren leirintäalueen onnettomuudesta ja pelastustoimista pidettiin tiedotustilaisuus pelastustoiminnan johtokeskuksessa 4.8.2010 kello 21–22. Tällöin paikalla olivat pelastustoimen lisäksi poliisin ja hätäkeskuksen johtovastuussa olleet henkilöt. Johtokeskus purettiin 4.8.2010 kello 23.00, vaikka raivaustöitä jatkettiin leirintäalueella edelleen.

Samanaikaisesti Uuraisten suuren vahingontorjuntatehtävän kanssa tuli Saarijärven alueelta puolen tunnin sisällä viisi ilmoitusta kaatuneista puista, yhdestä pienestä tulvavahingosta teollisuushallissa sekä yhdestä keskisuuresta rakennuspalosta. Jyväskylän alueella ensimmäiset hälytykset tulivat kello 15 jälkeen. Toivakassa katkennut 20 kV sähkölinjan johdin sytytti maastoa palamaan, ja Muuramessa oli loma-asuinrakennuspallo. Kello 16 mennessä Jyväskylän alueelta tuli 20 ilmoitusta kaatuneista puista. Kiireisin tunti 4.8.2010 oli kello 16–17 välillä, jolloin hätäkeskus välitti pelastustoimelle 80 pelastustoimen tehtävää Hankasalmen kunnan ja Jyväskylän kaupungin alueille. Vakavin onnettomuus oli Hankasalmella, jossa mieshenkilö oli jäänyt rajuilman kaataman puun ruhjomaksi. Muuten tehtävät olivat yleensä teille, sähkölinjoille tai rakennusten päälle kaatuneiden puiden raivaamista. Viitasaaren alueelta tuli hätäilmoitus asuinrakennuspalosta kello 16.24 ja Keski-Keitelelen Papinsaaresta saunapalosta kello 17.17. Alueella oli hetkeä aiemmin ollut raju ukkosmyrsky. Raju ilma ei pelastuslaitoksen tietojen mukaan aiheuttanut välittömiä loukkaantumisia, mutta puutuhojen raivaustöissä Viitasaarella paikallisille asukkaille sattui kaksi erillistä tapaturmaa: yksi henkilö oli pudonnut katolta ja toinen oli jäänyt puun alle.

Järvipelastajat osallistuivat pelastustoimintaan Äänekoskella, Konnevedellä ja Viitasaarella hoitamalla osan vesialueelle paikannetuista tarkistus- ja varmistustehtävistä. Lisäksi he osallistuivat aluksellaan Papinsaaren saunapalon sammutukseen. Puolustusvoimien pelastusyksiköt osallistuivat metsätuhojen raivaustöihin Toivakassa, Lievestuoreella, Tikkakoskella ja Keuruulla. Sähköyhtiö vastasi voimalinjojen raivauksesta ja kunnostuksesta. Neste Oil Rally Finland -rallin organisaatio huolehti Myhinpään erikoiskokeen alueella puiden raivauksen metsäkoneiden avulla. Teiden raivaamiseksi liikenneitävään kuntoon pyydettiin apua Tieliikennekeskukselta. Asukkaat useilla paikkakunnilla, erityisesti haja-asutusalueella, lainasivat moottorisahoja ja antoivat raivausapua.

GSM-tukiasemien ja Virve-tukiasemien akkukapasiteetin loppuminen vaikeutti yhteydenpitoa erityisesti Viitasaaren ja Konneveden alueella. Eräissä vaiheissa oli jopa kymmenkunta Virve-tukiasemaa samanaikaisesti vikatilassa. Virve-yhteydet eivät katkenneet kuitenkaan kokonaan. Paloasemat saatiin hälytettyä. PeKe-johtamisjärjestelmään ei saatu tehtäviä dokumentoitua, jolloin tilannekuvan ylläpito vaikeutui. Myöskään hätäkeskustietojärjestelmässä ei ollut sopivia lomakkeita. Maakunnan alueen tapahtumista ja toimenpiteistä ylläpidettiin lähinnä omaa toimintaa palvelevaa tilannekuvaa. Pelastustoiminnan johtokeskuksen ja toiminta-alueiden johtojen toimeenpano tehosti tilannekuvan ylläpitoa, mutta sitä vaikeutti vähemmän kiireellisten tehtävien välittäminen faksilistoilla, jolloin tehtäviä ei saatu sähköisiin järjestelmiin näkymään muiden rinnalla. Toimintapäiväkirjaa ei pidetty keskitetysti. Tapahtumien kulkua on kuitenkin pyritty selvittämään jälkikäteen muun muassa eri asiakirjojen pohjalta. Pelastuslaitos antoi tilan-neselostukset sisäasiainministeriöön 2.8.2010 kello 15.04 sekä 4.8.2010 kello 17.41 ja kello 18.03 sisäasiainministeriön yhteydenottojen jälkeen.

Pelastuslaitoksen ja Hankasalmen kunnan valmiusryhmän kanssa käsiteltiin 30.7.2010 ongelmia, jotka liittyivät kaatuneiden puiden aiheuttamiin liikennetukoksiin, pitkittyneisiin sähkökatkoihin, kaupankäynnin ja vedenjakelun häiriöihin sekä tiedottamistarpeisiin. Pelastuslaitoksen ELY:n ja Tieliikennekeskuksen kanssa käymien neuvotteluiden yhteydessä osoittautui, että vastuukysymykset teiden raivauksesta puustotuhojen jälkeen olivat hyvin epäselvät. Pahiten puustotuhoja aiheuttaneilla alueilla sähköt olivat poikki yli viikon. Apua sai, jos pystyi avuntarpeestaan ilmoittamaan hätäkeskukseen. Osalla alueesta, esimerkiksi Viitasaarella, osa soitoista ohjautui paloasemalle, josta niitä edelleen ohjattiin toimivaltaisille viranomaisille. Muutamassa tapauksessa pihatielle tai talon päälle kaatuneet puut estivät hoidon tarpeessa olevan ihmisen pääsyn hoitoon. Tällaiset ilmoitukset onnistuttiin priorisoimaan ja pelastuslaitos kävi raivaamassa tien auki. Konnevedellä ja Kivijärvellä oli varsin suuria alueita, joiden asukkaiden tilanteesta ei muutamiin tunteihin rajuilman jälkeen ollut mitään tietoa. Jälkikäteen tiedetään, että hätätilanteita ei ollut, mutta palautetilaisuuksissa nousi kysymys velvollisuudesta tiedustella alueet, joihin autolla ei pääse ja josta ei ole tullut ainoatakaan hätäilmoitusta. Teiden raivaukseen pelastuslaitos antoi pelastustoimintaan varsinaisesti kuulumatonta apua jokaisena päivänä 30.7., 4.8. sekä 7.–9.8. ja vielä sen jälkeenkin. Pelastuslaitos auttoi pääväylien avaamisessa ennen kaikkea pelastustoimen palveluiden saatavuuden varmistamiseksi. Tielle kaatuneista puista ja sähkölinjoista pyrittiin varoittamaan palokuntanauhoin ja muulla pelastusajoneuvoista löytyvällä kalustolla, mikäli esteitä ei voitu heti poistaa. Rakennusten päälle kaatuneiden puiden raivaamisapua annettiin esimerkiksi, jos katossa oli reikä tai puun poistaminen oli muutoin perusteltua lisävahinkojen pienentämiseksi. Useissa tapauksissa päädyttiin tekemään työ myös laskua vastaan omakustanneperiaatteella.

Haja-asutusalueella ihmiset ja kyläyhteisöt selviytyivät rajuilmatuhoista varsin hyvin. Asukkailla oli koneita ja kalustoa, ja niiden käyttöä oli harjoiteltu. Liikenneväylien tukkeutuminen ja tietoliikenne- ja sähköinfrastruktuurin häiriöt aiheuttivat silti haasteita. Taajamissa oltiin suuremmissa vaikeuksissa. Tutkintalautakunnan käsityksen mukaan kuntien johtoa ei osattu informoida riittävästi ja kuntien johtoryhmät eivät olleet tilanteen tasalla. Asta-rajuilman iskiessä oli loma-aika ja tulossa oli viikonloppu. Kuntien valmius selviytyä niille kuuluvista tehtävistä oli heikoimmillaan. Varavoimaa ei ollut edes kaikilla paloasemilla. Myös pelastustoimen oma varautuminen häiriötilanteisiin on noussut keskusteluun. Johtokeskustelyskentelyssä näkyi harjoituksen puute. Pelastuslaitos onnistui kuitenkin hoitamaan hyvin kiireellisiksi arvioidut tilanteet.

Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen toimialueena on Päijät-Hämeen maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 140. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on 80, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 40 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 700, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 200 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Lisäksi toimialueella on neljä paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös yksi pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämä paloasema. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista 10 toimii valmiuspalkokuntina, 10 täydennyspalokuntina ja 3 tukipalokuntina.

Asta-rajuilma ei aiheuttanut Päijät-Hämeen pelastuslaitokselle merkittäviä tehtäviä. Vee-
ra-rajuilman myötä 4.8.2010 pelastuslaitokselle tuli kello 14–21 välisenä aikana hätäkeskuksen välittämänä 41 tehtävää. Tämän lisäksi pelastuslaitos hoiti muutamia asuk-

kaiden suoraan pelastuslaitokselle ilmoittamia tehtäviä. Kaatuneet puut tukkivat teitä ja aiheuttivat vahinkoa sähkölinjoilla Asikkalassa, Hartolassa, Hollolassa, Lahdessa, Nastolassa, Orimattilassa, Padasjoella ja Sysmässä. Rajuilmavahinkojen lisäksi ukkonen syytti kaksi maastopaloa Heinolassa sekä pienehkön aittarakennuksen Padasjoella. Lahja-rajuilma saapui pelastuslaitoksen toimialueelle Orimattilan kautta 8.8.2010 kello 21 ja aiheuttaen illan aikana yli 140 tehtävää. Tehtävistä sijoittui Lahteen 60, Orimattilaan 25, ja loput Nastolaan, Hollolaan ja Asikkalaan. Sylvi-rajuilma -yönä 9.8.2010 pelastuslaitos suoritti noin 175 raivaustehtävää, joiden lisäksi raivaustöiden aikana pelastuslaitosta ja VR:ää työllisti kaatuneiden puiden aiheuttama junaonnettomuus Nastolassa, yksi rakennuspalo sekä useampi automaattinen palohälytys. Tuhoja oli rajuilmayönä raivaamassa samanaikaisesti 30 pelastusyksikköä sekä muuta tukikalustoa koko Päijät-Hämeen alueella. Merkittävimmät vahingot olivat Orimattilassa, Lahdessa, Nastolassa ja Asikkalassa. Pelastuslaitos pyysi myös apua litissä maastopalon sammuttamisessa. Toiminta pyysi pelastuslaitoksen mukaan hyvin hallinnassa, viestiliikenne toimi ja yksiköt tiesivät tarkalleen tehtävänsä.

Pelastuslaitoksen kannalta kuormittavimmat tehtävät olivat maastopalo Heinolassa 6.8.2010 kello 11.52, junaonnettomuus Nastolassa 8.8.2010 kello 23.14 ja rakennuspalo Lahdessa 8.8.2010 kello 23.36. Pelastuslaitoksen tiedossa ei ole rajuilmojen aiheuttamia ihmisten loukkaantumisia. Tilannekuvan ylläpitoa ja johtamista varten perustettiin pelastustoiminnan johtokeskus Lahden paloaseman palomestareiden toimistotiloihin 8.8.2010 kello 22. Johtokeskuksessa oli ajoittain paikalla myös poliisin kenttäjohto. Toimenpiteiden yhteensovittaminen hoidettiin kuitenkin operaatiotasolla kentällä. Tapahtumista ja toimenpiteistä pidettiin johtokeskuksessa tilapäistä toimintapäiväkirjaa. Tilan ilmoitukset tehtiin niitä erikseen pyydettyäessä. Pelastuslaitos antoi rajuilmaan liittyvän viranomaistiedotteen 9.8.2010. Pelastustoiminnan johtokeskus purettiin 9.8.2010 kello 7.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen toimialueen kunnat ovat Espoo, Kauniainen, Kirkkonummi, Vihti, Karkkila, Siuntio, Inkoo, Lohja, Nummi-Pusula, Karjalohja, Raasepori ja Hanko. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on noin 280. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on 16 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 775, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 600 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on kaksitoista paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3. Vahvuuksissa ei ole mukana ambulansseihin sijoitettua ensihoidon henkilöstöä. Pelastuslaitoksella on sopimuspalokuntia, joista kolmekymmentäkuusi toimii valmiuspalkkaintena (peruspalkkaintena) ja seitsemän tukipalkkaintena. Pelastuslaitoksen sopimuspalokuntajärjestelmään kuuluu muina palokuntina lisäksi neljä meripelastusseuraa, kaksi sotilaspalkkaintaa ja yksi teollisuuspalkkainta.

Asta-rajuilman 29.–30.7.2010 seurauksena oli 12 kaatunutta puuta alueella Espoo–Lohja–Vihti–Kirkkonummi–Inkoo–Karjalohja. Veera-rajuilman 4.8.2010 seurasi 4 kaatunutta puuta alueella Espoo–Kauniainen–Kirkkonummi–Karjalohja–Siuntio. Sylvi-rajuilman 8.–9.8.2010 seurauksena oli 21 kaatunutta puuta ja yksi kaatunut aita alueella Espoo–Kirkkonummi–Vihti. Kaikista tehtävistä suoriuduttiin päivittäisellä toimintavalmiudella.

Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen toimialueena on Kanta-Hämeen maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 172. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on 82, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 78 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaeh-

Liite 3

toisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 442, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 198 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on kaksi paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3 sekä kaksi paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös neljä pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista 11 toimii valmiuspalkokuntina, 4 täydennyspalokuntina, 6 tukipalokuntina, 2 reservipalokuntina ja 3 muina palokuntina.

Pelastuslaitoksen toimialueella oli Asta-rajuilman 29.–30.7.2010 seurauksena 11 vahingontorjuntatehtävää ja 3 luonnononnettomuustehtävää. Pääosin kysymyksessä oli puiden raivaus ajoteiltä painottuen Hämeenlinnan seutukunnalle. Veera-rajuilman 4.8.2010 seurauksena oli 2 vahingontorjuntatehtävää ja 10 luonnononnettomuustehtävää, lähinnä puiden raivausta pääosin Riihimäki–Hattula–Janakkala–Hämeenlinna -alueilla. Lahja-rajuilman 7.–8.8.2010 seurauksena oli 9 vahingontorjuntatehtävää ja 4 luonnononnettomuustehtävää, pääosin puiden raivausta Friisilän seutukunnalla sekä Riihimäki–Hämeenlinna -alueella. Sylvi-rajuilman 8.–9.8.2010 seurauksena oli viikkain jakso: 19 vahingontorjuntatehtävää ja 74 luonnononnettomuustehtävää pääosin puiden raivausta Riihimäen–Hämeenlinnan seutukunnalla. Mahdollisia henkilövahinkoja ei tullut pelastuslaitoksen tietoon. Alueen palokuntien lisäksi raivaukseen osallistui muutama yksityinen metsäkoneurakoitsija. Maaseutualueilla myös maatalousyrittäjillä oli valmiuksia raivata estepuita alueensa tiestöltä. Sylvi-rajuilman aikana pelastuslaitoksella oli toiminnassa pienimuotoinen tilannekeskus Hämeenlinnan paloasemalla.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen toimialueena on Etelä-Pohjanmaan maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 111. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on 750, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 550 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 70, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 50 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös kolme pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista 29 toimii valmiuspalkokuntina ja 3 muina palokuntina.

Pelastuslaitoksen toimialueella Lahja-rajuilma 7.8.2010 aiheutti vahinkoja Alavuden, Ähtärin, Töysän, Soinin ja Alajärven Lehtimäenkylän alueilla. Ensimmäinen hälytystehtävä tuli kello 17.57 Ähtäriin ja viimeinen vielä Soiniin 8.8.2010 kello 18.47. Ähtäriin tuli yksi rakennuspalohälytys 7.8.2010 kello 19.00, mutta suurin osa tehtävistä liittyi valtatielle 18 useissa kohteissa välillä Ähtäri–Töysä kaatuneiden puiden raivaukseen. Ähtärin alueella puita oli kaatunut myös junaradalle. Henkilövahinkoja ei tullut. Pelastuslaitos välitti sähköyhtiöille tietoja havaituista vahinkokohteista. Muutama yksityishenkilö raivasi omatoimisesti puita kulkuväylyiltä moottorisahoillaan. Virve- yhteydet toimivat hyvin. Tapahtumat ja toimenpiteet dokumentoitiin toimintapäiväkirjaan pelastustoiminnan johtokeskuksessa, joka oli toiminnassa 7.8.2010 kello 18.30–21.00. Voimavarat riittivät hyvin, koska tehtäviä oli suhteellisen vähän.

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen toimialueena on Keski-Pohjanmaan maakunta ja Pohjanmaan maakunnasta Pietarsaaren alue. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 79. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön vahvuus on 352 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan vahvuus on 80 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on kaksi paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös 16 pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista kolme toimii valmiuspaloalokuntina.

Pelastuslaitoksen toimialueella rajuilmoihin liittyvät syöksyvirtaukset, voimakas tuuli, ja salamointi aiheuttivat viiteen eri otteeseen useampia tehtäviä. Raju ilma 26.7.2010 aiheutti 17 luonnononnettomuustehtävää, joista Kaustisissa kolmetoista, Kannuksessa yksi ja Kruunupyssä kolme, yhden vahingontorjuntatehtävän Kruunupyssä sekä yhden rakennuspalon Kaustisissa. Raju ilma 29.–30.7.2010 aiheutti 121 luonnononnettomuustehtävää, joista Halsuassa neljäkymmentä, Kaustisissa kahdeksan, Kokkolassa kolmetoista, Kruunupyssä neljätoista, Lestijärvellä yhdeksän, Luodossa yksi, Perhossa kaksikymmentäkahdeksan, Pietarsaareissa kaksi ja Vetelissä kuusi sekä 23 vahingontorjuntatehtävää, joista Kokkolassa kuusitoista, Kruunupyssä kolme, Lestijärvellä kaksi, Perhossa yksi ja Pietarsaareissa yksi, kaksi rakennuspaloa Kokkolassa, yhden maastopalon Kruunupyssä sekä yhden muun tulipalon Vetelissä. Veera-raju ilma 4.8.2010 aiheutti kaksi vahingontorjuntatehtävää Kruunupyssä, yhden luonnononnettomuustehtävän Kruunupyssä ja yhden maastopalon Kokkolassa. Lahja-raju ilma aiheutti kolme vahingontorjuntatehtävää Perhossa.

Sylvi-raju ilma aiheutti yhdeksän luonnononnettomuustehtävää, joista Lestijärvellä kahdeksan ja Vetelissä yksi, kolme vahingontorjuntatehtävää, joista Lestijärvellä kaksi ja Perhossa yksi, yhden rakennuspalon Perhossa, kaksi muuta tulipaltoa Toholammella, sekä kolme muuta tarkastus- ja varmistustehtävää Lestijärvellä. Merkittävimmät vahingot syntyivät salaman sytyttämistä kolmesta rakennuspalosta Kokkolassa ja Kaustisella, sekä talousmetsien myrskyvahingoista. Muita omaisuusvahinkoja syntyi rakennusten kattojen irtoamisen tai puiden kaatumisen seurauksena muutaman yksittäisen rakennuksen päälle. Pelastuslaitoksella ei ole tiedossa rajuilmoista aiheutuneita mahdollisia henkilövahinkoja. Viranomaistiedotteita eikä väestön suojaamistoimenpiteitä ei toteutettu, eikä niihin ollut tarvetta. Mediatiedotteita lähetettiin muutamia 112-infon kautta. Yksi mediatiedote annettiin 9.8.2010 suoraan alueen tiedotusvälineille tuhojen selviytyttyä.

Suurin osa tehtävistä oli pelastustoimelle varsinaisesti kuulumatonta raivausapua. Apua annettiin yksityisille ihmisille, yhteisöille, tienpitäjille ja kunnille vanhaan käytäntöön perustuen. Kyseessä oli yksittäisten puiden raivaamisia teiltä, rakennusten ja ajoneuvojen päältä. Voimavarojen näkökulmasta eniten kuormittivat rakennuspalot Kaustisella 26.7.2010 ja kaksi rakennuspaloa Kokkolassa 29.7.2010, sekä pitkäkestoiset raivaustehtävät 8.8.2010, joita Lestijärven toimenpidepalkkainen palokunta suoritti yön yli pitkälle seuraavaan päivään. Pelastustoimintaan ei osallistunut muita organisaatioita. Sähköyhtiöt ja tienpitäjät huolehtivat vastuulleen kuuluvista tehtävistä. Aikaisempien rajuilmojen yhteydessä on selkiytynyt pelastustoimen ja sähköyhtiöiden vastuujako. Informaatioita vaihdettiin sähköyhtiöiden kanssa. Raju ilmoilla ei ollut merkittäviä toiminnallisia vaikutuksia ajankohdista johtuen. Sähköverkon katkokset olivat kohtuullisen lyhyitä, joitakin tunteja. Teiden raivaamiseen 8.8.2010 liittyvistä toimenpiteistä sovittiin tienpitäjien kanssa.

Tilannekuvaa ylläpidettiin manuaalisesti tai pelastustoimen kenttäjohtamisjärjestelmällä (PeKe) lähinnä oman toiminnan tarpeisiin. Viestintään käytettiin normaalisti Virveä ja matkapuhelimia. Yhteysongelmia ei ollut. Tapahtumat ja toimenpiteet dokumentoitiin johtamispaikoilla ja pelastusyksiköissä. Tilanneilmoitukset tehtiin pyydettäessä sisäasiainministeriön pelastusosastolle.

Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen toimialueena on Pohjois-Pohjanmaan pohjois- ja koillisosa. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 166. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön vahvuus on 308, ja vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan vahvuus on 165. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Lisäksi toimialueella on neljä paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös yksitoista pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista kolme toimii valmiuspalokuntina ja yksi toimii täydennyspalokuntana.

Pelastuslaitoksen toimialueella Asta-rajuilma 30.7.2010 ei aiheuttanut normaalia poikkeavia tehtäviä. Veera-rajuilman aiheuttamat tehtävät alkoivat 4.8.2010 kello 18.03. Puoleen yöhön mennessä pelastuslaitokselle tuli kahdeksan tielle tai linjoille kaatuneista puista aiheutunutta tehtävää sekä kolme salamasta aiheutunutta rakennuspalovaaraa tai rakennuspaloa. Tehtävät painoutuivat Kuusamoon, jossa oli useita samanaikaisia tehtäviä kello 21.00–22.00 välillä. Lisäksi Kuusamossa oli 4.8.2010 yksi tilanne, jossa myrskypuita oli raivattava ensisijaisesti siksi, että ambulanssi pääsisi kohteeseen. Rajuilman aiheuttamat tehtävät jatkuivat 5.8.2010 puolille päivin. Kuusamossa raivattiin puita teiltä useita tunteja. Lahja-rajuilman aiheuttamat tehtävät alkoivat 8.8.2010 kello 14.47. Puoleen yöhön mennessä oli tullut yhdeksän myrskytehtävää, joista seitsemän johtui teille tai linjoille kaatuneista puista, yksi salaman aiheuttamasta muuntajapalosta, johon liittyi öljyvahinko ja yksi salaman aiheuttamasta ilmoitinlaitehälytyksestä. Iin Kuivaniemellä raivattiin puita teiltä useiden tuntien ajan. Teille, pihuille ja talojen päälle oli kaatunut kymmeniä puita. Tehtävät jatkuivat 9.8.2010 Sylvi-rajuilman aiheuttamina. Yön ja aamun aikana tuli seitsemän puista aiheutunutta tehtävää ja pari salaman aiheuttamaa ilmoitinlaitehälytystä. Tehtäviä oli koko pelastuslaitoksen toimialueella. Tehtävämäärät olivat kuitenkin varsin hyvin hallittavissa. Henkilövahinkoja ei rajuilmoista aiheutunut.

Rajavartiolaitoksen partio osallistui myrskylvahinkotehtävien hoitamiseen Kuusamossa. Avustaminen perustuu rajavartiolaitoksen kanssa tehtyyn sopimukseen. Tiedot vahinkotilanteista tulevat Rajavartiolaitoksen Tilannekeskukseen, josta sopimuksen mukaan edelleen ollaan yhteydessä pelastustoiminnan johtoon ja tarjotaan apua, jos sitä on antaa. Lisäksi monissa paikoin puiden raivausta tehtiin yhteistyössä sähkölaitosten henkilöstön kanssa, kun puita oli kaatunut sähkölinjoille.

Heinä-elokuun 2010 rajuilmat eivät edellyttäneet pelastustoimen alueella erityisiä johtamistoimenpiteitä. Aiemmin 28.5.2009 ja 9.9.2009 riehuneet rajuilmat olivat edellyttäneet pelastustoiminnan johtokeskuksen miehittämistä. Tuolloin hälytykset otettiin Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun hätäkeskuksesta suoraan johtokeskukseen, josta tehtiin yksiköiden hälyttäminen ja johtaminen sekä ylläpidettiin tilannekuvaa. Iin Kuivaniemessä 8.8.2010 kello 15.25 aloitettujen myrskylvahinkojen raivauksien yhteydessä on kirjattu ajoittaisia Virve- ja gsm-ongelmia, jotka eivät kuitenkaan edellyttäneet erityistoimenpiteitä. Rajuilmoissa ei ollut tarvetta avunantoon naapuripelastuslaitosten välillä. Vahinkojen

ja haittojen vähäisyyden vuoksi ei katsottu tarpeelliseksi tehdä tilanneilmoituksia sisäasiainministeriölle tai aluehallintovirastolle. Myöskään erityisiä mediatiedotteita ei annettu.

Satakunnan pelastuslaitoksen toimialueena on Satakunnan maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 223. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön vahvuus on 12 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 870, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 251 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on kaksi paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3 sekä viisi paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on 48 valmiuspalo-kuntina toimivaa sopimuspalokuntaa.

Pelastuslaitoksen toimialueella Asta-rajuilma 30.7.2010 kaatoi vain yksittäisiä puita. Veera-rajuilma 4.8.2010 toi mukanaan rajun sateen, jota sadevesiviemärointi ei Porissa pystynyt vetämään. Pohjois-Satakunnassa Veeran tuhojen selvittäminen alkoi Satakunnan pelastuslaitoksen osalta Lavian kunnan alueelta. Kyseessä oli äkillinen rajuilmatuho noin hehtaarin alueella. Maantien kohdalla, tien molemmin puolin oli paljon puita kaatunut, sekä tielle että sähkölangoille. Kyseessä oli kaksi erillistä vastaavanlaista tuhoaluetta, muutaman kilometrin päässä toisistaan. Tilanne jatkui Pohjois-Satakunnan alueella Kankaanpään Lorvikylässä, jonne rajuilma iskeytyi yhtä kovalla voimalla noin viiden hehtaarin alueelle. Puita kaatui kaduille, rakennusten ja autojen päälle. Myös kevytrakenteisempiä rakennuksia vaurioitui jonkin verran. Lahja- ja Sylvi-rajuilmat 7.–8.8.2010 runteliivat Poria kolmella hyvin paikallisella rajuilmapuuskalla ja melko voimakkaalla, joskin lyhytaikaisella vesisateella. Rajuilman aiheuttamat vauriot kohdistuivat melko pienille alueille kolmeen eri kohteeseen. Honkaluodossa tuuli kaatoi noin puolitoista hehtaaria metsää ja repi pienten varastojen kattoja. Toinen puuska osui Porin lentoaseman ja itäisen alikäytävän alueelle. Lentoaseman puistometsikkö tuhoutui, asemalla olleista koneista yksi vaurioitui romutuskuntoon, samoin pieni helikopteri. Muutama pienempi kone sai tuntuvia vaurioita. Sama puuska siirsi vielä rautakaupan piha-alueella esittelykäytössä olevia kevytrakenteisiä piharakennuksia pysäköintialueella ja rakennustarvikevarastossa olleita keveitä materiaaleja. Kolmas puuska tuli Kirjurinluoto-areenan konserttialueelle, jossa Sonisphere-tapahtuman konsertti oli täydessä käynnissä. Alueella oli yleisöä noin 30 000 henkilöä. Rajuilma repi alumiinitelinerakenteisen esiintymislavan verhouspeitteet sekä kaatoi ja siirsi paikoiltaan myyntikatoksia aiheuttaen siten vakavia henkilövahinkoja.

Porin kaupungille oli tuhoisin Veera-rajuilma 4.8.2010 sadeveden aiheuttamien kellari-tulvien takia. Pelastuslaitoksella oli Pronton mukaan tuolloin 42 rajuilman aiheuttamaa tehtävää. Toiseksi Sylvi-rajuilma 8.8.2010 aiheutti pelastuslaitokselle noin 30 tehtävää. Sonisphere-konserttialueelle iskenyt syöksyvirtaus työllisti pelastuslaitoksen sairaankuljetusta, mutta pelastusyksiköillä ei ollut tehtäviä alueelle. Henkilövahinkoja aiheutui ainoastaan Sonisphere konsertissa. Alueelta kuljetettiin neljä loukkaantunutta erikoissairaanhoidon. Näistä yksi menehtyi myöhemmin sairaalassa. Kymmenen lievemmin loukkaantunutta kuljetettiin terveyskeskushoiton, ja 20–30 lievästi loukkaantunutta sai ensiavun konserttialueella.

Liite 3

Ilmailuviranomainen osallistui pelastustoimintaan lentoasemalla varautumalla mahdollisen polttoainevuodon torjuntaan. Poliisille tuli liikenteen ohjaus- ja järjestyksen valvonta-tehtäviä. Terveystoimi suoritti ensihoitotehtäviä. Tekniselle virastolle kuului viemäriverkon pumppujen valvonta. Pelastustoimintaan osallistui myös konserttialueen turvallisuusorganisaatio. Koneurakoitsijoille määrättiin konserttialueella puunraivaustehtäviä.

Tilannekuvaa ylläpidettiin Pekessä ja fläppitaululla siten, että pelastustoiminnan johdolla oli tilanteesta kokonaiskäsitys. Alueen tilanteet olivat nopeatempoisia, pieniä yksittäisiä tapahtumia. Satakunnan hätäkeskus välitti kaikki tehtävät. Ne tallennettiin tavanomaiseen tapaan Pronto-tietokantaan. Virve-yhteydet toimivat tilanteiden aikana normaalisti. Tilanteet eivät edellyttäneet pelastustoimialueen rajaa ylittävää yhteistoimintaa. Pelastuslaitos teki Sylvi-rajuilman 8.8.2010 konserttialueella aiheuttamista tuhoista välittömästi ilmoituksen sisäasiainministeriön päivystäjälle sekä antoi 9.8.2010 aamulla tilan-neselostuksen sisäasiainministerille Satakunnan pelastuslaitoksella. Sylvi-rajuilman jälkeen pidettiin konserttialueella tiedotustilaisuus tapahtuneesta. Pelastuslaitos antoi myös Veera-rajuilman 4.8.2010 aiheuttaman sadevesitulvan johdosta tiedotteen liikennöintikelvottomista reiteistä ja kestosta.

Yleisötilaisuuden järjestelyissä oli tavanomaiseen tapaan ennalta varauduttu häiriötilanteisiin. Kirjurinluotoareenan konserttitilaisuuden viranomaisneuvottelu oli ollut 8.8.2010 kello 12.00. Siinä oli muun muassa käyty läpi tulevaa säätä ja tehty mahdollisen sateen ja tuulen varalta tarkastuksia.

Tampereen aluepelastuslaitoksen toimialueena on Pirkanmaan maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 378. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön vahvuus on 131 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 950. Heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 703 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on kolme paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Lisäksi toimialueella on kymmenen paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös kaksi pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista 37 toimii valmiuspalkokuntina, 11 täydennyspalkokuntina ja 4 tukipalkokuntina.

Veera-rajuilman 4.8.2010 aiheuttamia tehtäviä tuli pelastuslaitokselle eniten kello 10–14 välisenä aikana. Eniten tehtäviä oli Tampereella, Nokiolla, Ylöjärvellä, Lempäälässä ja Virroilla. Useita tehtäviä on kirjattu samalle Pronton tehtäväselosteella erityisesti myrskypuuvaurioiden osalta. Kirjattuja tehtäviä on noin 130, joista suurin osa on kaatuneiden puiden aiheuttamia. Pelastuslaitoksen toimialueella sattui myös joitakin vesivahinkoja, viisi rakennuspaloa ja kaksi muuta tulipaloa. Lisäksi oli runsaasti automaattisesta paloilmoituksesta tulleita erheellisiä tehtäviä. Lahja-rajuilma 7.8.2010 aiheutti runsaasti tehtäviä, josta suurin osa tuli kello 16–18 välisenä aikana. Eniten tehtäviä oli Tampereella, Ylöjärvellä ja Lempäälässä ja Ruovedellä. Kirjattuja tehtäviä oli 218, ja niistä suurin osa oli kaatuneiden puiden aiheuttamia. Lisäksi pelastuslaitoksen toimialueella oli viisi rakennuspaloa ja kolme muuta tulipaloa. Tampereen toimialueella oli myös runsaasti automaattisesta paloilmoituksesta tulleita erheellisiä tehtäviä. Sylvi-rajuilman aiheuttamien tehtävien lukumäärähuiput 8.8.2010 olivat kello 8–11 välillä, kello 18–21 välillä sekä yöllä 8.8.2010 kello 23 – 9.8.2010 kello 5 välillä. Eniten tehtäviä Tampereen toimialueella Tampereella, Lempäälässä ja Ylöjärvellä ja Pälkäneellä, Sastamalassa ja Mänttä-Vilppulassa. Kirjattuja tehtäviä oli 215, ja niistä suurin osa liittyi myrskypuuvaurioihin.

Jonkin verran oli vesivahinko- ja muita vahingontorjuntatehtäviä. Rakennuspaloja oli kuusi ja muita tulipaloja yksi. Pelastuslaitoksen toimialueella oli jälleen runsaasti auto-maattisesta paloilmoittimesta tulleita erheellisiä tehtäviä. Suurin osa pelastuslaitoksen suorittamista kiireettömistä vahingontorjuntatehtävistä oli sellaisia, joissa ei ole välitöntä vaaraa ja kuuluu joko kiinteistön omistajille, sähköverkkoyhtiöille, tien pitäjälle tai vesilaitoksille. Pelastuslaitoksen tietoon ei ole tullut rajuilmojen aiheuttamia mahdollisia välitömiä henkilövahinkoja Pirkanmaalla.

Pelastuslaitoksen 24/7h toiminnassa olevaa viesti- ja tilannekeskusta vahvennettiin tarpeen mukaan lisähenkilöstöllä vähemmän kiireellisten avunantotehtävien koordinoimiseksi. Yhteyttä muihin toimijoihin pidettiin tarpeen mukaan puhelimitse viesti- ja tilannekeskuksen kautta. Pelastuslaitos antoi mediatiedotteita yksittäisistä kiireellisistä onnettomuuksista, kuten rakennuspaloista, yleistä tietoa rajuilman aikaisista tehtävämääristä ja tietoja rajuilman vaikutuksista ja eri toimijoiden vastuista ja tehtävistä rajuilmojen aiheuttamissa vahingoissa. Pelastustoimintaan ei käytetty virka-apua, vaan toimittiin normaalilla päivittäisellä valmiudella. Yhteistoimintaan on kuitenkin varauduttu Pirkanmaalla toimivien sähköyhtiöiden ja Pirkanmaan metsäkeskuksen kanssa esimerkiksi koneavun koordinoimiseksi ja metsureiden käytön osalta. Sähköverkkoyhtiöt olivat nostaneet valmiuttaan omatoimisesti jo ennakkoon. Virve-yhteydet toimivat kohtuullisen hyvin. Käytössä olivat myös VHF-puhelimet pelastusyksiköiden sisäisessä liikenteessä. Viesti- ja johtokeskuksessa pidettiin toimintapäiväkirjaa.

Tilanteet eivät aiheuttaneet kunnissa erityistä uhkaa, eikä esimerkiksi virka-apupyyntöjä kunnista tullut pelastuslaitokselle. Pitemmät sähkökatkot sijoituivat harvaan asutulle alueelle ja loma-asuntoihin ja tiestön käyttöön saamisessa priorisoitiin pääväyliä. Kuntien johtoa ja varautumishenkilöstöä oli jo aikaisemmin koulutettu avun tarpeessa otta- maan yhteyttä pelastuslaitoksen viesti- ja johtokeskukseen tarvittavien kiireellisten toimenpiteiden ja kunnan kriisijohtamisen käynnistämiseksi erityistilanteissa. Kunnille oli järjestetty kriisijohtamisen koulutusta ja avustettu tarvittavien toimenpiteiden käynnistämisessä. Kuntien tukemiseen erilaisissa erityistilanteissa on rakennettu toimintamalli, jota on koulutettu kuntien johtoryhmien jäsenille ja varautumisen yhteyshenkilöille. Toimintamallissa kunnan toimialan yhteydenotto joko suoraan pelastuslaitoksen viesti- ja johtokeskukseen tai hätäkeskuksen kautta käynnistää toimenpiteet, joilla kartoitetaan avun tarvetta ja -luonnetta ja muodostetaan alustava tilannekuva. Tämän perusteella pelastusviranomaisen tekee päätöksen kunnan johtoryhmän koolle kutumisesta ja määrää viesti- ja johtokeskuksen käynnistämään tilanteessa kunnan asianomaisen vastuuhenkilön kanssa sovitut tukitoimenpiteet.

Kainuun pelastuslaitoksen toimialueena on Kainuun maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 50. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on 200, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 100 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 40, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 30 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3 sekä yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös yksi pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämä paloasema. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista yhdeksän toimii valmiuspalokuntina ja kaksi toimii tukipalokuntina.

Liite 3

Pelastuslaitoksen toimialueella ainoastaan Veera-rajuilma aiheutti merkittävämpiä tuhoja. Asta-rajuilma 29.–30.7.2010 ei aiheuttanut tehtäviä. Lahja 7.–8.8.2010 aiheutti neljä tehtävää ja Sylvi-rajuilma 8.–9.8.2010 yksitoista tehtävää. Veera-rajuilma saapui lounaasta Kajaanin alueelle 4.8.2010 noin kello 18.00. Illan aikana suurimmat tuhot olivat Kajaanin, Sotkamon, Ristijärven, Paltamon, Hyrynsalmen, Puolangan, Vaalan ja Suomussalmen kuntien alueilla. Suurin osa tehtävistä oli ajoradoille, sähkölinjoille ja muutamien rakennusten päälle kaatuneista puista aiheutuneita vahingontorjuntatehtäviä. Yksittäisiä tehtäviä tuli myös. Ne koskivat katon irtoamista eläinsuojasta, veden tulvimista kellaritiloihin sekä sähköverkon muuntajapaloja. Pelastuslaitokselle tuli Pronto-tietokannan mukaan 94 tehtävää. Todellisuudessa tehtäviä oli noin 140. Kaikki tehtävät eivät tulleet yksiköille hätäkeskuksen välittämänä. Mahdollisia henkilövahinkoja pelastuslaitoksen tietoon ei tullut. Sähkönjakelun häiriöt vaikeuttivat kuntien tilannetta. Kainuun kunnista Paltamo, Ristijärvi Puolanka, ja Hyrynsalmi kärsivät pisimpään kestävästä häiriöstä. Kainuun maakunta-kuntayhtymän lääkintäesimies selvitti kotona asuvien erityisryhmien tilannetta yhdessä Kainuun sosiaaliviranomaisten kanssa. Kodinhoidon piiriin kuuluvien henkilöiden tilanne oli Kainuun alueella kartoitettu 5.8.2010 kello 14.00 mennessä.

Pelastuslaitos perusti pelastustoiminnan johtokeskuksen Kajaanin paloasemalle 4.8.2010 kello 18.50. Sähkölinjoille kaatuneet tai kaatumassa olevat puut ilmoitettiin sähkölaitokselle, jotka huolehtivat puiden raivaamisesta. Lisäksi pidettiin yhteyttä poliisiin, ensihoitokeskukseen, puolustusvoimiin ja Liikennevirastoon. Kainuun Moottorilentäjät osallistuivat lentotähystystoimintaan myrskytuhojen kartoittamiseen 5.8.2010 kello 7.00 alkaen. Pelastuslaitos tiedusteli 4.–5.8.2010 välisen yön aikana Jokilaaksojen, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon pelastuslaitoksilta mahdollisuutta järjestää miehistö- ja kalustoapua raivaustehtäviin. Aamulla kello 8.38 pelastuslaitos kuitenkin ilmoitti, että tarvetta ei ole. Pelastuslaitos antoi 4.8.2010 kello 23.10 ja 5.8.2010 kello 9.40–9.41 tilanneselostuksen sisäasiainministeriön pelastusosaston päivystäjälle sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle. Toimenpiteet dokumentoitiin toimintapäiväkirjaan. Pelastustoiminnan johtokeskus purettiin 5.8.2010 kello 14.15.

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen toimialueena on Pohjois-Savon maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 189. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on 540, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 337 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 40, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 30 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Lisäksi toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3 sekä 27 paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös yksi pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämä paloasema. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista yksi toimii valmiuspälokuntana, yksi toimii täydennyspalokuntana, neljä toimii tukipalokuntina, ja kaksi muina palokuntina.

Pelastuslaitoksen toimialueella Asta-rajuilman 29.7–30.7 2010 aiheuttamia tehtäviä oli Pronton mukaan 34. Niistä oli Vesannolla kymmenen, Varkaudessa ja Suonenjoella kuusi, Rautalammella viisi, Kuopiossa ja Keiteleellä kolme ja Tervossa yksi. Todellisuudessa tehtäviä oli enemmän. Veera-rajuilman 4.8–5.8.2010 aiheuttamia tehtäviä oli Pronton mukaan 45. Niistä oli lialmassa yhdeksän, Lapinlahdella seitsemän, Rauta-

lammella ja Vieremässä neljä, Kiuruvedellä ja Tervossa kolme, Maaningalla, Suonenjoella ja Vesannolla kaksi sekä Juankoskella, Karttulassa, Leppävirralla, Nilsiässä, Piela-vedellä, Rautavaaralla, Sonkajärvellä ja Varkaudessa yksi. Lahja-rajuilman 7.–8.8.2010 aiheuttamia tehtäviä oli Kiuruvedellä neljä ja Vieremässä kaksi. Tehtävät koostuivat lähinnä teille, voimalinjoille ja talojen katoille kaatuneiden puiden raivauksista. Henkilövahinkoja eivät rajuilmat aiheuttaneet. Yhteistoimintaa oli voimayhtiön ja tiepiirien kanssa puiden raivaukseen liittyen. Pohjois-Savon pelastuslaitos ja Keski-Suomen pelastuslaitos raivasivat yhteistoiminnassa valtatie 9 Suonenjoen ja Hankasalmen väliltä liikennöitävään kuntoon. Virve toimi tilanteiden aikana hyvin.

Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen toimialueena on Helsingin kaupunki. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 520. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 200, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 150 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on 7 paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista kymmenen toimii tukipalokuntina ja viisi reservipalokuntina.

Pelastuslaitoksen toimialueella tehtävät olivat yleensä puiden kaatumisia tai niiden kaatumisen uhkia sekä kattopeltien irtoamisia. Osa tehtävistä sellaisia, että ne eivät kuuluisi pelastustoimelle, kuten oksia tiellä tai puun kaatumisia. Tehtäviä oli 4.8.2010 kuusi, 7.–8.8.2010 kaksikymmentäseitsemän ja 9.8.2010 viisi. Eniten tehtäviä oli 8.8.2010 kello 21–24 -välillä. Henkilövahinkoja ei tullut. Pelastustoimintaan hälytettiin VPK:t 8.8.2010, jotta kaupungin pelastustoiminnan valmius säilyi. Sähkölaitos raivasi puita sähkölinjoilta. Pelastuslaitos antoi 8.8.2010 lehdistötiedotteen. Tehtävät Helsingin alueella olivat niin vähäisiä, että voimavarat riittivät hyvin.

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen toimialueena on Varsinais-Suomen maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 310. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön vahvuus on 100 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 1200, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 900 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Lisäksi toimialueella on kymmenen paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös viisi pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista 70 toimii valmiuspalokuntina.

Pelastuslaitoksen toimialueella rajuilmat aiheuttivat seitsemän vahingontorjuntatehtävää 29.7.2010 kello 18.34 – 30.7.2010 kello 23.25 välillä. Niistä oli Somerolla neljä, sekä Loimaalla, Salossa ja Maskussa yksi. Veera-rajuilma aiheutti kahdeksan vahingontorjunta- ja luonnononnettomuustehtävää 4.8.2010 kello 14.58–20.00 välillä. Niistä oli Somerolla kolme sekä Pöytyällä, Naantalissa, Nousiaisissa, Uudessakaupungissa ja Turussa yksi. Lahja- ja Sylvi-rajuilmat aiheuttivat neljätoista vahingontorjunta- ja luonnononnettomuustehtävää 7.8.2010 kello 14.25 – 9.8.2010 kello 23.35 välillä. Näistä oli Loimaalla ja Koski TI:ssä neljä, Kemiönsaarella kaksi sekä Salossa, Länsi-Turunmaalla, Uudessakaupungissa ja Marttilassa yksi. Raivauksiin osallistui sähköyhtiö niissä kohteissa, joissa puita oli kaatunut sähkölinjojen päälle. Mikään rajuilmoista johtuvista tehtävistä ei ollut erityisen pitkäkestoinen tai kuormittava. Pelastuslaitokselle ei tullut tietoja rajuilmo-

jen mahdollisesti aiheuttamista henkilövahingoista. Pelastuslaitoksen tietojen mukaan rajuilmoilla ei myöskään ollut vaikutusta kotona asuvien erityisryhmien tilanteeseen kunnissa. Tehtävien vähäisen määrän ja niiden luonteen vuoksi pelastuslaitos ei katsonut tarpeelliseksi antaa tilanneilmoituksia.

Jokilaaksojen pelastuslaitoksen 21 kuntaa käsittävä toimialue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan eteläosissa Siika-, Pyhä- ja Kalajokilaakson alueella. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 95. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön vahvuus on 224 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan vahvuus on 274 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös neljä pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista kaksitoista toimii valmiuspalkokuntina ja yksi toimii täydennyspalokuntana.

Pelastuslaitoksen toimialueella rajuilmavahingot jäivät vähäisiksi. Joitakin puita kaatui, mutta suuria vahinkoja ei tullut.

Pohjanmaan pelastuslaitoksen toimialueena on Pohjanmaan maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 88. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on noin 530, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin noin 450 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on noin 390, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin noin 330 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi paloasemaa, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös 12 pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista 14 toimii valmiuspalkokuntina. Järjestelmään kuuluu lisäksi yksi teollisuuspalokunta.

Pelastuslaitoksen toimialueella rajuilmavahingot jäivät vähäisiksi. Joitakin puita kaatui, mutta suuria vahinkoja ei tullut.

Kymenlaakson pelastuslaitoksen toimialueena on Kymenlaakson maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 145. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on 20, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 15 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan kokonaisvahvuus on 893, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 600 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Lisäksi toimialueella on kolme paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on myös yksi pelkästään sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön miehittämää paloasemaa. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista 18 toimii valmiuspalkokuntina ja 17 täydennyspalokuntina.

Pelastuslaitoksen toimialueella rajuilmavahingot jäivät vähäisiksi. Rajuilmat ohittivat alueen.

Lapin pelastuslaitoksen toimialueena on Lapin maakunta. Pelastuslaitoksen vakinaisen pelastustoimintaan osallistuvan henkilökunnan vahvuus on 80. Sivutoimisen (toimenpidepalkkaisen) henkilöstön kokonaisvahvuus on 10, ja heistä aktiivisesti pelastustoimeen osallistuu keskimäärin 6 henkilöä. Pelastuslaitoksen vapaaehtoisen (sopimus-) henkilökunnan vahvuus on 600 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimialueella on yksi paloasema, jossa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enemmän kuin 1 + 5. Lisäksi toimialueella on kaksi paloasemaa, joissa ympärivuorokautisessa valmiudessa olevan vakinaisen henkilöstön vähimmäisvahvuus on enintään 1 + 5, mutta enemmän kuin 1 + 3. Pelastuslaitoksen toimialueella on sopimuspalokuntia, joista 28 toimii valmiuspaloalokuntina ja 3 täydennyspalokuntina.

Pelastuslaitoksen toimialueella rajuilmavahingot jäivät suhteellisen vähäisiksi. Jonkin verran metsää kuitenkin tuhoutui ja poroaitaa rikkoutui.

Aluehallintovirastojen toiminta

Manner-Suomessa on kuusi aluehallintovirastoa: Etelä-Suomen, Itä-Suomen, Lapin, Lounais-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastot. Aluehallintovirastot hoitavat aiempien lääninhallitusten, ympäristölupavirastojen, alueellisten ympäristökeskusten ja työsuojelupiirien lupa-, valvonta- ja oikeusturvatehtäviä. Osa palveluista siirtyi samaan aikaan perustettuihin ELY-keskuksiin. Ahvenanmaalla valtion aluehallintoviranomaisena toimii Ahvenanmaan valtionvirasto.

Aluehallintovirastoissa on viisi vastuualuetta: peruspalvelut, oikeusturva ja luvat, pelastustoimi ja varautuminen, poliisi, työsuojelu sekä ympäristöluvut. Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoissa on kaikki viisi vastuualuetta. Etelä-Suomen ja Lounais-Suomen aluehallintovirastoissa on neljä vastuualuetta ja Lapin aluehallintovirastossa kaksi vastuualuetta. Pelastustoimi ja varautuminen ovat kaikkien aluehallintovirastojen vastuualueina. Tähän kuuluvina tehtävinä ovat pelastustoimen, varautumisen ja sisäisen turvallisuuden kehittäminen sekä poikkeusoloihin varautumisen koordinointi.

Aluehallintovirastojen toiminta heinä-elokuun 2010 rajuilmoissa

Itä-Suomen aluehallintoviraston päätoimipaikka on Mikkelissä. Sillä on toimipaikat lisäksi Kuopiossa ja Joensuussa. Aluehallintoviraston toimialueella sijaitsevat pelastuslaitokset ovat Etelä-Savon pelastuslaitos, Pohjois-Savon pelastuslaitos ja Pohjois-Karjalan pelastuslaitos. Tuhoja tuli Asta- ja Veera-rajuilmojen myötä kaikkien pelastuslaitosten toimialueilla, mutta merkittävimmät metsätuhot painoutuivat Etelä-Savon pelastuslaitoksen toimialueelle.

Rajuilmojen kaltaisiin tilanteisiin varautumiseksi ja niiden seurausten lieventämiseksi oli Itä-Suomen lääninhallituksen aikana vuonna 2008 tehty yhteistoimintasuunnitelmat puolustusvoimien ja silloisten TE-keskusten kanssa. Itä-Suomen aluehallintovirasto tarkastaa näitä suunnitelmia. Viraston pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueen virkamiehiä on jäsenenä maakunnallisissa pelastusjohtajien vetämissä valmiusryhmissä. Valmiusryhmissä oli käsitelty muun muassa sähköjakeluyhtiöiden myrskytuhojen varalta laattimia suunnitelmia. Kuntien valmiussuunnittelun ohjaukseen liittyen aluehallintovirasto oli korostanut luonnononnettomuuksien huomioon ottamista suunnittelussa. Kunnille sekä yhteistyöviranomaisille ja -tahoille pidetyissä valmiusharjoituksissa oli kuvattu myrskytuhoihin liittyviä tehtäviä. Yhteistyössä pelastuslaitosten kanssa järjestetyissä pelastustoimen yhteistoimintaharjoituksissa oli useamman vuoden ajan harjoiteltu myrskyonnettomuuksissa toimimista sekä kartta- että kenttäharjoituksissa. Arvioidessaan kuntien valmiussuunnitelmat aluehallintovirasto (lääninhallitus) vuosina 2008–2009 oli kiinnittänyt huomiota häiriötilanteisiin varautumiseen. Tuolloin todettiin, että kunnissa ei ole esimerkiksi varavoimakoneita sähkökatkoja varten, ja että vaarana olisi joidenkin elintärkeitä toimintojen, kuten vedenjakelun, häiriintyminen.

Rajuilmojen aikana toiminta tapahtui pääsääntöisesti virka-aikana normaalin organisaation ja johtamisjärjestelmän mukaisesti. Aluehallintovirasto sai Asta-rajuilman aiheuttamista toimenpiteistä ja tapahtuneista tuhoista Etelä-Savon pelastuslaitokselta puhelimitse raportin seuraavana aamuna virka-ajan alkaessa. Veera-rajuilman alkuvaiheessa aluehallintovirasto oli yhteydessä toimialueensa pelastuslaitoksiin, jolloin myös sovittiin raportoinnista sitä mukaa kun alueiden kokonaistilannekuva muodostuu. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan rajuilmatilanteiden pelastustoimelle aiheuttamista tehtävistä selviydettiin normaaleilla vahvuuksilla, joskin tehtäviä priorisoiden. Aluehallintovirasto

antoi puhelimitse alueellisille lehdille tietoja myrskytuhojen kokonaistilanteesta. Lisäksi aluehallintovirasto laati sekä Asta- että Veera-rajuilmoja koskevan tiedotteen, joka julkaistiin aluehallintoviraston internetsivuilla.

Pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue piti yllä tilannekuvaa pelastuslaitoksilta ja kunnilta saatujen tilanneselostusten pohjalta sekä informoi aluehallintoviraston ylijohtoa. Lisäksi vastuualue oli yhteydessä pelastuslaitoksiin, puolustusvoimiin ja ELY-keskuksiin selvittäen virka-aputarpeet muun muassa mahdollisesti tarvittavien varavoimakoneiden hankinnan osalta. Virka-apupyynnöitä ei aluehallintovirastolle kuitenkaan esitetty. Aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue pyysi puhelimitse kunnista tilanneraportit etenkin vanhusväestön toimeentuloon liittyen.

Ottaen huomioon, että rajuilmat sattuivat virka-ajan ulkopuolisena aikana, ja että aluehallintoviraston vastuualueilla ei ole varallaolojärjestelyjä tai muutoinkaan järjestettyä tavoitettavuutta, saatiin viraston arvion mukaan tilannekuva muodostettua kuitenkin varsin hyvin pitämällä yhteyttä pelastuslaitoksiin.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätoimipaikka on Vaasassa. Virastolla on toimipaikat lisäksi Tampereella ja Jyväskylässä. Aluehallintoviraston toimialueella sijaitsevat pelastuslaitokset ovat Tampereen aluepelastuslaitos, Keski-Suomen pelastuslaitos, Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos, Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos ja Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos. Pirkanmaalla tuhoja aiheuttivat rajuilmat Veera ja Sylvi sekä erityisesti Lahja, Keski-Suomessa Asta ja erityisesti Veera. Pohjanmaalla vaikuttivat kaikki neljä rajuilmaa.

Rajuilmojen kaltaisiin tilanteisiin oli Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella varauduttu etukäteen valmistelemalla toimivaltaisia viranomaisia yhteistoimintaan valmiustoimikunnissa tapahtuvan työn ja valmiusharjoituksien muodossa. Aluehallintoviraston alueella toimii kolme valmiustoimikuntaa, joissa oli käsitelty muun muassa toteutuneiden rajuilmojen kaltaisia tilanteita yhteistoiminnan näkökulmasta. Valmiustoimikunnissa ovat edustettuina ELY:n vastuualueet, pelastuslaitos, poliisilaitos, hätäkeskus, sairaanhoitopiiri, maakuntaliitto, metsäkeskus ja puolustusvoimien aluetoimisto. Rajuilmatilanteita oli harjoiteltu viimeisten vuosien valmiusharjoituksissa siten, että kaikki kunnat olivat harjoitelleet toimintaa sähkökatkoja ja muita häiriöitä aiheuttavan rajuilman toteutuessa. Esimerkiksi Pirkanmaalla myrskyä oli harjoiteltu syksyllä 2009 ja Pohjanmaalla 2007.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa ei tehty erityisiä johtamisjärjestelyjä rajuilmojen lähestyessä tai niiden aikana. Pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueen johtaja keskeytti rajuilmojen johdosta lomansa, mutta jatkoi sitä varmistuttuaan, että paikallishallinto toimi suunnitellusti.

Rajuilmojen aikana aluehallintovirastoon ei tullut rajuilmojen aikana yhteydenottoja alueellisilta tai paikallisilta toimijoilta. Sisäasiainministeriön pelastusosasto pyysi tilanneilmoituksia sekä aluehallintovirastolta että pelastuslaitoksilta Veera-rajuilman jälkeisenä päivänä. Pelastuslaitokset toimittivat tilanneilmoituksensa myös aluehallintovirastoon, jolloin aluehallintovirasto katsoi, että sen omalla raportoinnilla sisäasiainministeriön pelastusosastolle ei tulisi enää lisäarvoa tilannekuvan kannalta. Rajuilmat koskivat Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen 50 kuntaa. Tämä teki aluehallintoviraston mukaan kuntakohtaisesta tilannekuvan muodostamisesta käytännössä mahdotonta käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa. Aluehallintovirasto antoi rajuilmojen johdosta mediatiedotteen 5.8.2010.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätoimipaikka on Hämeenlinnassa. Virastolla on toimipaikat myös Helsingissä ja Kouvolassa. Aluehallintoviraston toimialueella sijaitsevat pelastuslaitokset ovat: Helsingin kaupungin pelastuslaitos, Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, Kanta-Hämeen pelastuslaitos, Päijät-Hämeen pelastuslaitos, Kymenlaakson pelastuslaitos ja Etelä-Karjalan pelastuslaitos. Toimialueen laajimmat metsätuhot sekä sähkö- ja viestiliikennekatkokset olivat Etelä-Karjalan alueella ja ensisijaisesti Asta-rajuilman aiheuttamia. Uudenmaan alueella tuhoja aiheutti Sylvi-rajuilma, ja pahimmat vauriot tulivat Itä-Uudenmaan alueella. Sylvi-rajuilma sai aikaan vahinkoja myös Hämeessä. Kymenlaakso välttyi käytännöllisesti katsoen kokonaan rajuilmatuhoilta.

Viranomaisyhteistyön koordinoitujen toimenpiteitä erityisesti rajuilmatuhoihin varautumiseksi ja niiden seurausten lieventämiseksi ei toteutettu. Varallaolojärjestelyjä häiriötilanteita ajatellen ei ollut. Rajuilmojen aikana pelastustoimen ja varautumisen vastuualueella oli töissä vain yksi tai kaksi virkamiestä, joskin esimiestehtävissä toimivat virkamiehet pitivät matkapuhelimensa toiminnassa jatkuvasti muulloin kuin loma-aikanaan. Rajuilmahäiriöt alueella, lähinnä alueen koillislaidalla, tapahtuivat aluehallintoviraston näkökulmasta liian yllättäen tilannekuvan muodostamiseksi. Yksikään pelastuslaitos ei liioin ilmoittanut aluehallintovirastolle tapahtuneesta. Aluehallintovirasto ei tehnyt rajuilmojen johdosta tilanneilmoituksia, eikä sisäasiainministeriön pelastusosasto 30.7.2010 lähettämä raportointipyyntö tavoittanut aluehallintoviraston virkamiehiä. Kesälomien, viikonlopun, matkojen ja vähäisen miehityksen vuoksi pelastustoimen ja varautumisen vastuualueen sähköpostia ei luettu tuona ajankohtana. Ilmoituksia ei myöskään pyydetty pelastuslaitoksilta, koska toimialueen tilanteen ei katsottu edellyttävän sitä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimipaikka on Oulussa. Aluehallintoviraston toimialueella sijaitsevat pelastuslaitokset ovat Jokilaaksojen pelastuslaitos, Kainuun pelastuslaitos sekä Oulu-Koillismaan pelastuslaitos. Veera-rajuilma osui koko Kainuuseen painottuen Kajaanin ympäristöön, ja rajuilmarintama ulottui myös Koillismaalle, lähinnä Kuusamoon. Sylvi-rajuilma aiheutti toimenpiteitä palokunnille Jokilaaksojen alueella. Yksittäisiä puiden kaatumisia oli Oulun ympäristökunnissa.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto vastasi kesällä 2010 Suomen metsäpalojen lentotähtästyksen järjestelyistä. Tähtästyksen lentokoneita olisi haluttu käyttää enemmän metsätuhojen ja rajuilmojen vahinkojen kartoitukseen, mutta koneiden käyttämiseen osoitettu määräraha on tarkoitettu vain metsäpalojen lentotähtästyksen varten. Aluehallintovirastossa ei tehty erityisiä johtamisjärjestelyitä ja organisoitavia rajuilmojen johdosta. Vahingot eivät viraston mukaan toimialueella olleet niin laajoja, että ne olisivat edellyttäneet toimenpiteitä. Aluehallintovirasto vastasi sisäasiainministeriön selvityspyyntöihin ja teki niihin tarvittavat selvitykset. Virasto myös vastaanotti Kainuun pelastuslaitoksen antaman tilanneilmoituksen.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston toimipaikka on Turussa. Toimialueella sijaitsevat pelastuslaitokset ovat Varsinais-Suomen pelastuslaitos ja Satakunnan pelastuslaitos. Lounais-Suomi säästyi pahimmilta rajuilmoilta ja ukkosilta lukuun ottamatta Porissa tapahtunutta syöksyvirtausta. Poriin iski iltapäivällä 8.8.2010 Sonisphere musiikkifestivaalille rajuilma, jossa loukkaantui noin 40 ihmistä. Kaksi henkilöä kuljetettiin sairaalaan vakavien vammojen takia, Heistä toinen menehtyi myöhemmin. Terveyskeskukseen vietiin seitsemän henkilöä ja loput hoidettiin paikan päällä. Syöksyvirtaus lähti liikkeelle Porin lentokentän alueelta, vaurioitti yhtä lentokonetta ja jatkoi matkaansa kohti Porin Kirjurinluotoa nostattaen festivaalialueella muun muassa telttoja ja muita rakenteita ilmaan.

Lounais-Suomen aluehallintovirastossa toimivat Varsinais-Suomen ja Satakunnan valmiustoimikunnat, jotka kokoontuvat säännöllisesti käsittelemään varautumiseen liittyviä tehtäviä. Rajuilmajakson aikana pelastuslaitoksista ei tullut tilanneilmoituksia siitä huolimatta, että laitokset oli ohjeistettu raportoimaan. Aluehallintovirasto oli itse yhteydessä pelastuslaitoksiin. Muun muassa Poriin iskeneen rajuilman vuoksi virasto valmistautui yhteistyön käynnistämiseen Satakunnan pelastuslaitosten kanssa, mutta siihen ei ollut tarvetta. Aluehallintoviraston osalta johtamisjärjestelyiden osalta ei tehty erityisiä toimenpiteitä. Virasto laati 2.8.2010 mediatiedotteen omatoimisesta varautumisesta ja kotivarasta sekä muistutti ihmisiä Ylen radiokanavista ja teksti-TV:n toiminnasta. Pelastustoimen ja varautumisen vastuualue muun muassa selvitti läänineläinlääkärien kanssa mahdollisia sähkökatkojen aiheuttamia ongelmia maataloudelle. Myös mediatiedotteessa nostettiin esiin maatalouden tuotantolaitosten varavoimajärjestelmien tarpeellisuus. Aluehallintovirasto vastasi 2.8.2010 sisäasiainministeriön selvityspyyntöön myrskytilanteesta.

Lapin aluehallintoviraston toimipaikka on Rovaniemellä. Aluehallintoviraston toimialueella sijaitsee Lapin pelastuslaitos, jonka maantieteellinen toimialue on sama kuin aluehallintoviraston. Lapin alueella rajuilmat eivät aiheuttaneet tuhoja.

Sisäasiainministeriön toiminta

Sisäasiainministeriö johtaa valtakunnan tasolla pelastustoimintaa ja väestönsuojelua. Näistä tehtävistä sisäasiainministeriössä huolehtii pelastusosasto. Johtamisessa normaalioloissa on kysymyksessä käsite *pelastustoiminnan johtaminen* ja poikkeusoloissa käsite *väestönsuojelun johtaminen*, johon ihmisten ja omaisuuden suojaamistoimien johtamisen lisäksi kuuluu myös pelastustoiminnan johtaminen. Pelastustoiminnan johtamisessa sisäasiainministeriön keskeisiä tehtäviä pelastustoiminnassa ovat:

- yleistilannekuvan ylläpito sekä ministeriön johdon ja tarpeellisten yhteistoimintaviranomaisten informointi pelastustoiminnan tilanteesta
- pelastustoiminnan koordinointi keskushallinnossa
- pelastustoimintaa koskevien käskyjen antaminen sekä pelastustoiminnan johtajasta ja hänen toimialueestaan määrääminen tarvittaessa
- yhteistoiminnasta huolehtiminen Euroopan unionin, naapurimaiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa ja niille sovittujen onnettomuusilmoitusten tekeminen
- päättäminen avun antamisesta ulkomaille ja avun pyytämisestä ulkomailta
- pelastustoiminnasta tiedottaminen valtakunnan tasolla.

Pelastustoiminnan johtaminen sisäasiainministeriöstä tulee kysymykseen lähinnä onnettomuuksissa, jotka koskettavat suuria ihmismääriä, merkittävää omaisuutta tai ulottuvat laajalle alueelle. Myös onnettomuuden uhatessa voidaan tehdä valmiuden tehostamista koskevia päätöksiä. Sisäasiainministeriö voi käyttää pelastustoiminnan johtajan toimivaltuuksia valtakunnan alueella. Pelastustoimintaa koskevat määräykset tai ohjeet annetaan pelastustoimen alueille. Sisäasiainministeriön pelastusosasto ylläpitää pelastustoiminnan johtamisvalmiutta päivystysjärjestelmän avulla. Päivystäjä huolehtii alkutoimienpiteistä, ministeriön johdon informoinnista ja käynnistää tarvittaessa laajempia voimavaroja edellyttävän johtamistoiminnan pelastusosastossa. Ministeriötasolla toimintaa koordinoi ministerin johdolla toimiva turvallisuusasiain johtoryhmä (TURJO).

Sisäasiainministeriön toiminta heinä-elokuun 2010 rajuilmoissa

Sisäasiainministeriössä rajuilmat vaikuttivat vain pelastusosaston toimintaan. Toiminnan painopiste oli tilannekuvan ylläpidossa, sisäasiainministeriön johdolle ja valtioneuvoston tilannekeskukselle raportoinnissa sekä tiedottamisessa. Rajuilmajakson aikana sisäasiainministeriölle ei tullut tukipyyntöjä aluehallintovirastoilta eikä pelastustoimen alueilta. Toiminnasta vastasi sisäasiainministeriön pelastusosaston päivystäjä, jota virka-aikana myös muut tarvittaessa avustivat. Pysyvää tilannekeskusta ei perustettu. Missään rajuilmajakson vaiheessa ei pidetty tarpeellisena johtoryhmän koolle kutsumista.

Ensimmäinen Asta-rajuilmaan liittyvä tilannetieto tuli sisäasiainministeriön pelastusosaston päivystäjälle 30.7.2010 kello 3.48. Silloin Etelä-Karjalan pelastuslaitos ilmoitti merkittävistä myrskyvaurioista ja pelastustoimen tehtävämääristä. Aamuyön 30.7. aikana päivystäjä pyysi vielä tilanneselostukset Etelä-Karjalan pelastuslaitokselta sekä Keski-Suomen, Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun sekä Pohjanmaan hätäkeskuksista. Aamulla 30.7. kello 5.20 päivystäjä antoi tekstiviestillä tilanneilmoituksen sisäasiainministeriön johdolle ja valtioneuvoston tilannekeskukselle. Myöhemmin saman päivän aikana päivystäjä kokosi aluehallintovirastoilta ja pelastuslaitoksilta tilannetiedot, ja laati niistä sisäasiainministeriön johdolle ja valtioneuvoston tilannekeskukselle tilanneilmoituksen.

Ensimmäinen Veera-rajuilmaan liittyvä tilannetieto tuli sisäasiainministeriön pelastusosastolle 4.8.2010 kello 16.21. Silloin valtioneuvoston tilannekeskus ilmoitti pelastusosaston päivystäjälle rajuilmatuhoista Uraisissa Hietasaaren leirintäalueella. Päivystäjä hankki onnettomuuteen liittyvät tilannetiedot Keski-Suomen pelastuslaitokselta ja lähetti tilanneilmoituksen tekstiviestinä sisäasiainministeriön johdolle. Rajuilmatilanteen johdosta päivystäjä oli edelleen puhelinyhteydessä Keski-Suomen, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Jokilaaksojen pelastuslaitoksiin, joista sai tietoa tilanteesta ja toimenpiteistä. Veera-rajuilmaan liittyvä tilanteenseuranta jatkui 4.8. kello 23.38 saakka, jolloin päivystäjä teki ilmoituksen tilanteesta ja toimenpiteistä sisäasiainministeriön johdolle. Aamupäivän 5.8. aikana pelastusosaston päivystäjä sai rajuilmatilanteen johdosta tilanneilmoitukset, joiden pohjalta hän laati ilmoitukset valtioneuvoston tilannekeskukseen ja sisäasiainministeriön johdolle.

Rajuilmajakson aikana sisäasiainministeriön tiedottamisen tarve kasvoi huomattavasti. Sisäasiainministeriön pelastusosasto antoi 3.8.2010 Asta-rajuilmaa koskevan mediatiedotteen. Lisäksi tiedotusvälineiden yhteydenottoja ja kysymyksiin vastaamista oli varsin paljon.

Poliisilaitosten toiminta

Suomessa on 24 poliisilaitosta, joissa hoidetaan paikallispoliisin tehtäviä. Poliisilaitokset ovat Helsingin poliisilaitos, Länsi-Uudenmaan poliisilaitos, Itä-Uudenmaan poliisilaitos, Keski-Uudenmaan poliisilaitos, Kanta-Hämeen poliisilaitos, Päijät-Hämeen poliisilaitos, Kymenlaakson poliisilaitos, Etelä-Karjalan poliisilaitos, Varsinais-Suomen poliisilaitos, Satakunnan poliisilaitos, Pirkanmaan poliisilaitos, Keski-Suomen poliisilaitos, Etelä-Pohjanmaan poliisilaitos, Pohjanmaan poliisilaitos, Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren poliisilaitos, Etelä-Savon poliisilaitos, Pohjois-Savon poliisilaitos, Pohjois-Karjalan poliisilaitos, Jokilaaksojen poliisilaitos, Oulun poliisilaitos, Kainuun poliisilaitos, Koillismaan poliisilaitos, Peräpohjolan poliisilaitos ja Lapin poliisilaitos. Ahvenanmaalla tehtävistä huolehtii alueen oma poliisiviranomainen.

Poliisilaitosten toiminta heinä-elokuun rajuilmoissa

Suurimmassa osassa poliisilaitoksia ei tehty erityisjärjestelyjä lähestyvien rajuilmojen johdosta. Poliisipartiot eivät joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta osallistuneet pelastustoimintaan, joskin poliisille tuli muutama liikenteenohjauspyyntö. Yleisimmin poliisilaitoksissa keskityttiin seuraamaan tilannetta valmiuden kohottamiseksi tarvittaessa. Rajuilmat eivät juuri lisänneet poliisin tehtäviä lukuun ottamatta eräiden poliisilaitosten alueilla lisääntyneitä automaattihälytyksiä sekä liikenteeseen liittyviä tehtäviä. Useimpien poliisilaitosten osalta poliisille välitettyjen tehtävien lukumäärät kasvoivat enemmän tavanomaisten viikonloppuhälytysten kuin rajuilmoihin liittyvien hälytystehtävien vuoksi.

Rajuilmat aiheuttivat kahden poliisilaitoksen asemille sähkökatkoja. Toisen näistä alueella varavoimakone antoi osaan asemasta sähköä katkon ajaksi suunnitellulla tavalla. Toisen alueella kahden poliisiaseman palvelin oli poissa päältä parin päivän ajan.

Ainakin kahdessa poliisilaitoksessa lisättiin vahvuuksia ja partioiden määrää hälytystoiminnassa. Tähän osasyinä olivat alueilla järjestetyt yleisötilaisuudet, kuten esimerkiksi Sonisphere-tapahtuma Porissa ja Jannen Jamit Järvenpäässä Lahja-rajuilman aikaan 8.8.2010. Poliisiautoihin hankittiin raivausvälineitä kohteisiin pääsyn varmistamiseksi olettaen, että pelastuslaitos on rajuilmojen aikaan liian kiireinen avustaakseen poliisipartioita.

Rajavartiolaitoksen hallintoyksiköiden toiminta

Rajavartiolaitoksella on neljä rajavartiostoa ja kaksi merivartiostoa, jotka huolehtivat rajavartiolaitoksen tehtävistä toiminta-alueillaan. Hallintoyksiköt ovat Länsi-Suomen merivartiosto, Suomenlahden merivartiosto, Kaakkois-Suomen rajavartiosto, Pohjois-Karjalan rajavartiosto, Kainuun rajavartiosto, Lapin rajavartiosto ja Vartiolentolaivue. Raja- tai merivartiostoihin kuuluu rajavartioasemia, merivartioasemia ja rajatarkastusasemia. Vartiolentolaivue tukee vartiostoja ilma-alussuorituksin.

Rajavartiolaitoksen hallintoyksiköiden toiminta heinä-elokuun rajuilmoissa

Rajavartiolaitoksen hallintoyksiköissä ei ryhdytty erityisiin valmiuden kohottamistoimenpiteisiin rajuilmojen johdosta. Hallintoyksiköiden normaalin johtamis- ja toimintavalmiuden katsottiin riittävän. Rajuilmat Asta ja Veera aiheuttivat vahinkoja lähinnä Pohjois-Karjalan rajavartioston, Kaakkois-Suomen rajavartioston ja Kainuun rajavartioston toimialueilla. Muutamissa itärajalla toimivissa rajavartiostoissa tekniset valvontajärjestelmät olivat sähkökatkojen takia paikoittain pois käytöstä, jolloin teknistä valvontaa täydennettiin fyysisellä rajavalvonnalla. Lapin rajavartioston toimialueella rajuilmat eivät vaikuttaneet.

Pohjois-Karjalan rajavartioston alueella rajuilmat aiheuttivat ongelmia sähkönjakelussa. Tiet olivat useassa kohtaa poikki kaatuneiden puiden takia edellyttäen rajavartioston omia raivaustoimenpiteitä. Useita kymmeniä puita oli kaatunut myös valtakunnan rajalle. Raivauksesta suoriuduttiin omin toimenpitein yhteistyössä Venäjän rajaviranomaisten kanssa. Rajavartiosto sai ohjeita ja tilanneraportteja sähköyhtiöltä rajuilmavaurioiden korjaamisesta ja töiden etenemisen aikataulusta. Rajavartiosto sai rajuilmojen jälkeen sisäiset tilanneilmoitukset omilta yksiköiltään ja antoi omat tilanneilmoituksensa Rajavartiolaitoksen esikuntaan normaalin ilmoitusmenettelyn mukaisesti.

Kaakkois-Suomen rajavartioston toiminta ei häiriintynyt merkittävästi, koska rajuilmatuhot eivät koskeneet sen painopistealuetta. GSM-viestiliikenteessä oli katkoksia, mutta niiden vaikutus oli vähäinen, koska Virve toimi. Yhdellä rajavartioasemalla oli noin vuorokauden pituinen sähkökatko. Pientä viivettä aiheuttivat tiestölle kaatuneet puut, jotka raivattiin omin toimenpitein. Kaakkois-Suomen rajavartiosto otti vastaan tilanneilmoituksia Imatran rajavartioalueelta ja välitti tietoja Rajavartiolaitoksen esikunnalle. Venäjän viranomaisia informoitiin rajavaltuutettujen kautta tilanteesta.

Kainuun rajavartioston toimialueella rajuilmat kaatoivat puita teille. Puita kaatui myös valtakunnan rajalle, mikä havaittiin normaalin partioinnin yhteydessä. Rajavartiosto informoi Venäjän viranomaisia raja-aukolle kaatuneista puista rajavaltuutettujen välityksellä sopien samalla puiden raivaamisesta. Raja-aukolle kaatuneet puut raivautettiin ulkopuolisella metsäurakoitsijalla. Työtä valvoi rajavartiosto yhteistyössä Venäjän rajaviranomaisten kanssa. Rajavartiosto informoi Metsähallitusta ja yksityisiä maanomistajia muualle kuin raja-aukolle kaatuneista puista.

Suomenlahden merivartiostossa osaa työvuoroista oli vahvistettu, koska kyseiset ajankohdat vuodesta ovat kiireisintä aikaa merivartioston johtokeskuksessa. Lisähenkilöstöä ei hälytetty vahvistamaan työvuoroja. Rajavartiolaitoksen helikopteria ei myöskään määrätty kenttävalmiuteen. Sääennusteiden myötä oli tieto tulevasta myrskyrintamasta. Ilmatieteen laitos antoi lisäksi vaarallisen sään ennakkovaroituksen, jonka merivartiosto välitti omille yksiköilleen. Kovan tuulen takia oli enemmän kiireisiä tehtäviä kuin keskimäärin, mutta ei kuitenkaan merkittävästi enempää kuin tavanomaisina kesäviikonloppuina.

Liite 7

Länsi-Suomen merivartioston toimialue ei ollut rajuilmojen pääasiallisella reitillä. Rajuilmat eivät edellyttäneet tavallisesta poikkeavia järjestelyjä hallintoyksikössä.

Vartiolentolaivueessa oli rajuilmojen aikana normaali helikopteri- ja lentokonevalmius. Rajavartiolaitoksen Dornier valvontalentokonetta käytettiin Asta-rajuilman aiheuttamien metsätuhojen kartoittamiseen kahdella erillisellä lennolla Kaakkois-Suomessa ja Etelä-Savossa. Lennot tehtiin paikallisen metsäkeskuksen tekemän virka-apupyynnön perusteella. Muihin erillisiin toimiin ei ryhdytty. Vartiolentolaivue ei Rajavartiolaitoksen hallintoyksikkönä antanut erillisiä ohjeita tai tilanneilmoituksia rajuilmoihin liittyen.

Sairaanhoitopiirien toiminta

Julkiset terveystalvet jaetaan perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoitoon. Sairaanhoitopiiri on hallinnollinen yksikkö, jonka tehtävänä on tarjota jäsenkuntiansa asukkaalle erikoissairaanhoidon palveluja. Sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa annetaan onnettomuudessa loukkaantuneille hoitoa. Maa on jaettu kahteenkymmeneen sairaanhoitopiiriin, jotka ovat Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Helsingin ja Uudenmaan, Itä-Savon, Kainuun, Kanta-Hämeen, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Lapin, Länsi-Pohjan, Pirkanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Satakunnan, Vaasan ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirit. Ahvenanmaa muodostaa oman sairaanhoitopiirinsä.

Sairaanhoitopiirien toiminta heinä-elokuun rajuilmoissa

Rajuilmojen vaikutuksesta voi syntyä terveydenhuoltojärjestelmää kuormittavia monipotilastilanteita. Niiden varalta sairaanhoitopiireillä on suuronnettomuussuunnitelmat valmiuden kohottamiseksi ja hoitokapasiteetin lisäämiseksi tilanteen edellyttämällä tavalla. Heinä-elokuun 2010 rajuilmat eivät aiheuttaneet monipotilastilanteita, eikä sairaanhoitopiireissä valmiutta kohotettu perusvalmiudesta tehostettuun valmiuteen. Tähän ei nähty tarvetta edes Etelä-Karjalan, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan alueilla, joilla olivat laajimmat sähkö- ja viestintäverkkoihin sekä puustoon kohdistuvat rajuilmahingot. Lähinnä varauduttiin sääennusteiden pohjalta omassa toiminnassa mahdollisten ongelmatilanteiden hallintaan. Ensihoitovalmiutta sairaanhoitopiireissä kohotettiin erityisesti niillä alueilla, joilla samanaikaisesti oli yleisötapahtumia.

Satakunnan sairaanhoitopiirissä oli valmiutta kohotettu erityisesti 7.–8.8.2010 Sonisphere-tapahtuman vuoksi. Iltavuoro 8.8.2010 alkoi rauhallisissa merkeissä aurinkoisessa säässä. Kello 16 alkoi voimakas rankkasade ja ukonilma. Noin kello 16.10 tuli Sonisphere-tapahtuman lääkäriltä Virve-ilmoitus sairaalaan. Kirjurinluodon alueella oli rajuilman aiheuttamana kaatunut useita telttoja ja puita. Ilmoituksen mukaan raskaita telttaputkia oli lennellyt ihmisten päälle. Kolme vakavimmin loukkaantunutta kuljettiin Satakunnan keskussairaalaan, jossa tehtiin traumahälytys.

Kainuun sairaanhoitopiirin toimialueella, Kajaanissa, järjestettiin Kalevan Kisat 5.–8.8.2010 ja toimi tivoli 5.–9.8.2010. Ensin mainitussa yleisössä oli tuhansia ja jälkimmäisessä satoja. Tapahtumien aikana perustettiin ensihoidon tilannekeskus, nostettiin neljän ambulanssin osalta valmiutta Kainuun alueella ja seurattiin myrskyvaaratiedotteita yhteistoiminnassa pelastustoimen kanssa. Ensihoitokeskus informoi rajuilman akuuttivaiheen aikana ja jälkeen sosiaali- ja terveysjohtajaa sekä käynnisti kotipalvelun aktiivisen kontaktinoton asiakkaisiinsa.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin toimialueella Uraisissa, Hietasaaren leirintäalueella, kaatui Veera-rajuilman aikana 4.8.2010 suuri määrä puita mökkien ja matkailuvaunujen päälle. Leirintäalueelta kuljettiin kolme potilasta Keski-Suomen keskussairaalaan. Sairaalan poliklinikka toimi normaalivahvuudella. Vahvuus oli kuitenkin riittävä, koska ilta oli muuten rauhallinen.

Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä TAYS:ssa oli käytössä 24/7-toimiva monivalvomo Keskussairaalassa sekä tekniikan varallaolojärjestelmät Ylisen kuntoutuskeskuksessa sekä Mäntän aluesairaalassa. Lisäksi kaikissa edellä mainituissa toimipisteissä oli erityisesti virka-ajan ulkopuolelle sairaalan toiminnan turvaamisen menettely, jolla turvataan teknisen lisäavun saanti omalta henkilöstöltä ympäri vuorokauden. Sairaanhoitopiiri sai

Liite 8

toimintansa kautta tiedon puun kaatumisesta Keskussairaalassa ja Mäntän aluesairaalassa sekä sähkökatkosta Pitkämäen psykiatrisessa sairaalassa. Järjestelmissä oli tavanomaisessa määrin salamoinnista johtuneita sähköverkon seurannaisvikoja kuten yksittäisten laitteiden vikaantumisia ja manuaalista ylösajotarvetta. Tapahtumiin reagoitiin ja seuraukset korjattiin. Olemassa oleva ohjeistus ja menettelytavat osoittautuivat riittäviksi. Vammalan aluesairaalan tiloihin valui vettä 8.8.2010 ja 9.8.2010 ankarien ukkoskuurojen yhteydessä. Sastamalan kaupungin sadevesiviemärit täyttyivät, eivätkä pystyneet johtamaan riittävästi vettä pois sairaalan alueelta. Kiinteistölle ei aiheutunut pysyviä vaurioita.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin toimialueella oli Lapinlahden terveyskeskuksella viisituntisen sähkökatkon takia ongelmia eräissä terveydenhuollon toiminnoissa.

Lapin sairaanhoitopiirin toimialueelle rajuilmat eivät kovin laajasti ulottuneet. Kuitenkin ukkosesta ja muusta syystä esiintyneet sähkökatkot vaurioittivat tietoliikenneyhteyksiä psykiatrian klinikalla Muurolassa, 25 kilometrin päässä Lapin keskussairaalan päärakennuksesta.

Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirin toimialueella yksi kirurgian lääkäri ei rajuilmojen tielle kaatamien puiden vuoksi päässyt mökiltään työpaikalleen.

Puolustusvoimien toiminta

Puolustusvoimat osallistuu tarvittaessa pelastustoimintaan antamalla käytettäväksi pelastustoiminnassa tarvittavaa kalustoa, henkilövoimavaroja ja erityisasiantuntijapalveluja, jos se onnettomuuden laajuus tai erityisluonne huomioon ottaen on tarpeen. Pelastustoimintaan osallistuminen ei kuitenkaan saa vaarantaa Puolustusvoimien maanpuolustustehtävien suorittamista.

Puolustusvoimien toimipisteissä pidetään perustehtävänsä luonteen mukaisesti jatkuvaa päivystys- ja päätöksentekovalmiutta. Pelastustehtävää varten puolustusvoimien tukea pyydetään yhteistoimintatason mukaiselta esikunnalta tai kiireellisessä tapauksessa suoraan siltä yksiköltä, jota pyyntö koskee. Puolustusvoimat ratkaisee pyynnön johdosuhteidensa mukaisesti. Ilma-alusten käyttöä koskevat pyynnot tulee pääsääntöisesti osoittaa suoraan lentopelastuskeskukselle, joka ilmailualan ammattitaitonsa perusteella osoittaa tehtävään parhaiten soveltuvan siviili- tai sotilasilma-aluksen. Sotilasalusten käyttöpyynnot osoitetaan yleensä suoraan meripelastuskeskukselle (merivartiostolle), joka osoittaa tehtävän sopivalle alukselle.

Puolustusvoimien voimavaroista muun muassa virka-apuosastot ja sotilaspalokunnat soveltuvat pelastustoimintaan. Virka-apuosastot ovat varusmieskoulutusta antavissa joukko-osastoissa. Kysymyksessä on yleensä noin joukkueen vahvuinen osasto, joka on varusteineen jatkuvasti nopeasti käytettävissä. Se soveltuu hyvin työvoimavaltaisiin tehtäviin, kuten etsintään ja alueen vartiointiin. Sen käytettävyyttä rajoittaa pelastusalan erityisammattitaidon puuttuminen sekä varusmiesten rajalliset käyttömahdollisuudet vaarallisiin tehtäviin.

Sotilaspalokunta on varuskunnan, laitoksen tai tukikohtan ylläpitämänä suojelu- ja pelastustehtäviin varattu joukko, jonka suorituskyky vastaa teollisuuspalokunnan pelastusyksikköä. Sotilaspalokunnilta edellytetään pääsääntöisesti myös varautumista vaarallisten aineiden onnettomuuksista aiheutuviin tehtäviin kuten kemikaalisukellukseen. Sotilaspalokuntien osallistumisesta ja lähtövalmiudesta pelastustoimen tehtäviin sovitaan alueen pelastustoimen kanssa. Osa sotilaspalokunnista toimii paikkakunnallaan sopimuspalokuntina. Väliäntä lähtövalmiutta pidetään yleensä vain poikkeustapauksissa, kuten merkittävien harjoitusten tai ankarien luonnonolosuhteiden aikana. Paikkakunta-kohtaisesti sotilaspalokunnalla saattaa olla myös muita erityisvalmiuksia, kuten lentokenttätoiminta.

Puolustusvoimien vahvuutena on kyky asettaa käyttöön suurehkoja osastoja, jotka kykenevät toimimaan itsenäisesti ja säilyttämään toimintakykynsä. Puolustusvoimien organisaatio soveltuu käytettäväksi alueellisesti tai henkilöstömäärältään laajoissa pelastustilanteissa. Tavanomaiset puolustusvoimien toiminnot soveltuvat käytettäväksi erityisesti suuronnettomuustilanteissa tai maasto-olosuhteissa.

Puolustusvoimien toiminta heinä-elokuun 2010 rajuilmoissa

Taulukko 1. Puolustusvoimille rajuilmoihin liittyen tehdyt virka-apupyynnöt ja pyytäjät ajankohtineen sekä virka-apupyynnöiden toteutukset

PMV	PYYTÄJÄ	AIHE	TOTEUTUS	HUOM
30.7.	E-Karjalan pelastuslaitos	Tielinjojen kunnan kartoitus ilmasta, VT6 ja VT14	HH/UTJR	
30.7.	Kainuun pelastuslaitos	Metsäpalon sammutus ja jälkivartiointi, Pelso	KAIPR virka-apuosasto	
30.7.	P-Savon HÄKE	Metsäpalon jälkisammutus, Suonenjoki	KARLSTO	
30.7.	P-Karjalan pelastuslaitos	Aggregaattien lainaus ja myrskytuhojen raivaus	MAASK lainasi 5 aggregaattia	Raivauspyyntö peruttiin ennen tehtävän aloitusta
30.7.	Elisa Oy	Tiedustelu mahdollisuudesta lainata aggregaatteja	PVJJK vastasi: pyynnön tultava viranomaisilta	Pyynnöjä ei esitetty
1.8.	P-Savon HÄKE	Metsäpalon sammutus, Karttula	NH90/UTJR	
4.8.	K-Suomen HÄKE	Puiden raivaus Tikka-kosken taajamassa	L451/ILMASK:n sotilaspalokunta	
4.8.	P-Savon HÄKE	Maastopalon sammutus, Rautalammi	NH90/UTJR	
4.8.	OTKES	Tuhoalueen ilmakuvauus, Uurainen	ILMASK	
4.8.	K-Suomen pelastuslaitos	Myrskyn tuhoaman Caravan alueen vartiointi, Uurainen	PIONR virka-apuosasto	
5.8.	P-Karjalan pelastuslaitos	Maastopalon jälkivartiointi, Sotinpuro	PKARPR virka-apuosasto	Palokohde ei puolustusvoimien alueella
5.8.	E-Karjalan pelastuslaitos	Aggregaattien (4) lainaus	KARPR lainasi 1 aggregaatin	virka-avun edellytykset eivät täyttyneet
5.8.	MMM	Talouksmetsille aiheutuneiden myrskytuhojen ilmakuvauus	Ilmavoimat ja TOPK	Ei virka-apuna vaan omaan lento-toimintaan liittyen

30.7.2010 Utin Jääkäriyrykmentin helikopteri toteutti Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen virka-apupyynnön mukaisesti rajuilmatuhojen kartoituksen valtateilla 6 ja 14. Mukana kartoituslennolla oli kaksi henkilöä pelastuslaitokselta. Tehtävään oli aluksi kysytty Rajavartiolaikoksen helikopteria, joka ei kuitenkaan huoltotoimenpiteiden vuoksi ollut käytettävissä. Sen jälkeen tehtävä esiteltiin Maavoimien Esikunnan Operaatiokeskukselle, joka osoitti tehtävän toteuttajan.

30.7.2010 Kainuun Prikaatin virka-apuosasto osallistui metsäpalon sammutukseen ja jälkivartiointiin Kainuun pelastuslaitoksen virka-apupyynnön mukaisesti.

30.7.2010 Karjalan Lennoston virka-apuosasto osallistui metsäpalon jälkisarjuttukseen Suonenjoen alueella.

30.7.2010 Maasotakoulu lainasi ja toimitti viisi varavoimakonetta kahdelle karjatilalle Rautjärvellä ja Simpeleellä Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen virka-apupyynnön mukaisesti. Tiloilla oli sähkönjakelu katkennut aamuöisen Asta-rajuilman seurauksena vaaran-taen eläinten hyvinvoinnin. Maasotakoulu ja tilalliset sopivat varavoimakeiden palaut-tamisesta keskenään.

1.8.2010 Utin Jääkäriyrykmentin helikopteri osallistui metsäpalon sammutukseen Karttu-lan alueella.

4.8.2010 Ilmasotakoulun sotilaspalokunnan yksikkö osallistui Tikkakosken alueella va-hingontorjuntatehtävään. Rajuilman sähkölinjoille ja teille kaatamia puita raivattiin Tikka-kosken taajamassa, Tikkakosken tiellä, Keenään tiellä sekä Kuukaanpääntiellä.

4.8.2010 Tykistörikaatin pelastusyksikkö osallistui kiireelliseen vahingontorjuntatehtä-vään Kankaanpään alueella rajuilmatuhojen raivaamiseksi sähkölinjoilla sekä lisävahin-kojen estämiseksi.

4.8.2010 Ilmasotakoulu toteutti Uuraisten Hietasaaren leirintäalueen Veera-rajuilmatuhoalueen ilmakuvausten Onnettomuustutkintakeskuksen virka-apupyynnön mukaisesti.

4.8.2010 Pioneerirykmentin virka-apuosasto osallistui Hietakankaan leirintäalueen varti-ointiin Uuraisissa Veera-rajuilmatuhojen jälkeen Keski-Suomen pelastuslaitoksen virka-apupyynnön mukaisesti. Vartiointitehtävä päättyi 6.8.2010 kello 15:05.

5.8.2010 Ilmasotakoulun sotilaspalokunnan yksikkö osallistui Tikkakosken alueella va-hingontorjuntatehtävään. Raivattavana oli useita rajuilman lentoaseman pelastusteille kaatamia puita.

5.8.2010 Pohjois-Karjalan Prikaatin virka-apuosasto osallistui maastopalon jälkivartiointiin Sotinpuron alueella Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen virka-apupyynnön mukaisesti.

5.8.2010 Karjalan Prikaati toimitti yhden varavoimakoneen Simpeleen pelastusasemalle Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen virka-apupyynnön liittyen. Varavoimakonetta tarvittiin lypsykarjatilán käyttöön Rautjärvelle.

12.8–27.9.2010 Ilmavoimat suoritti omaan lentotoimintaansa liittyen yhteistoiminnassa Topografikunnan kanssa maa- ja metsätalousministeriön pyynnöstä talousmetsille ai-heutuneiden rajuilmatuhojen ilmakuvausta. Kuvattu alue kokonaisuudessaan oli yli neljä miljoonaa hehtaaria.

Ilmatieteen laitoksen antamat vaarasäättiedotteet ja säästä annetut viranomaistiedotteet

Asta-rajuilma

Ilmatieteen laitos antoi Astaan liittyviä vaarasäättiedotteita kaikkiaan yhdeksän 29.–31.7.2010 välisenä aikana. Niissä kaikissa varoitettiin voimakkaista ukkospuuskista ja runsaasta vesisateesta seuraavasti:

Vaara-aika	Vaara-alue ja syy
29.7. klo 15.00 – 30.7. klo 00.00	Maan eteläosa, maan länsiosa; voimakkaat ukkospuuskat ja tuulivahingot.
29.7. klo 18.00 – 30.7. klo 09.00	Maan etelä- ja länsiosa, Etelä-Savo; rajut ukkospuuskat ja mahdollisesti pahat tuulivahingot.
29.7. klo 20.17 – 30.7. klo 09.00	Maan eteläosa, maan länsiosa; yli 25 m/s puuskat.
29.7. klo 23.55 – 30.7. klo 06.00	Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Keski-Suomi, Kymenlaakso, Satakunta; puuskat ja taajamatulvat mahdollisia.
30.7. klo 01.25 – 30.7. klo 06.00	Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Keski-Suomi, Kymenlaakso, Pohjois-Savo, Satakunta; ukkoskuuroalue etenee 80-100 km/h kohti luodetta, tuulivahingot todennäköisiä.
30.7. klo 03.32 – 30.7. klo 06.00	Keski-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaan pohjoisin osa, Pohjois-Pohjanmaan eteläisin osa; ukkospuuskat aiheuttaneet runsaasti vahinkoa. Lähitunteina voimakkaat ukkospuuskat mahdollisia etenkin Keski-Pohjanmaalla.
30.7. klo 09.00 – 31.7. klo 03.00	Maan pohjoisosa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo; voimakkaat ukkoset.
30.7. klo 11.00 – 31.7. klo 00.00	Etelä-Lappi, Keski-Lappi, Pohjois-Pohjanmaa; voimakkaimmat ukkoset klo 15 jälkeen.
30.7. klo 15.00 – 31.7. klo 00.00	Etelä-Lappi, Keski-Lappi, Pohjois-Pohjanmaa; rintaman nopea liike ja pilvisuus estävät voimakkaimpien ukkosten kehittymisen. Vaara-luokkaa laskettu.

Veera-rajuilma

Ilmatieteen laitos antoi kuusi Veera-rajuilmaan liittyvää vaarasäätiedotetta 4.8.2010, jotka varoittivat ukkospuuskista seuraavasti:

Vaara-aika	Vaara-alue ja syy
4.8. klo 00.00 - 4.8. klo 23.59	Maan eteläosa, maan keskiosa, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa, kaikki Suomen merialueet; voimakkaat ukkospuuskat ja mahdollisuudet melko suurille tuulituhoille.
4.8. klo 00.00 – 5.8. klo 06.00	Maan eteläosa, maan keskiosa, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa kaikki, Suomen merialueet; voimakkaat myrsky- ja ukkospuuskat, mahdolliset suuret tuulituhot, vaara veneilijöille.
4.8. klo 09.00 – 4.8. klo 23.00	Maan eteläosa, maan keskiosa, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa; hyvin voimakkaat ukkospuuskat länsiosissa.
4.8. klo 14.20 – 4.8. klo 23.00	Maan eteläosa, maan keskiosa, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa; erittäin voimakkaita ukkospuuskia.
4.8. klo 15.40 – 4.8. klo 23.00	Maan eteläosa, maan keskiosa, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa; paikoin runsasta salamointia, rakeita ja voimakkaita ukkospuuskia.
4.8. klo 16.40 – 4.8. klo 23.00	Maan eteläosa, maan keskiosa, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa; erittäin voimakkaita ukkospuuskia, jotka aiheuttavat paikoin vahinkoa.

Lahja- ja Sylvi -rajuilmat

Ilmatieteen laitos antoi Lahja-rajuilmasta 5 vaarasäätiedotetta ja Sylvi-rajuilmasta 3 vaarasäätiedotetta seuraavasti:

Vaara-aika	Vaara-alue ja syy
7.8. klo 14.30 – 8.8. klo 06.00	Maan länsiosa, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa; voimakkaita ukkosia, rankkasateita ja rajua salamointia.
7.8. klo 16.55 – 8.8. klo 06.00	Maan länsiosa, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa; voimakkaita rankkasateita ja rajua salamointia.
7.8. klo 17.35 – 8.8. klo 06.00	Maan länsiosa, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa; vaarallisen voimakkaita ukkospuuskia.
7.8. klo 19.25 – 8.8. klo 06.00	Maan länsiosa, Kainuu, Keski-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa; erittäin voimakkaita ukkosia ja paikoin erittäin voimakkaita syöksyvirtauksia.

Liite 10

7.8. klo 22.20 – 8.8. klo 15.00	Maan länsiosa, Kainuu, Keski-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa; erittäin voimakkaita ukkosia, Kajania lähestyneet syöksyvirtauksia. Ukkoskuuro jatkaa Koillismaalle ja siinä saattaa esiintyä edelleen syöksyvirtauksia.
8.8. klo 14.00 – 9.8. klo 21.00	Etelä-Lappi, Pohjois-Pohjanmaa; Erittäin voimakkaita ukkospuuskia, salamointia, runsas vesisade.
8.8. klo 20.00 – 9.8. klo 06.00	Maan länsiosa; salamointi, voimakkaat myrskyt ja ukkospuuskat, runsas vesisade.
8.8. klo 20.00 – 9.8. klo 06.00	Maan länsiosa: salamointi, voimakkaat myrskyt ja ukkospuuskat, runsas vesisade.

Veerasta annetut viranomaistiedotteet

Veerasta varoitettiin poikkeuksellisesti myös kolmella radiossa luettavalla viranomaistiedotteella. Viranomaistiedotteet ovat harvinaisia ja voimakkaita varoituskeinoja, joita käytetään tyypillisesti silloin, kun tilanne saattaa uhata ihmishenkiä.

Ensimmäisen viranomaistiedotteen Ilmatieteen laitos antoi 4.8.2010 kello 13.55: ”Pirkanmaan pohjoisosassa sekä Keski-Suomen maakunnassa esiintyy lähimmän parin tunnin aikana paikoin erittäin voimakkaita ukkospuuskia, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa. Myös suuria rakeita voi sataa. Ulkona liikkussa on syytä tarkkailla tilanteen kehittymistä ja siirtyä tarvittaessa sisätiloihin”

Toinen viranomaistiedote 4.8. kello 16.30 oli sisällöltään edellisen kaltainen, mutta se osoitettiin eri alueelle: ”Pohjois-Savon ja Kainuun maakunnissa esiintyy lähituntien aikana paikoin erittäin voimakkaita ukkospuuskia, jotka aiheuttavat paikoin vahinkoa. Myös suuria rakeita voi sataa. Ulkona liikkussa on syytä tarkkailla tilanteen kehittymistä ja siirtyä tarvittaessa sisätiloihin”.

Kolmannen viranomaistiedotteen Ilmatieteen laitos osoitti 4.8.kello 20.35 Taivalkoskelle ja Kuusamoon. Siinä varoitettiin voimakkaista ukkospuuskista, jotka voivat aiheuttaa paikoin vahinkoa. Myös suuria rakeita voi sataa.

Edellisen kerran Ilmatieteen laitos käytti viranomaistiedotetta varoittaessaan kansalaisia pääkaupunkiseudun yli kulkeneesta ukonilmasta elokuussa 2007.

Lahjasta ja Sylviä annetut viranomaistiedotteet

Lahja- ja Sylvi -rajuilmojen aikana Ilmatieteen laitos käytti kansalaisia varoittaessaan viranomaistiedotteita kaikkiaan seitsemän kertaa.

Lauantaina 7.8.2010 Ilmatieteen laitos antoi kolme viranomaistiedotetta. Ensimmäinen annettiin kello 17.05 Pirkanmaan pohjoisosaan ja Keski-Pohjanmaalle. Varoitukset koskivat vaarallisen voimakkaita ukkospuuskia.

Toinen viranomaistiedote annettiin kello 17.15: ”Pirkanmaan pohjoisosassa sekä Etelä-Pohjanmaan maakunnassa esiintyy lähituntien aikana vaarallisen voimakkaita ukkospuuskia. Ihmisiä kehoitetaan tarkkailemaan tilannetta ja siirtymään tarvittaessa sisätiloihin”.

Kolmas lauantain viranomaistiedote annettiin kello 18.55 Keski-Suomen maakunnan pohjoisosaan, Keski-Pohjanmaalle sekä Pohjois-Pohjanmaan maakunnan eteläosaan ja siinä varoitettiin erittäin voimakkaita ukkospuuskista.

Neljäs lauantain viranomaistiedote annettiin kello 21.45 Kainuuseen ja kuten edellisissäkin, siinä varoitettiin kansalaisia erittäin voimakkaita ukkospuuskista.

Sunnuntaina 8.8.2010 Ilmatieteen laitos jatkoi varoitustiedotustaan viranomaistiedottein, joita annettiin kaikkiaan kolme. Kello 14 varoitettiin Pohjois-Pohjanmaan ja Etelä-Lapin väestöä erittäin voimakkaita ukkospuuskista. Illalla kello 21 varoitettiin paikoin erittäin voimakkaita ukkospuuskista sekä rajusta salamoinnista Uudellamaalla, Itä-Uudellamaalla, Päijät-Hämeessä, Kanta-Hämeessä ja Keski-Suomessa. Kello 22.30 annetussa kolmannessa viranomaistiedotteessa listaan lisättiin vielä Pirkanmaa. Kaikissa tiedotteissa annettiin ohje ulkona liikkeessä tarkkailla tilanteen kehittymistä sekä siirtyä tarvittaessa sisätiloihin.

Ilmatieteen laitos varoittaa väestöä viranomaistiedottein silloin, kun voimakkaan sääilmiön ennustetaan alkavan seuraavan kolmen tunnin aikana suurella todennäköisyydellä tai kun on jo saatu havaintoja erittäin voimakkaita tuulista tai tietoa tuhoista. Viranomaistiedotetta käytetään myös silloin, jos voimakas sääilmiö pystytään paikallistamaan voimassa olevaa varoitusta tarkemmin ja tiedotteella pystytään antamaan varoituksiin merkittävää lisäarvoa.

Liite 11

Tuulen luokittelu nopeuden mukaan (Lähde: Ilmatieteen laitos)

Tuulen nopeus (m/s)	Tuulen nimitys	Tuulen vaikutus maalla	Tuulen vaikutus merellä
0	Tyyntä	Savu nousee pystysuoraan.	Peilityyni meri.
1–2	Heikkoa	Tuulen suunnan näkee savun liikkeestä.	Meren pinnalla pientä karettä.
2–3	Heikkoa	Tuulen tuntee iholla. Puiden lehdet kahisevat.	Lyhyitä aaltoja, jotka eivät murru.
4–5	Kohtalaista	Puiden lehdet ja lehdet liikkuvat. Kevyt lippu suoristuu.	Aallon harjat murtuvat silloin tällöin. Läpinäkyvää vaahtoa aallon harjalla.
6–7	Kohtalaista	Pienet oksat heiluvat. Nostaa maasta pölyä ja irtonaisia paperin palasia.	Pitkähköjä aaltoja. Vaahtopäitä, jotka kohahtelevat.
8–10	Navakkaa	Pienehköt lehtipuut heiluvat. Järvenselällä vaahtopäitä	Aallon harjat kauttaaltaan valkoisina vaahtopäinä. Meri kohisee jatkuvasti.
11–13	Navakkaa	Suuret oksat heiluvat. Tuuli suhisee sattuessaan taloihin ja kiinteisiin esineisiin.	Aaltojen vaahto leviää. Meri kohisee kumeasti.
14–16	Kovaa	Puut heiluvat. Tuulta vasten kulkeminen vaikeaa.	Aaltojen huiput murtuvat. Vaahto järjestyy tuulen suuntaisiksi juoviksi. Kohina kuuluu kauas.
17–20	Kovaa	Katkoo puiden oksia. Ulkona liikkuminen vaikeaa.	Aallot pitkiä ja verraten korkeita. Vaahto tiheinä tuulen suuntaisina juovina.
21–24	Myrskyä	Katkoo puita. Vaurioittaa heikohkoja rakennuksia, irrottaa kattotiiliä ja särkee savupiipun hattuja.	Aallot korkeita. Aaltojen pärske huonontaa näkyvyyttä hiukan. Meri pauhaa.
25–28	Kovaa myrskyä	Kiskoo puita juurineen. Aiheuttaa huomattavaa vahinkoa rakennuksille. Sattuu harvoin sisämaassa.	Aaltovuoria. Merenpinta valkoisena vaahdosta. Pauhu kovaa, puuskittaista. Aaltojen pärske huonontaa näkyvyyttä.
29–32	Ankaraa myrskyä	Kaataa metsää. Siirtää rakennuksia. Sattuu erittäin harvoin sisämaassa.	Näköpiirissä olevat laivat katoavat aaltovuorien taakse. Koko merenpinta valkoisena. Pärske huonontaa näkyvyyttä huomattavasti.
yli 32	Hirmumyrskyä	Tuhoaa perin pohjin rakennukset ym.	Koko merenpinta valkoisena. Näkyvyys erittäin huono.

Pelastuslaitosten antamat viranomais- ja mediatiedotteet

Pelastuslaitoksista neljä käytti kansalaisille suunnatussa viestinnässään viranomaistiedotteita. Kaksi pelastuslaitosta käytti tiedottamisessaan sekä viranomaistiedotteita että mediatiedotteita. Kuusi pelastuslaitosta raportoi tiedottaneensa rajuilmojen vaikutuksista mediatiedotteiden avulla. Lisäksi Porissa järjestettiin tiedotustilaisuus Sonisphere-konserttialueelle 8.8.2010 iskeneen syöksyvirtauksen jälkeen.

- Etelä-Savon pelastuslaitos lähetti 9 viranomaistiedotetta 30.7.2010 – 3.8.2010 välisenä ajanjaksona. Tiedotteissa kerrottiin ukkosmyrskyjen kaatamien puiden katkomista teistä, sähkökatkoista, matkapuhelinliikenteen häiriöistä sekä linimen saarelle jääneille järjestettävistä venekuljetuksista.
- Etelä-Savon pelastuslaitos ohjeisti viranomaistiedotteella erityisesti Parikkalan, Rautjärven ja Ruokolahden asukkaita vakavien matkapuhelinhäiriöiden varalta 30.7.2010. Jos asukkaat eivät saisi avuntarpeen ilmetessä yhteyttä hätänumeroon 112, heitä kehoitettiin hakeutumaan Rautjärven ja Ruokolahden paloasemille, joista on viranomaisradioyhteys hätäkeskukseen ja tehtäviä hoitaviin yksöihin.
- Etelä-Savon hätäkeskus välitti 30.7. kolme viranomaistiedotetta matkapuhelinverkon häiriöistä, jotka estivät mahdollisesti hätänumeroon pääsyn alueittain. Näissä hätäkeskuksen viranomaistiedotteissa vain todettiin mahdolliset matkapuhelinverkon häiriöt, mutta ei annettu ohjeita kansalaisille
- Etelä-Karjalan pelastuslaitos lähetti kaksi viranomaistiedotetta 30.7.2010 ja 3.8.2010. Molemmat käsittelivät matkapuhelinliikenteen häiriöitä. Tiedotteessa kerrottiin myös, mitkä paloasemat alueella ovat miehitettyinä, jos kansalaiset eivät saa puhelimitse yhteyttä hätänumeroon 112.
- Keski-Suomen pelastuslaitos lähetti rajuilmoista kolme viranomaistiedotetta. Ensimmäinen 30.7.2010 kertoi GSM-tukiasemien vikaantumisesta, pääteiden raivaustöiden etenemisestä sekä muistutti kansalaisia siitä, ettei 112 hätänumeroa kuormitettaisi turhilla puheluilla. Samalla pyydettiin kansalaisilta kärsivällisyyttä raivaustöiden suhteen.
- Keski-Suomen pelastuslaitos lähetti Veera-myrskyä koskevan viranomaistiedotteen 4.8.2011 kello 16.48, joka kuitenkin hukkuu hätäkeskuksen sanomapostiin eikä sitä välitetty medialle eteenpäin. Tiedotteessa olisi kerrottu ukkospuusmien tekemistä tuhoista sekä kehoitettu välttämään ulkona liikkumista vaara-alueella, joka käsitti Pihtiputaan, Konneveden, Hankasalmen, Toivakan ja Joutsan. Kolmas Keski-Suomen viranomaistiedote lähetettiin 4.8. kello 21 ja siinä kerrottiin vaaratilanteen ja sisälle suojautumistarpeen olevan ohitse. Samalla kerrottiin myrskytuhojen raivauksesta. Kolmannen viranomaistiedotteen Keski-Suomen pelastuslaitos lähetti 5.8.2010 Hankasalmen sähköverkon vikaantumisesta.
- Viranomaistiedotteiden lisäksi Keski-Suomen pelastuslaitos lähetti 4.8.2010 mediatiedotteen Hietasaaren leirintäalueelle osuneesta ukkosmyrskystä, jossa loukkaantui kolme ihmistä ja runsaat 70 matkailuvaunua ja -autoa kärsi vahinkoja. Samassa mediatiedotteessa kerrottiin autoteiden kohteeseen olevan tukossa.
- Helsingin pelastuslaitos lähetti 8.8.2010 viranomaistiedotteen, jossa varoitettiin pääkaupunkiseudun väestöä lähestyvistä voimakkaasta ukkosrintamasta. Ukkosrintaman ohimenoa annettiin keskiyön jälkeen oma viranomaistiedote.

Liite 12

- Kainuun pelastuslaitos ei lähettänyt viranomaistiedotteita rajuilmoista, mutta lähetti viisi mediatiedotetta 30.7.-8.8.2010 välisenä aikana. Tiedotteissa kerrottiin ukkosrintaman aiheuttamien vahinkojen kartoitustyöstä ja varoitettiin koskemasta konkelpuihin. Tiedotteissa kerrottiin myös teiden päälle kaatuneista puista sekä kulokoneen tekemistä tuhokartoituksista. Tietoa välitettiin myös yli toimialarajojen ja kerrottiin kotipalvelun kartoittaneen kotipalvelun piiriin kuuluvat asiakkaansa lähes koko Kainuun alueelta.
- Pohjanmaan hätäkeskus antoi kolme mediatiedotetta 30.7.-8.8.2010, jotka olivat luonteeltaan muutamien rivien mittaisia kuvauksia vahingontorjuntatehtävistä. Kansalaisille annettavia ohjeita ne eivät sisältäneet.
- Tampereen aluepelastuslaitos lähetti 4.8.2010 lyhyen mediatiedotteen saamistaan pelastustehtävistä. Siinä todettiin pelastuslaitoksen hoitavan tehtäviään kiireellisyysjärjestyksessä sekä vastaavan tilanteen yleisjohdosta niin kauan, kun kiireelliset toimenpiteet ihmisten ja omaisuuden pelastamiseksi sekä suojaamiseksi ovat tarpeen. Tämän jälkeen tarvittavista jatkotoimista huolehtivat kunnat sekä vastuidensa mukaisesti muut toimijat ja kiinteistöjen omistajat.
- Tarkastelujakson aikana pelastuslaitokset antoivat myös muita mediatiedotteita, mutta ne olivat luonteeltaan vain lyhyitä tapahtumailmoituksia rakennuspaloista tai muista hälytystehtävistä.

Maataloustoiminnalle aiheutuneet haitat alueittain

Sylvi-rajuilma 8.8.2010 illalla oli ainoa, joka aiheutti haittaa maatalouselinkeinoille **Uudellamaalla**. Pääosin sähkökatkojen aiheuttamat ongelmat olivat vähäisiä, mutta alueittain oli myös sähkökatkoja, joista on arvioitu aiheutuneen merkittävää haittaa. Suurin osa esiintyneistä sähkökatkoista kesti alle 12 tuntia, mutta paikoin oli pidempiä, 12–24 tuntia kestäneitä. Yli vuorokauden mittaiset sähkökatkot olivat harvinaisia. Uudenmaan alueella on vajaat 350 maatilaa, joiden tuotantosuunta on herkkä sähkökatkoille.

Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Hämeen alueilla yhteensä vajaan 2500 maatalon tuotantosuunta on sellainen, että sähkökatkoista seuraa nopeasti ongelmia. Heinäelokuun 2010 rajuilmoista Lahja 7.8. ja Sylvi 8.8. liikkuvat alueiden ylitse, mutta sähkökatkoja ei juuri esiintynyt, joten niistä ei aiheutunut haittaa tai haitat olivat vähäisiä maataloustoiminnalle.

Pirkanmaan alueella Veera 4.8., Lahja 7.8. ja Sylvi 8.8. aiheuttivat alle 12 tunnin sähkökatkoja, joista maataloustoiminnalle aiheutuneen haitan on arvioitu olleen vähäinen. Pirkanmaan alueella noin 800 tilan tuotantosuunnan voidaan arvioida olevan herkän sähkökatkoille. Alueella satoi 8.8. ennätysuuria rakeita, joista aiheutui paikoin vahinkoa kalustolle ja rakennuksille.

Kaakkois-Suomen alueella erityisesti sähköstä riippuvaisille tuotantosuunnille aiheutui sähkökatkoista merkittävää haittaa. Suurimpana aiheuttajana oli 30.7. yöllä kaakosta saapunut Asta-rajuilma. Pahimman tuhon alueilla Etelä-Karjalassa yli puolet sähkökatkoista kesti pidempään kuin 12 tuntia ja useita vuorokausia kestäneet katkot olivat tavallisia. Pisimmät alueella olleet sähkökatkot kestivät 6 viikkoa. Kaikkiaan alueen maataloista 650 tuotantosuunta on kriittinen sähkökatkoille, mutta viikkoja kestävät katkot aiheuttavat suurta haittaa ja lisäkustannuksia tuotantosuunnasta riippumatta. Asta-rajuilman jälkeen alueen ylitti 4.8. Veera, joka aiheutti lisää tuhoa, lisäsi sähkölinjojen korjaustyötä ja pidensi katkojen kokonaiskestoja. Kaakkois-Suomessa toimitettiin muutamia puolustusvoimien varavoimakoneita alueen maataloille ja osa pystyi jatkamaan toimintaa oman tai naapurilta lainatun varavoimakoneen kanssa. Varavoimakoneilla tilan kriittiset toiminnot saatiin hoidettua, mutta esimerkiksi lypsykarjaloilta maitoa ei välttämättä pystytty noutamaan ja se jouduttiin hävittämään.

Astan ja Veeran yhteisvaikutus kohdistui myös **Etelä-Savon** alueelle, jossa sähkökatkot kestivät tavallisesti useista vuorokausista jopa kahteen viikkoon. Tästä aiheutui haittaa paikoin merkittävästi suurelle osalle alueen maataloudesta. Alueella on vajaat 750 tuotantosuunnaltaan sähkökatkoille herkkää maatilaa, joista suurin osa lypsykarjaloja. Vastaavaa suurta vahinkoa Asta ja Veera aiheuttivat **Pohjois-Savon** alueella, jossa vajaasta 1600 tuotantosuunnaltaan kriittisestä tilasta noin 1500 on lypsykarjaloja. Tilarekenteesta johtuen merkittävä osa vahingoista aiheutui myös kuljetusyhteyksien katkeamisista, jolloin tilojen tuottamaa maitoa ei päästy noutamaan.

Pohjois-Karjalan alueella sähkökatkot aiheutuivat Veera-rajuilmasta 4.8. Vajaassa 70 %:ssa sähkökatkoista katkoksen kesto oli alle 12 tuntia. Pisimmät katkot olivat reilun viikon mittaisia. Alueen noin 800 herkästi sähkökatkoista kärsivälle eläintilalle on arvioitu aiheutuneen merkittävää haittaa. Pohjois-Karjalassa vallitseva tuotantosuunta on lypsykarjatalous.

Liite 13

Keski-Suomessa maatalojen toiminnalle aiheutui ajoittain merkittäviä vaikeuksia toimia sähköjen katkeamisen seurauksena. Monia Keski-Suomen alueita koeteltiin useampaan kertaan, kun useimmat rajuilmat kulkivat alueen ylitse. Alueella oli laajoja sähkökatkoja. Niiden kesto jäi yli 90 %:ssa tapauksista alle 12 tuntiin. Keski-Suomen vajaasta 750 tuotantosuunnaltaan sähkökatkoille herkästä tilasta valtaosa on lypsykarjatiloja, sikataloutta harjoitetaan noin 8 %:ssa.

Etelä-Pohjanmaalla maataloudelle aiheutuneet ongelmat olivat suurelta osin vähäisiä. Tilojen tuotantosuuntarakenteesta johtuen alueella on paljon tiloja, joille sähkökatkoista aiheutuu nopeasti ongelmia. Sähköä akuutisti toimintaansa tarvitsevia tiloja on runsaat 1750, joista noin 70 % on lypsykarjatiloja, runsaan viidesosan tuotantosuunta on sikatalous ja vajaan 8 % siipikarjatalous tai kananmunien tuotanto. Eniten haittaa alueella aiheuttivat 7.8. Lahja- ja 8.8. Sylvi-rajuilmat. Sähkökatkot jäivät suurelta osin alle 12 tuntiin.

Pohjanmaan alueella niiden sähköverkonhaltijoiden alueilla, joissa rajuilmat aiheuttivat sähkökatkoja, on arvioitu haitan maataloustoiminnalle olleen vähäistä. Kaikki heinä-elokuun vaihteessa esiintyneet rajuilmat vaikuttivat alueittain Pohjanmaalla. Alueen maatalouden sähkökatkoille herkistä vajaasta 1500 tilasta noin 75 % on lypsykarjatiloja, runsas 20 % sikatalous- ja vajaat 5 % siipikarjatiloja. Aiheutuneiden sähkökatkojen pituus jäi suurimmassa osassa tapauksista alle 12 tuntiin.

Pohjois-Pohjanmaalla esiintyi alueittain maataloustoiminnalle sähkökatkoista vähäistä haittaa, mutta osalla alueista aiheutuneen haitan arvioitiin olleen merkittävää. Esiintyneiden sähkökatkojen pituudet olivat tavallisesti muutamia tunteja ja yli 12 tuntia kestäneet katkot olivat vähäisiä. Pohjois-Pohjanmaan alueella runsaan 1700 maatilan tuotantosuunta on toiminnaltaan akuutisti riippuvainen sähköstä. Yli 95 % tiloista on lypsykarjatiloja ja sikatiloja vajaat 4 %.

Kainuun aluetta koettelivat pääasiassa Veera 4.8. ja Lahja 7.8. rajuilmat. Kainuun alueella sähkökatkoille herkän maatilaryhmän muodostavat lähes kokonaan lypsykarjatilat. Kaikkiaan sähkökatkoista herkästi kärsiviä tiloja on vajaat 400. Aiheutuneista sähkökatkoista arvioitiin olleen alueen maataloustoiminnalle merkittävää haittaa. Valtaosassa sähkökatkoista kesti alle 12 tuntia ja pidemmät muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta alle kolme vuorokautta.

Lapin alueella ei rajuilmojen seurauksena esiintynyt sähkökatkoja, eikä niistä näin ollen aiheutunut haittaa maatalojen toiminnalle.

Taulukko maatilojen jakautumisesta tuotantosuunnittain ELY-keskusten alueille. (Lähde: maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus)

	Lypsykarjatalous	Muu nautakarjatalous	Sikatalous	Siipikarjatalous	Lammas- ja vuohitalous	Hevos- talous	Viljan- viljely	Erikoiskasvi- tuotanto	Puutarha- kasvien viljely	Muu kasvituo- tanto	Muu tuotanto	Yhteensä
Uusimaa	274	95	53	4	39	233	2 635	268	114	299	30	4 044
Varsinais-Suomi	294	159	438	264	52	125	3 913	839	277	238	36	6 635
Satakunta	372	148	227	115	30	95	2 221	455	97	229	26	4 015
Häme	599	219	150	26	25	182	2 245	612	96	299	34	4 487
Pirkanmaa	620	295	145	40	61	185	2 592	88	80	495	51	4 652
Kaakkois-Suomi	569	203	69	12	36	162	2 348	101	80	361	51	3 992
Etelä-Savo	686	298	47	19	37	137	711	93	200	721	83	3 032
Pohjois-Savo	1 510	434	60	9	33	171	866	52	246	989	53	4 423
Pohjois-Karjala	766	275	27	13	36	103	555	22	112	630	52	2 591
Keski-Suomi	660	323	60	12	52	201	1 091	49	95	801	67	3 411
Etelä-Pohjanmaa	1 231	347	394	126	43	152	3 678	424	63	548	21	7 027
Pohjanmaa	1 096	346	305	71	62	131	2 589	365	162	574	35	5 736
Pohjois-Pohjanmaa	1 646	372	67	11	62	174	1 744	166	78	963	57	5 340
Kainuu	375	124	5	1	30	45	91	13	27	305	33	1 049
Lappi	505	155	4	1	105	65	13	48	15	810	51	1 772
Ahvenanmaa	53	68	1	4	61	7	108	83	96	73	7	561
Koko maa	11 256	3 861	2 052	728	764	2 168	27 400	3 678	1 838	8 335	687	62 767

Liite 15

Sähköverkkoihin liittyviä määritelmiä

Avojohto

- Ilmajohto, jossa jokainen johdin on erikseen kiinnitetty eristimiin tai muihin kiinnikkeisiin
VIM A4

Ilmajohto

- Sähkölaitteisto, joka sisältää ulos ilmaan asennetun johdon eristimiseen ja kannatusrakenteeseen
VIM A4

Pylväs

- Ilmajohdon johtimia, eristimiä ja niiden varusteita kannattava rakenne VIM A4

BLL-T, (SAX, PAS)

- Eristimiin kiinnitetty metallivaipaton, muovipäällysteinen suurjännitejohto VIM A4

Pienjänniteverkko (PJ)

- 0.4 kV- JOHTO

Suurjänniteverkko (keskijännite, välijännite)

- 20 kV- JOHTO

Jakeluverkko

- Sähköverkkoa, jonka nimellisjännite on pienempi kuin 110 kilovolttia SML

Sähköverkko

- Toisiinsa liitetyistä sähköjohdoista, sähköasemista sekä muista tarvittavista sähkölaitteista ja sähkölaitteistoista muodostettua kokonaisuutta, joka on tarkoitettu sähkön siirtoon tai jakeluun SML

Kantaverkko

- 110, 220 ja 400 kV johto

Aggregaatti

- Polttomoottorilla käyvä generaattori

Jakelumuuntamo

- Laitteisto jonka avulla muunnetaan suurjännite pienjännitteeksi

PEN-johto

- Maadoitettu johdin, joka toimii samalla sekä suoja- että nollajohtimena VIM A4

Puuvarma johto

- Johto-osa jolla reunapuut ovat niin kaukana, että kaatuessaan ne eivät yllä johtimiin

Tavallinen johto

- Johto-osan mekaaninen kestävyys on heikompi kuin varmennetulla johto- osalla.

Varmennettu johto

- Johto-osa on mitoitettu kestävänsä paremmin mekaanista rasitusta

Viestintäverkkoihin liittyviä määritelmiä

Viestintäverkko

- Toisiinsa liitetystä johtimista sekä laitteista muodostuva järjestelmä, joka on tarkoitettu viestien siirtoon tai jakeluun johtimella, radioaalloilla, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla.

Yleinen viestintäverkko

- Viestintäverkko, jota tarjotaan etukäteen rajaamattomalle käyttäjäpiirille.

Matkaviestinverkko

- Pääasiassa kohdeviestintään käytettävä viestintäverkko, jossa päätelaitteen yhteys viestintäverkkoon on toteutettu vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä.

Kiinteä puhelinverkko

- Pääasiassa kohdeviestintään käytettävä viestintäverkko, jossa päätelaitteen yhteys viestintäverkkoon on toteutettu johtimella tai muulla kiinteällä yhteydellä

Puhelinverkko

- Matkaviestinverkko tai kiinteä puhelinverkko

Joukkoviestintäverkolla

- Viestintäverkko, jota pääasiassa käytetään televisio- ja radio-ohjelmistojen tai muun kaikille vastaanottajille samanlaisena välitettävän aineiston lähettämiseen tai tarjottuun.

Maanpäällinen joukkoviestintäverkko

- Joukkoviestintäverkko, joka on toteutettu vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä.

Kaapelitelevisioverkko

- Joukkoviestintäverkko, joka on toteutettu johtimella tai muulla kiinteällä yhteydellä

Viranomaisverkolla

- Yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, pelastustehtäviin tai väestönsuojeluun liittyvien tarpeiden vuoksi rakennettu viestintäverkko, jonka liittymiä voidaan tarjota viranomaisten lisäksi myös muulle, edellä tarkoitettujen tehtävien hoitamisen kannalta välttämättömälle käyttäjäryhmälle.

Tilaajayhteys

- Kiinteän puhelinverkon osa, joka on käyttäjän liittymän ja sellaisen laitteen välillä, jolla voidaan ohjata viestejä.

Kiinteä yhteys

- Palvelu, jossa ilman viestien ohjausta tarjotaan määriteltyä siirtokapasiteettia viestintäverkon liityntäpisteiden välillä.

Kaapelikanava

- Yleisen viestintäverkon rakentamisessa käytettävä suojarakennelma, joka on tarkoitettu telekaapelien sijoituspaikaksi.

Liite 16

Yhteenliittäminen

- Eri viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen aineellista ja toiminnallista yhdistämistä sen varmistamiseksi, että käyttäjät pääsevät toisen teleyrityksen viestintäverkkoon ja viestintäpalveluihin.

Kansainvälinen telepalvelu

- Viestintäpalvelu, jossa välitetään televiestintää Suomessa ja ulkomailla sijaitsevien liittymien välillä.

Kaukotelepalvelu

- Viestintäpalvelu, jossa välitetään televiestintää eri telealueilla sijaitsevien liittymien välillä

Paikallistelepalvelu

- Viestintäpalvelu, jossa välitetään televiestintää samalla telealueella sijaitsevien liittymien välillä

Verkkoyritys

- Yritys, joka tarjoaa omistamaansa tai muulla perusteella hallussaan olevaa viestintäverkkoa käytettäväksi viestien siirtoon, jakeluun tai tarjolla pitoon.

Verkkopalvelu

- Verkkoyrityksen tarjoama palvelu.

Palveluyritys

- Yritys, joka siirtää viestejä hallussaan olevassa tai verkkoyritykseltä käyttöönsä saamassa viestintäverkossa taikka jakelee tai pitää tarjolla viestejä joukkoviestintäverkossa.

Viestintäpalvelu

- Palveluyrityksen tarjoama palvelu

Teleyritys

- Verkkoyritys tai palveluyritys

Teletoisinta

- Verkkopalvelua tai viestintäpalvelua

Yleinen teletoisinta

- Verkkopalvelun tai viestintäpalvelun tarjoamista käyttäjäpiirille, jota ei ole etukäteen rajattu

Käyttäjä

- Henkilö, joka käyttää teleyrityksen tarjoamia palveluja muuhun kuin teletoisintaan.

Kuluttaja

- Luonnollinen henkilö, joka käyttää palveluja pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin elinkeinotoimintaa varten.

Viestintäverkkojen ja -palvelujen vika- ja häiriöluokittelut

Viestintäverkkojen ja -palvelujen viat ja häiriöt luokitellaan niiden viestintäpalveluille aiheuttamien vaikutusten perusteella neljään eri vakavuusluokkaan: A, B, C ja D

A

Vika tai häiriö estää

- ≥ 100.000 käyttäjän puhelinpalvelun toimintaa tai
- puhelinpalvelun toimintaa $\geq 60\ 000\ \text{km}^2$ yhtenäisellä maantieteellisellä alueella tai
- ≥ 200.000 käyttäjän Internet-yhteyspalvelun toimintaa tai
- Internet-yhteyspalvelun toimintaa $\geq 60\ 000\ \text{km}^2$ yhtenäisellä maantieteellisellä alueella tai
- ≥ 500.000 käyttäjän sähköpostipalvelun toimintaa tai
- ≥ 500.000 käyttäjän muun viestintäpalvelun toimintaa.

B

vika tai häiriö estää

- ≥ 10.000 käyttäjän puhelinpalvelun toimintaa tai
- puhelinpalvelun toimintaa $\geq 20\ 000\ \text{km}^2$ yhtenäisellä maantieteellisellä alueella tai
- ≥ 100 kpl puhelinpalvelua tarjoavan GSM (2G) -matkapuhelinverkon tukiaseman toimintaa yhtenäisellä maantieteellisellä alueella tai
- ≥ 100 kpl puhelinpalvelua tarjoavan 3G-matkapuhelinverkon tukiaseman toimintaa yhtenäisellä maantieteellisellä alueella ja alueella ei ole varmistavaa 2G-verkon peittoa tai
- ≥ 50.000 käyttäjän Internet-yhteyspalvelun toimintaa tai
- Internet-yhteyspalvelun toimintaa $\geq 20\ 000\ \text{km}^2$ yhtenäisellä maantieteellisellä alueella tai
- ≥ 100 kpl langatonta Internet-yhteyspalvelua tarjoavan tukiaseman toimintaa yhtenäisellä maantieteellisellä alueella tai
- ≥ 200.000 käyttäjän sähköpostipalvelun toimintaa tai
- ≥ 200.000 käyttäjän muun viestintäpalvelun toiminta

C

vika tai häiriö estää

- ≥ 1.000 käyttäjän puhelinpalvelun toimintaa tai
- ≥ 10 kpl puhelinpalvelua tarjoavan GSM (2G) -matkapuhelinverkon tukiaseman toimintaa yhtenäisellä maantieteellisellä alueella tai
- ≥ 10 kpl puhelinpalvelua tarjoavan 3G-matkapuhelinverkon tukiaseman toimintaa yhtenäisellä maantieteellisellä alueella ja alueella ei ole varmistavaa 2G-verkon peittoa tai
- ≥ 1.000 käyttäjän Internet-yhteyspalvelun toimintaa tai
- ≥ 10 kpl langatonta Internet-yhteyspalvelua tarjoavan tukiaseman toimintaa yhtenäisellä maantieteellisellä alueella tai
- ≥ 50.000 käyttäjän sähköpostipalvelun toimintaa tai
- ≥ 50.000 käyttäjän muun viestintäpalvelun toimintaa.

Liite 17

D

Vika tai häiriö estää

- < 1.000 käyttäjän puhelinpalvelun toimintaa tai
- < 10 kpl puhelinpalvelua tarjoavan GSM (2G) -matkapuhelinverkon tukiaseman toimintaa tai
- < 10 kpl puhelinpalvelua tarjoavan 3G-matkapuhelinverkon tukiaseman toimintaa tai
- < 1.000 käyttäjän Internet-yhteyspalvelun toimintaa tai
- < 10 kpl langatonta Internet-yhteyspalvelua tarjoavan tukiaseman toimintaa tai
- < 50.000 käyttäjän sähköpostipalvelun toimintaa tai
- < 50.000 käyttäjän muun viestintäpalvelun toimintaa.

Sonisphere-festivaalialueen kartta (Lähde: tapahtuman järjestäjä)

